

Journal of Chandrakasemsarn

จันทร์เกษมสาร

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562) Vol.25 No.2 [July - December 2019]

ISSN (Online) : 2651-1975, ISSN (Print) : 0858-0006

Institute of
Research
and **Development**
Chandrasem Rajabhat University

วารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

บรรณาธิการแถลง

วารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2562 ฉบับนี้ได้นำเสนอประเด็นที่หลากหลายในวงการศึกษาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา เรื่องรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ เรื่องตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เรื่องผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย และเรื่องการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีน เพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับวงการธุรกิจและเทคโนโลยี เรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ เรื่อง

การพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะ เรื่องปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหารในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ประเด็นเกี่ยวกับสังคม เรื่องการสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

ประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสาร เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่าน Facebook ของชาวต่างชาติในประเทศไทย และเรื่องความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลาก สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

ทั้งนี้ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563 ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นเจ้าภาพในการจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 6” จึงใคร่ขอเชิญชวนทุกท่านเข้าร่วมส่งผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยท่านสามารถติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://teacher.chandra.ac.th/rdi/index.php> หรือติดต่อสอบถามโดยตรงที่เบอร์โทรศัพท์ 02-942-6800 ต่อ 9001-9010

กองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของบทความวิชาการ บทความวิจัยทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ลงในวารสารจันทร์เกษมสาร กองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลางที่จะเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิชาการในประเทศให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

ดร.ณัชชา พัฒนะนุกิจ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ	<i>Effects of Learning Together Model Activities on the Academic Outcome of Business Administration Students</i>	1
ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเกษตร ทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหา ความรู้เป็นกลุ่มในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	<i>Project-based Learning Management Model of New Theory Agriculture for Enhancing Group Investigation Skill in Social Development Theory Subject of Undergraduate Students, Prince of Songkla University, Pattani Campus</i>	15
ผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมี จุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง ของเด็กปฐมวัย	<i>The Effects of Using Purposive Play Activities with Creative Materials on Self-awareness and Self-understanding of Young Children</i>	33
การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีน เพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เชิงผลิตภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	<i>The Development of Chinese Speaking Ability for Communication using a Productivity Based Instructional Model for Twelfth Grade Students</i>	48
องค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อ ผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมไทยผ่านความได้เปรียบ ในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ	<i>How Being a Learning Organization Affects the Performance of Thai SMEs: The Mediating Role of Competitive Advantage and Entrepreneurial Ability</i>	64
การพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย โดยใช้ รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะ	<i>Development of Elderly People's Information Technology Competency in Chiang Rai Province by Competency-Based Training</i>	80
ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	<i>Personal Factors and Restaurant E-Commerce Usage Opinions of Consumers in Muang Nonthaburi District</i>	95
การสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแล ผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา	<i>Enhancing Working Attitudes of Elderly Care Staff at a Nursing Home</i>	111
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก ของชาวต่างชาติในประเทศไทย	<i>Factors Related to Social Interaction for Adaptation via Facebook by Expatriates in Thailand</i>	125

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากสารกำจัด ศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโมรอมย์ จังหวัดชัยนาท	<i>Farmers' Understanding of the Information Displayed on Pesticide Labels: a Case Study of Vegetable Growers in Amphur Manorom, Chainat Province</i>	142
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ		
หลักเกณฑ์การลงตีพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษมสาร		
แบบส่งบทความลงตีพิมพ์วารสารจันทร์เกษมสาร		
คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ		

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together ที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ

กรธวัฒน์ สกลศุฑหเดช¹ สุมนา จันทราช² อธิชิตี สัตตาคม³ และรจนา แสงตาล⁴

¹สาขาวิชาการจัดการกีฬา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

²สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

³สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

⁴สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนที่นำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) มาใช้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ และ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนที่นำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการทดสอบ โดยใช้เครื่องมือทางสถิติในการศึกษา เป็นรูปแบบของแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้การทดสอบสมมติฐานทางการวิจัยด้วยสถิติ t-test กับประชากรกลุ่มเดียว ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการ ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 45 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มประชากรที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความแตกต่างกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนและ 2) หลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือพบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนที่ 17.58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเชิงกลยุทธ์

Effects of Learning Together Model Activities on the Academic Outcome of Business Administration Students

¹Khorntawatt Sakhonkaruhatdej, ²Sumana Chantararat, ³Sarun Sattakom and ⁴Rotchana Sangtarn

¹Program in Sports Management, Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Chonburi

²Program in Management Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

³Program in Management Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

⁴Program in Management Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the learning achievement of students both before and after taking a Strategic Management course that used learning activities from the Learning Together model; and 2) study the effect of using Learning Together activities with learning achievement in the Strategic Management Course of 3rd year students in the management program, Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University. In the second semester of the academic year 2017, 45 students were selected as the sample population. Quantitative methodology was used to analyze the effect of Learning Together activities. An evaluation form was used to test learning achievement and using t-test the statistical tool for hypothesis testing was single population t-test.

The results of the study showed that 1) learning achievement of the population that used Learning Together activities increased; and 2) the mean post-test score was 17.59 points out of 20 points, and that was higher than pre-test score to a statistically significant degree at the level of 0.05.

Keywords: Learning Curve, Learning Together, Strategic Management

บทนำ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในอดีต พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายโดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ เป็นวิธีการสอนที่ยังขาดการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน อาจารย์กับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการกระตุ้นให้เกิดการคิดนอกกรอบได้อย่างเต็มที่ (ฉนิตย์ สุวรรณเจริญ, 2559) ทำให้รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) ซึ่งเป็นรูปแบบของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้มากกว่ารอรับความรู้ และเปลี่ยนผู้สอนจากผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้มาเป็นผู้จัดการการเรียนรู้อย่างแท้จริง แต่ในทางปฏิบัติอาจทำได้ยากเนื่องจากขาดแนวทางในการปฏิบัติ รวมถึงความเข้าใจที่ผิดพลาดว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้เวลาทำให้สอนได้ไม่ครอบคลุมตามเนื้อหาในวิชานั้น ๆ เป็นผลให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ไม่ครบตามหลักสูตรและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริงได้ ประเด็นปัญหานี้ถือเป็นปัญหาสำคัญมากในการเรียนการสอนของหลักสูตรบริหารธุรกิจ เนื่องจากบริบทของธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนด้านการบริหารธุรกิจนั้นต้องมีลักษณะของนักคิดและกล้าแสดงออกถึงความคิดของตน การเรียนการสอนด้านการบริหารธุรกิจจึงต้องนำเทคนิคการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการระดมความคิดและการแลกเปลี่ยนแนวความคิดเสมือนกับการดำเนินในบริบทของธุรกิจจริง (Joyce and Weil, 1996)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่กับคำถามในแบบฝึกหัดที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ โดยมีแรงจูงใจคือคะแนนในการตอบคำถามรูปแบบกลุ่มและจะเฉลยแบบฝึกหัดในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้แนวความคิดที่ถูกต้องในการเรียน (กาญจนา คำสมบัติ, 2553) รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมีอยู่หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้สมาชิกของกลุ่มเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเองมีความรับผิดชอบในตัวเองและมีทักษะทางสังคม

ในการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมนั้น เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของ การวิเคราะห์ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การแสดงความคิดเห็นจึงมีผลเป็นอย่างมากในการส่งเสริมความคิดและการเรียนรู้ แต่ปัญหาในรายวิชานี้ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการนั่งฟังการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนมากกว่าการแสดงความคิดเห็น ดังนั้น ผู้วิจัยจึง

ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและได้พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skill) นั้นประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการเรียนรู้และแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม 2) รูปแบบการเรียนรู้การสอนกระบวนการคิดอุปนัย 3) รูปแบบการเรียนรู้การสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และ 4) รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอนาคต ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ Learning Together: LT เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ที่เน้นให้สมาชิกในกลุ่มได้รับผิดชอบ กลุ่มผู้เรียนจะเกิดการแบ่งหน้าที่กันทำงาน เช่น เป็นหัวหน้ากลุ่มในการแบ่งส่วนงาน เป็นผู้จัดบันทึก เป็นผู้หาข้อมูล เป็นผู้วิพากษ์คำตอบ และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอคำตอบจนได้ผลงานที่สำเร็จ กลุ่มผู้เรียนจะได้ผลงานที่เกิดจากการทำงานของทุกคนในกลุ่ม เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาที่ต้องใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือ ความช่วยเหลือรวมถึงข้อเสนอแนะจากเพื่อน ๆ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน พัฒนาความคิดวิเคราะห์และส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ธนิตย์ สุวรรณเจริญ, 2559) เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของรายวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนที่นำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together มาใช้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

2. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในภาคเรียนที่ 2/2560 มีนักศึกษาลงทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 45 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 9 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยสมาชิกแต่ละคน

จะต้องมีผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความหลากหลายภายในกลุ่ม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) (Joyce and Weil, 1996)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together)
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ ในวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้

การประเมินการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการประเมินนั้นต้องได้รับการบูรณาการไปกับการเรียนการสอนและเกิดขึ้นขณะเรียน (McMillan, 2008) แนวความคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้การประเมินเกิดประสิทธิผล จะต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้และทักษะของผู้สอนที่จำเป็นสำหรับการประเมินผู้เรียน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องของการเรียนการสอนและผู้เรียน 2) ทักษะในการตีความ การเลือกวิธี การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน การป้อนข้อมูลย้อนกลับและการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ (Bailey and Heritage, 2008)

2. กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และเกณฑ์ผลสำเร็จ ระบุหลักฐานการเรียนรู้ ตีความหลักฐาน ระบุความแตกต่างระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันและเป้าหมายการเรียนรู้ สร้างให้มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Heritage, 2010)

3. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบการสอนด้วยระบบกระบวนการทางสังคม เป็นรูปแบบการสอนที่ต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มหรือต้องส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จึงสามารถสร้างให้เกิดการเรียนรู้ได้ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นในการค้นคว้าหาความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) (Joyce and Weil, 1996)

2. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการทั้งหมดของการจัดประสบการณ์ให้เกิดกับผู้เรียน โดยมีผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (เสริมศักดิ์ บุตรทอง, 2547) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ มีการจัดลำดับกิจกรรมในการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน รวมถึงต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ กิจกรรมมีความท้าทายและพัฒนาความคิด ลักษณะของกิจกรรมในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ จะเป็นลักษณะของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต วิเคราะห์และอภิปราย ควรมีลักษณะ ที่เปิดกว้างในเนื้อหาและแนวความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมต้องคำนึงถึงผู้เรียน เป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้นก่อนนำชุดกิจกรรมไปใช้ ผู้สอนควรมั่นใจ ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพหรือใน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง มีการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้กิจกรรมมีคุณค่าต่อการเรียน การสอนที่แท้จริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แนวทางการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม การเรียนรู้จะใช้ลักษณะตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะของแต่ละรายวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อชุดกิจกรรมการเรียน การสอน (ทีศนา แคมมณี, 2548)

ในปัจจุบันรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมมากขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือ Learning Together: LT จึงเริ่มเป็นที่นิยมในการนำมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นลักษณะของการ จัดการเรียนการสอน ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยเน้นที่ความสามารถของสมาชิก ในกลุ่มมีความแตกต่างกัน สร้างให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม มีเป้าหมายร่วมกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรม พัฒนาทักษะการทำงานและทักษะ ทางสังคม การเรียนรู้ที่จะทำงานเป็นทีม (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544) โดยรูปแบบการเรียนรู้ แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน โดยการจัดกิจกรรมต้องมีการแบ่งกลุ่มย่อย และจัด ผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเดียวให้มีการศึกษา เนื้อหาร่วมกัน และกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ดังนี้ 1) อ่านคำสั่ง 2) หาคำตอบ 3) ตรวจสอบคำตอบ และร่วมกันอภิปรายผล คำตอบที่ได้เป็นผลงานของกลุ่ม ผลงานของกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนจะได้คะแนนเท่ากันทุกคน (ทีศนา แคมมณี, 2548)

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) (Tisana, 2014)

1. การพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกทุกคนมีความสำคัญความสำเร็จจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าสมาชิกไม่สร้างให้เกิดความร่วมมือ สร้างการพึ่งพากันเพื่อสร้างความสำเร็จด้วยกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องนำความเชี่ยวชาญของตนเองมาสนับสนุนกลุ่ม

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป็นการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มในลักษณะของการคละกันสร้างให้เกิดความแตกต่าง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และความสำเร็จของกันและกันโดยช่วยเหลือสนับสนุน กระตุ้น ยกย่อง ความพยายามของกันและกัน และสร้างให้เกิดปฏิสัมพันธ์กลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนต้องมีหน้าที่รับผิดชอบและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยต้องสร้างการประเมินย้อนกลับให้กับกลุ่มเพื่อสร้างการเรียนรู้และลดการทำงานซ้ำซ้อน

4. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย ต้องอาศัยทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม

5. กระบวนการกลุ่ม จะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มจะทำให้สมาชิกทำงานได้ดีขึ้นเนื่องจากมีข้อมูลย้อนกลับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขา วิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้กิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

จำนวน 20 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาเนื้อหา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์
3. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์
4. นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อยู่แบบร่วมมือ ที่ปรับปรุงไปทดลองกับนักศึกษาในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์

5. จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก พร้อมแนวคำตอบ พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหา โดย การคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ถ้ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ ถ้ามีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

+ 1	หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตรงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตรงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1	หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นไม่วัดตรงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงแล้ว จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คนที่เคยเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์มาแล้ว เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แล้วนำแบบทดสอบไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 20 ข้อ ไปใช้กับกลุ่มประชากร

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มประชากรด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกำหนดให้ประชากรในการวิจัยทำแบบทดสอบที่เป็นอิสระต่อกัน จำนวน 20 ข้อ การทดสอบหลังเรียนผู้สอนทำการอธิบายและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย และดำเนินการทดสอบใช้เวลา 2 ชั่วโมง

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทำการแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีผู้เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2.2 ผู้สอนอธิบายบทเรียน พร้อมทั้งทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว เปิดโอกาสให้มีการซักถาม

2.3 ผู้สอนแจกใบงานให้แต่ละกลุ่ม และให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงานตามคำสั่งใบงาน ช่วงเวลาในการทำใบงาน 2 ชั่วโมงจากเวลาเรียน 3 ชั่วโมง โดยให้สมาชิกทุกคนช่วยเหลือกันในการทำใบงาน

3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน โดยกำหนดให้ประชากรในการวิจัยทำแบบทดสอบที่เป็นอิสระต่อกัน การทดสอบหลังเรียนผู้สอนทำการอธิบายและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย และดำเนินการทดสอบใช้เวลา 2 ชั่วโมง

4. ทำการประเมินและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้การประเมินผลคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบ 20 ข้อ เพื่อนำมาหาความต่างค่าเฉลี่ยระหว่าง Pre-test กับ Post-test โดยใช้สถิติ T-test ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.50 ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษาสาขาการจัดการ ชั้นปีที่ 3 หลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลการทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ ร้อยละ 95 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้กิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

(N = 45)

รายการ	N	ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์		t-test	P-Value
		ทดสอบก่อนเรียน	หลังเรียน		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา การจัดการเชิงกลยุทธ์	45	7.54	17.58	19.854*	0.02

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของกลุ่ม ประชากรตามแผนการจัดการศึกษาร่วมมือรูปแบบ Learning Together ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 17.58 สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนที่ค่าเฉลี่ย 7.54 และเมื่อพิจารณาค่า t-test จะเห็นได้ว่ามีค่าที่ 19.854* แสดงให้เห็นถึงความต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ Learning Together ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวมีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการเรียนรู้ด้านกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สามารถอภิปรายผล เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ LT ในรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มประชากรหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันระหว่างก่อนการใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือกับหลังการใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มประชากรสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (P-Value < 0.05) แสดงว่าแผนการจัดการศึกษาร่วมมือแบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ทำให้เกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ บุตรทอง (2547) แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบสร้างความร่วมมือให้เกิดการช่วยเหลือกัน

ภายในกลุ่มผู้เรียนจะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) สมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมกันทำงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการรับรู้และเรียนรู้ในการแก้ปัญหาร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ โสภา เพ็ชรสังข์ (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า การทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.54 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.58 จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้สามารถมั่นใจได้ว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพิ่มสูงขึ้น ทิศนา ขัมมณี (2548) ไม่เพียงแต่การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสร้างความร่วมมือกันภายในกลุ่มยังทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน สร้างความสามัคคีระหว่างสมาชิกอีกด้วย

โดยจะเห็นว่าค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้กิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) สูงกว่าผลการเรียนก่อนใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Learning Together) มากกว่าเท่าตัว แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีพัฒนาการช้ากว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนสามารถเรียนรู้ได้ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paisan (2017) ที่มีการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการทำวิจัยกลุ่ม พบว่ากระบวนการทำวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านของเวลาในการทำวิจัย ความถูกต้องสมบูรณ์ของงานวิจัยและความเข้าใจในกระบวนการและระเบียบวิธีวิจัย

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับอุดมศึกษานั้น จะเห็นผลการใช้กิจกรรมได้อย่างชัดเจนทั้งจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ทั้งจากภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมถึงผลงานต่าง ๆ (Thanomporn, 2018) ซึ่งถ้าผู้สอนจัดกลุ่มโดยใช้กระบวนการตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของผู้เรียนจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงกลุ่ม ซึ่งต่างจากการเรียนรู้ในสมัยดั้งเดิมที่เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบปัจเจกบุคคล การเรียนรู้เชิงกลุ่มนั้นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญของสมาชิกภายในกลุ่มที่แตกต่างกันไปเพื่อส่งเสริมและสร้างเสริมศักยภาพระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม ซึ่งผลลัพธ์จะเกิดทั้งทางด้านความสามัคคีและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ (Johnson and Johnson, 1991)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น การนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนแบบการใช้ปัญหากรณีศึกษา (Problem-based Learning) จะทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สามารถพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ธุรกิจจำลอง (Dummy Business) ของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความแข็งแกร่งของกลุ่มและยังเป็นการประยุกต์ใช้กับบริบทของธุรกิจที่มีความเสมือนจริงมากที่สุด (Santi, 2017)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Learning Together) รูปแบบเดียวมาทำการศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบอื่นมาทดสอบและประยุกต์ใช้
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม ภายใต้บริบทของการเรียนการสอนในสายบริหารธุรกิจ การต่อยอดวิจัยเพื่อให้เห็นความหลากหลายมากขึ้น ควรนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือไปทดลองใช้กับสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
3. การศึกษาเรื่องของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือส่วนใหญ่เป็นเพียงการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่อยู่ภายในห้องเรียน ยังขาดการนำไปทดลองใช้กับการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ทั้งในด้านของการจัดตั้งตลาดจำลองหรือธุรกิจจำลอง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คำสมบัติ. (2553). *ประสิทธิภาพการใช้แบบฝึกหัดรายกลุ่มในรายวิชาการวิจัยดำเนินงาน* (รายงานผลการวิจัย). มหาสารคาม: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทีศนา แชมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธินิตย์ สุวรรณเจริญ. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/209790>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีการ เทคนิค การสอน*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- เสริมศักดิ์ บุตรทอง. (2547). *การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพสำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- โสภา เพ็ชรสังข์. (2558). *พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาการบัญชีทางหุ่นส่วนเรื่องการรับ หุ่นส่วนใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช. โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ*. (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: วิทยาลัยเทคโนโลยีหาดใหญ่อำนวยการวิทย์.
- Bailey, A. and Heritage, M. (2008). *Formative assessment for literacy, grades k-6: Building reading and academic language skills across the curriculum*. California: Corwin Press.
- Heritage, M. (2010). *Formative assessment making it happen in the classroom*. California: Corwin Press.
- Johnson, D.W. & Johnson R. T. (1991). *Learning together and alone*. Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall.
- Joyce, B., and Weil, M. (1996). *Models of Teaching*. (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon Press.
- McMillan, J. H. (2008). *Formative classroom assessment: The keys to improving student achievement*. New York: Teachers College.
- Paisan Suwannoi. (2017). Research Based Learning: Research into Research Universities. *Journal of Education Khonkaen University*, 29(3), 16-26.
- Santi Jitradinda. (2017). *Instructional design based on Active Learning*. Bangkok: Suan Dusit University Press.

- Thanomporn Laohajatsang. (2018). *21st Century Skills for CMU Faculty Development*. Chiang Mai: Chiang Mai University Press.
- Tisane, K. (2014). *Instructional Design: Knowledge for Effective Learning Process*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ณรรช หลักชัยกุล¹

¹สาขาบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มของนักศึกษา 2) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา 3) เสนอตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคม (รหัสวิชา 428-283) ในภาค 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบสัมภาษณ์กลุ่มกึ่งโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนในฟาร์มชุมชนดอนรัก ตำบลดอนรัก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยจำนวนความถี่และค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัยและบรรยายแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มไม่เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนในบางข้อคำถามซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้ตรงประเด็นและเป็นประโยชน์มากขึ้น 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน เรียกว่า “PPAEC & A” ได้แก่ เตรียมโครงการ วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผลและสรุปผล และนำไปประยุกต์ใช้ 3) ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน การเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม 8 ด้านและการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ เหตุผลและภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและมีคุณธรรมนำความรู้

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ตัวแบบการจัดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Project-based Learning Management Model of New Theory Agriculture for Enhancing Group Investigation Skill in Social Development Theory Subject of Undergraduate Students, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Nat Luxchaigul¹

¹Social Development Administration Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University

Abstract

The research objectives were: 1) to compare the knowledge and understanding of students before and after studying the new theory agriculture and smart farms concept; 2) to study the process of new theory agriculture project-based learning management to enhance group investigation skill of students; 3) to propose a new theory agriculture project-based learning management model aimed at enhancing group investigation skill of students. The key informants were bachelor's degree students who enrolled in the Theory of Social Development subject (code 428–283) in the first semester of the 2017 academic year, totaling 84 students. The data were collected by non-participative investigation, process learning management notation, pre-test and post-test study, and semi-structured group interview. In addition, an in-depth interview was held with the official leader of Don Rak Community Farm. Quantitative data were analyzed with frequency and percentages, and qualitative data were analyzed with content analysis to inductive conclusion and descriptive analysis.

The results showed that 1) the knowledge and understanding of students after studying the new theory agriculture and smart farm concepts were not more than before studying in some questions, which will be used to develop the learning management to be more beneficial in the future. 2) The new theory agriculture project-based learning management model is called "PPAEC & A," composed of preparation, planning, action, evaluation, conclusion and application. 3) The new theory agriculture project-based learning management model is composed of 5 steps of learning management, 8 dimensions for enhancing group investigation skills, and 3 rings and 2 conditions for applying the philosophy of sufficiency economy to develop sufficiency, rationality, good immunity and morality leading to knowledge.

Keywords: Project-based Learning (PBL), Learning Management, Model Group Investigation Skill

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงตระหนักว่า การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ทรงถือว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตมนุษย์” ดังกระแสพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทซึ่งได้พระราชทานไว้ ณ โอกาสต่าง ๆ ที่อัญเชิญมาบางตอนความว่า

“.....การพัฒนาให้ประชาชนทั่วไป มีความอยู่ดีกินดี มีความมั่นคงด้วยการให้การศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ ให้เป็นทรัพยากรทางปัญญา ที่มีค่าของชาติ.....”

“.....งานด้านการศึกษาคืองานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติเพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อสำคัญ.....”

พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทางการศึกษาดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของพลสกนิกรของพระองค์เพื่อสามารถมีการศึกษาและเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ มีรายได้พอเพียงเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีคุณธรรมซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุข (พนัท ชาติทอง, 2559)

จากภาวะการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยีและการศึกษาจนทำให้เด็กและเยาวชนตามความรู้ใหม่ ๆ เหล่านั้นไม่ทันและเป็นไปไม่ได้ที่จะท่องจำความรู้เหล่านั้นได้ทั้งหมด ดังนั้น เด็กและเยาวชนจึงต้องรู้วิธีที่จะเรียนรู้หรือมีทักษะการเรียนรู้พร้อมทั้งทักษะในการใช้ชีวิตที่ดีในโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีครูหรืออาจารย์ผู้สอนเป็นผู้แสวงหาวิธีการหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการสอดแทรกกลวิธีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ความสนใจ เกิดการใฝ่เรียนรู้ในการเรียน เกิดทักษะและกระบวนการต่าง ๆ กับผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 กล่าวถึงแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนควรเรียนรู้ไปพร้อมกันจากการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 ได้ระบุถึงสาระสำคัญคือ การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ผู้สอนสะท้อนการปฏิบัติงานและมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับ (รัตนะ บัวสนธ์, 2544)

วิธีการปฏิบัติงานดังกล่าวเกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมจริงซึ่งมีฐานจากการวิจัยหรือองค์ความรู้ที่เคยมี ใช้แหล่งข้อมูลหลากหลาย ผังตรึงด้วยความรู้และทักษะบางอย่าง (Embedded with Knowledge and Skills) ซึ่งต้องใช้เวลามากพอในการสร้างผลงานและผลผลิต (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2547; Guilford, 1967; Ladda Silanoi & Angkana Tungkasamit, 2010; Suthira Prasertsun, 2012; Kanokkorn Medtakit, 2015) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) โดยที่ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจใฝ่รู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Sharan & Sharan, 1990; วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542; ทิศนา แคมมณี, 2544; อารมณ์ ใจเที่ยง, 2546) และผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรม ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง จึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การรับฟังความคิดเห็นและการสังเกตจากการลงมือปฏิบัติในชีวิตจริงและการแสดงออกถึงศักยภาพจากการเรียนรู้ ได้รับผลงานจากกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นรูปธรรม เช่น การสรุปความรู้ใหม่ กระบวนการจัดทำโครงงานและผลลัพธ์การจัดกิจกรรม (ดุขฎิ โยเหลาและคณะ, 2557)

สำหรับวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมนั้นเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพัฒนาสังคมที่มุ่งเน้นแนวคิดการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการแสวงหาความรู้หรือคำตอบที่ต้องการร่วมกันจากการปฏิบัติโครงงานเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานในพื้นที่ฟาร์มชุมชนดอนรัก “โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี” ซึ่งเป็นโครงการของรัฐในสมัยรัชกาลที่ 10 ที่ชุมชนมีระบบและกำหนดระเบียบปฏิบัติร่วมกันเพื่อเป็นต้นแบบของสมาร์ทฟาร์มชุมชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (ข่าวภาคใต้, 2561)

จากที่กล่าวมา การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับเทคนิคสมาร์ทฟาร์มดังกล่าวจะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจเครื่องมือของหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ในการสนับสนุนภาคการเกษตรปัจจุบันที่ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นมีการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตตามหลักผลิตภาพทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น เช่น ปัญหาการลงทุนภาคการเกษตรของครัวเรือนสูงกว่ารายได้จากการขายผลผลิต ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานสู่การปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษานี้ จะเป็นการเพิ่มทักษะความรู้และสร้างนวัตกรรมทางการเกษตรขึ้นพื้นฐานที่จะช่วยสนับสนุนทัศนคติเชิงบวกด้านการผลิต เทคนิควิธีการ งบประมาณและนวัตกรรมทางการเกษตร เป็นต้น รวมถึงซาบซึ้งใจในพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ที่ทรงสนับสนุนเกษตรกรให้มีโอกาสในการพัฒนาประสิทธิภาพทางการผลิตที่สูงยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชนดอนรักในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. เพื่อเสนอตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคม (รหัสวิชา 428-283) ภาค 1 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รวมทั้งสิ้น 84 คน ประกอบด้วยนักศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 38 คน คณะรัฐศาสตร์ จำนวน 45 คนและคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างเลือกศึกษาแบบเจาะจง ได้แก่ ตัวแทนนักศึกษาจำนวน 9 คน กำนันตำบลดอนรักและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ จำนวน 2 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา ความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มของนักศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

ประกอบด้วยเครื่องมือ จำนวน 7 ชุด ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร หนังสือ บทความวิจัยและรายงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์ม

2. แผนที่เดินดิน จากการลงพื้นที่สำรวจฟาร์มชุมชนดอนรัก ตำบลหนองจิก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสะพานคลองชลประทาน ตี 8 ถนนสายหลักเลขที่ 42

3. แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการบันทึกข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ ปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนและการลงพื้นที่ปฏิบัติโครงการในฟาร์มชุมชนของนักศึกษา

4. แบบทดสอบชนิดตัวเลือกถูก-ผิด (True-false Test) ด้านความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มมีหลักในการสร้าง คือเป็นคำถามที่รัดกุม ภาษาง่ายและชัดเจนตรงไปตรงมา จะไม่ติดลบคะแนนในข้อที่ตอบผิดหรือหักคะแนน (ศศิธร เวียงวะลัย, 2556)

5. แบบบันทึกข้อมูลกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมโครงการ วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผล สรุปผลและนำไปประยุกต์ใช้

6. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการประยุกต์เกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชนของกำนันตำบลดอนรักและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

7. แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เพื่อระดมสมอง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มโดยคัดเลือกตัวแทนนักศึกษาด้วยความสมัครใจ

การรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในชั้นเรียนและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมตรวจสอบกระดาษคำตอบทันทีหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชนร่วมกับนักศึกษา บันทึกกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานสัมภาษณ์เดี่ยวเชิงลึกผู้รับผิดชอบฟาร์มชุมชนและสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนของนักศึกษาในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน หากตอบถูกจะได้ 1 คะแนน และตอบผิดจะได้ 0 คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบจำนวนความถี่และค่าร้อยละ

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัยและบรรยายแบบเชิงพรรณนาความจากการสัมภาษณ์เดี่ยวเชิงลึกผู้รับผิดชอบฟาร์มชุมชนและสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนนักศึกษาหลังปฏิบัติโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิดเพื่อยกร่างตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน นำร่างตัวแบบที่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำเสนอ
ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานในขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษานี้

ผลการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มใน
รายวิชาทฤษฎีการพัฒนาสังคมของนักศึกษา

1.1 ความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของนักศึกษา

ตารางที่ 1 ร้อยละของความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

n=84

ข้อที่	คำถาม	เฉลย คำตอบ	ร้อยละความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง		
			ก่อน เรียน (ร้อยละ)	หลัง เรียน (ร้อยละ)	ความ แตกต่าง
1.	การเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในหลวงรัชกาลที่ 9 มีลักษณะเป็นการพัฒนาที่แยกออกจากกันหรือไม่ต่อเนื่องกัน	ผิด	54.1	35.1	ลดลง
2.	มูลนิธิชัยพัฒนาเริ่มทดลองการเกษตรทฤษฎีใหม่ พ.ศ. 2531 ในที่ดินติดกับวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี ที่มีสภาพดิน แห้งแล้ง ขาดธาตุอาหารโดยใช้หลักการประสานความร่วมมือมีวัตถุประสงค์ให้รู้รักสามัคคี และช่วยเหลือกัน	ถูก	84.7	94.6	เพิ่มขึ้น
3.	การเกษตรทฤษฎีใหม่ มี 2 ขั้นตอนคือ หลักการสำคัญของทฤษฎีใหม่และแนวทางการรวมกลุ่มและองค์การของเกษตรกรเพื่อรวมพลังกัน	ผิด	14.1	13.5	ลดลง
4.	ขั้นตอนที่ 1 มุ่งเน้นให้กลุ่มเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีที่ดินทำกินน้อย มีการผลิตเชิงผสมผสานที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้และยึดหลักสามัคคี เช่น ผลิตข้าวเพื่อการบริโภค	ถูก	88.2	82.4	ลดลง
5.	จากข้อ 4. ที่ดิน 15 ไร่ แบ่งการใช้ที่ดิน คือ การเกษตร 10 ไร่ เป็นนา 5 ไร่ พืชไร่ ไม้ผลและอื่น ๆ 5 ไร่ มีสระน้ำ 3 ไร่ ลึก 4 เมตร จุน้ำ 19,000 ลูกบาศก์เมตรและ 2 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยและส่วนอื่น ๆ	ถูก	74.1	83.8	เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คำถาม	เฉลย คำตอบ	ร้อยละความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง		
			ก่อน เรียน (ร้อยละ)	หลัง เรียน (ร้อยละ)	ความ แตกต่าง
6.	ขั้นตอนที่ 2 การรวมกลุ่มและองค์การของเกษตรกรเพื่อรวมพลังกัน หลังจัดตั้งศูนย์บริการที่วัดชัยมงคลพัฒนาและแปลงตัวอย่างที่บ้านกุดตอแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์สำเร็จแล้วในรูปของกลุ่มและสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ อาทิ การผลิต ตลาด การเป็นอยู่และสวัสดิการ	ถูก	77.6	85.1	เพิ่มขึ้น
7.	จากแนวคิด หนึ่งในกิจกรรมคือ การขอความร่วมมือสนับสนุนจากภายนอก เพื่อจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโรงงานแปรรูปและการค้าระหว่างประเทศ	ผิด	41.2	25.7	ลดลง
8.	จากแนวคิดผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันจากการร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร ธนาคารและบริษัทแหล่งพลังงานตั้งอยู่บนพื้นฐานธุรกิจแบบปลาเล็กกินปลาใหญ่หรือทุนมาก ควรมีกำไรมากและไม่สำเร็จในตอนแรก	ผิด	23.5	16.2	ลดลง
9.	จากแนวคิด การเติมน้ำให้เพียงพอเพื่อแก้ปัญหาหนึ่งของสระน้ำที่จะรับน้ำได้เต็มในฤดูฝน ซึ่งมีการระเหยโดยเฉลี่ยวันละ 1 เซนติเมตร หากฝนไม่ตกเลย 300 วัน ระดับน้ำจะลดลง 3 เมตร ซึ่งน้ำหายไป 3 ใน 4 หรือจะเหลือน้ำเพียง 4,750 ลูกบาศก์เมตร	ถูก	75.3	77.0	เพิ่มขึ้น
10.	จากแนวคิด การระเหยออกของน้ำตามหลักการข้อ 9. ควรจัดเก็บน้ำสำรองจากธรรมชาติด้วยอ่างและสระน้ำจะทำหน้าที่เฉลี่ยน้ำฝน จึงมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ	ถูก	84.7	87.8	เพิ่มขึ้น
11.	จากแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ แม้การลงทุนของเกษตรกรค่อนข้างสูง แต่ยึดหลักการพึ่งตนเองได้จึงไม่มีการรับการลงทุนสนับสนุนจากภายนอก	ผิด	42.4	18.9	ลดลง
12.	การเกษตรทฤษฎีใหม่ต้องประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่และต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เอกชนและองค์กรพัฒนาต่าง ๆ	ถูก	80.0	94.6	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อน และหลังเรียนนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น และลดลง กล่าวคือ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังเรียน ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 5, 6, 9, 10 และ 12 และความรู้ ความเข้าใจลดลงหลังเรียน ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 4, 7, 8 และ 11

1.2) ความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดสมาร์ตฟาร์มของนักศึกษา

ตารางที่ 2 ร้อยละความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแนวคิดสมาร์ตฟาร์ม

n=84

ข้อที่	คำถาม	เฉลยคำตอบ	ร้อยละความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง		
			ก่อนเรียน (ร้อยละ)	หลังเรียน (ร้อยละ)	ความแตกต่าง
1.	สมาร์ตฟาร์มเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพราะมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน	ถูก	91.8	35.1	ลดลง
2.	จากข้อ 1. ความคล้ายคลึงดังกล่าวคือ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	ถูก	82.4	94.6	เพิ่มขึ้น
3.	พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเป็นพระบิดาแห่งนวัตกรรมไทยที่เกิดจากแนวพระราชดำริของพระองค์	ถูก	89.4	13.5	ลดลง
4.	สมาร์ตฟาร์มสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการใช้นวัตกรรมด้านการเกษตรมากขึ้นเพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต และพัฒนาภาคการเกษตรให้ยั่งยืนในอนาคต	ถูก	92.9	82.4	ลดลง
5.	สมาร์ตฟาร์มเป็นรูปแบบการเกษตรแบบใหม่ที่ทำให้การทำไร่นามีภูมิคุ้มกันต่อการระบาดของศัตรูพืชและจากภัยธรรมชาติ โดยนำมาใช้ในการบริหารจัดการดูแลพื้นที่เพาะปลูก	ถูก	16.5	83.8	เพิ่มขึ้น
6.	แนวคิดหลักของสมาร์ตฟาร์มคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาทั้งห่วงโซ่อุปทานของกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรไปจนถึงผู้บริโภค	ถูก	70.6	85.1	เพิ่มขึ้น
7.	สมาร์ตฟาร์มจะพยายามยกระดับการพัฒนาเกษตร 3 ด้าน ได้แก่ ลดต้นทุนในกระบวนการผลิตเพิ่มคุณภาพมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานสินค้า และการลดความเสี่ยงในภาคเกษตร	ผิด	14.1	25.7	เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	คำถาม	เฉลย คำตอบ	ร้อยละความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง		ความ แตกต่าง
			ก่อน เรียน (ร้อยละ)	หลัง เรียน (ร้อยละ)	
8.	ตัวอย่างเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำสมาร์ทฟาร์ม ได้แก่ เทคโนโลยีในการระบุพิกัด (GPS) เทคโนโลยีในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ (GIS) และเทคโนโลยีการให้น้ำ ยาฆ่าแมลง เป็นต้น	ถูก	67.1	16.2	ลดลง
9.	ระบบเทคโนโลยีบางชนิดของการทำสมาร์ทฟาร์มของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพต้องใช้เวลาในการลงทุนสูง รวมถึงเกษตรกรขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือ GPS และ GIS	ถูก	62.4	77.0	เพิ่มขึ้น
10.	คุณสมบัติพื้นฐานของสมาร์ทฟาร์ม มี 6 ประการ คือ เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร	ถูก	82.4	87.8	เพิ่มขึ้น
11.	กระบวนการสร้างสมาร์ทฟาร์มเป็นการพัฒนาสมาร์ทออฟฟิศเซอร์หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีองค์ความรู้ทางวิชาการและนโยบายโดยขึ้นนำเกษตรกรตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ถูก	84.7	18.9	ลดลง
12.	สมาร์ทออฟฟิศเซอร์หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเพื่อนคู่คิด มีการปฏิรูปภาคการเกษตรของประเทศตามกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ คือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม = พื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสม + ผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด + บุคลากรด้านการเกษตร	ถูก	90.6	94.6	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนและหลังเรียนนักศึกษาที่มีความรู้เพิ่มขึ้นและลดลง กล่าวคือ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังเรียน ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 5, 6, 7, 9, 10 และ 12 และความรู้ ความเข้าใจลดลงหลังเรียน ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 4, 8 และ 11

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชนดอนรักของนักศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การเตรียมโครงการ (Prepare) เป็นขั้นที่ผู้สอนอธิบายกิจกรรมที่กำหนดขึ้นตามแผนการสอนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การแจกเอกสารประกอบการสอน ผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ กำหนดประเด็นปัญหา สำรวจความต้องการและสร้างความท้าทายของโครงการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ พบว่า การเตรียมโครงการสามารถสร้างความสนใจต่อผู้เรียนในการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน

2.2 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจัดทีมเพื่อแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มและร่วมกันวางแผนดำเนินกิจกรรมทางเกษตรด้วยการระดมความคิด อภิปราย สร้างข้อสรุปกลุ่ม พบว่า การวางแผนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชนเป็นการจัดแบ่งหน้าที่ก่อนลงปฏิบัติในพื้นที่ ส่วนผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นโค้ช (Coaching) รวมทั้งอำนวยความสะดวกและตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในประเด็นที่อาจมองข้ามไป

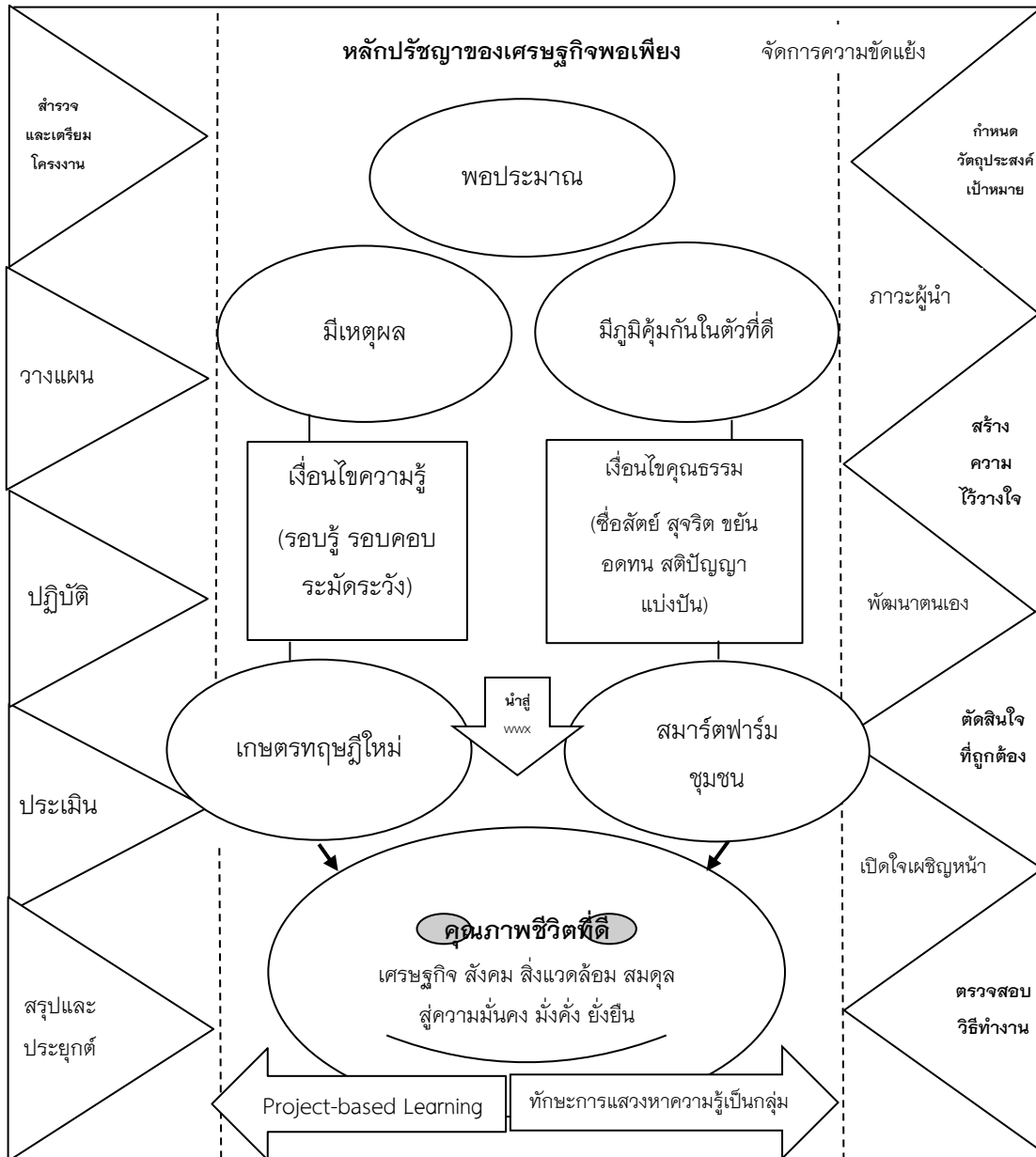
2.3 การปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติงานเกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชนและการเขียนรายงาน พบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา ประสานงาน ทำงานร่วมกันเป็นทีมและจัดการความขัดแย้ง เช่น ทักษะในการทำงานภายใต้ทรัพยากรอันจำกัด ค้นหาความรู้เพิ่มเติม ทำงานในสภาพแวดล้อมที่ทีมงานหรือสมาชิกมีความแตกต่างหลากหลายหรือในสภาพความกดดัน การบันทึก วิเคราะห์ผลงานและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมทีม

2.4 การประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจากการปฏิบัติโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชน พบว่า การประเมินผลเป็นการทบทวนขั้นตอนของการปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้มข้น ผ่านการนำเสนอในรูปแบบที่สร้างสรรค์ แสดงความรู้สึก อารมณ์และร่วมเรียนรู้ทางปัญญา ในขั้นนี้กลุ่มนักศึกษาจะสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ขึ้น ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติ วิดีทัศน์และบันทึกลงในเฟซบุ๊กกลุ่ม

2.5 สรุปผลและการนำไปประยุกต์ใช้ (Conclusion & Apply) หลังจากการนำเสนอรายงานของนักศึกษาแล้ว ผู้สอนให้ตัวแทนนักศึกษาของแต่ละทีมเข้าร่วมการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Groups Interview) ด้วยความสมัครใจเพื่อการระดมสมองและรับฟังความคิดเห็นในกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยเป็นรูปเล่มรายงานและเผยแพร่บทความวิจัย

3. ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเชื่อมโยงเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ทฟาร์มของกระบวนการจัดการเรียนรู้และประยุกต์เกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชนเพื่อร่างตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานผ่านการตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการปรับปรุงก่อนได้ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 1 ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจหลังเรียนแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ทฟาร์มไม่เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนในบางประเด็นคำถาม เนื่องจากแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเชิงบูรณาการและเป็นระบบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ทฤษฎีและการปฏิบัติควบคู่กันไปด้วย อีกทั้งผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนและกระตุ้นให้แสดงสมรรถนะและทักษะการปฏิบัติงาน ชุมชนเป็นฐานร่วมกัน กล่าวคือ การบูรณาการเนื้อหาเชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานในสมาร์ทฟาร์ม ชุมชนที่ผู้สอนต้องสามารถส่งผ่าน ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์สู่การปฏิบัติงานทางการเกษตรชุมชนเป็นฐานให้กับผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนที่ลดลงนั้น ผู้สอนสามารถนำไปปรับปรุงเนื้อหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป แม้ว่าข้อค้นพบของการศึกษาส่วนใหญ่ นั้น ผู้เรียนจะมีคะแนนหรือผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนก็ตาม ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา อาทิ ศิริพร ศรีจันทร์ (2560); กัลป์ยานี วิชัยศรี (2559); ประกายฉัตร ชวีญแก้ว พัทธา วาณิชวสินและสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2559); ราตรี เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์ (2559); เฉลิมพล ชูสวัสดิกุล (2558); เรวดี รัตน์วิจิตร (2555); สังคม รังทอง (2547); และสมบัติ เฝ้าพงศ์คล้าย (2546)

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษาจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน เรียกว่า PPAEC&A ได้แก่

2.1 การเตรียมโครงงาน (Prepare) เป็นขั้นที่ผู้สอนอธิบายแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจร่วมกัน กำหนดประเด็นปัญหา สำรวจความต้องการและสร้างความท้าทายของโครงงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) และสิทธิพล อัจฉินทร์และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) ที่สรุปว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกประเด็นหรือปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บูรณาการทักษะ ฝึกประสบการณ์ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างองค์ความรู้ เกิดทักษะการจัดการสังคม ความร่วมมือระหว่างบุคคล เกิดภาคภูมิใจ มีความรับผิดชอบ เชื่อมมั่นและนับถือตนเองเพิ่มขึ้น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2.2 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้กระบวนการกลุ่มด้วยการระดมสมอง ความคิด อภิปราย หรือ สร้างข้อสรุปเพื่อการวางแผนโครงงานเกษตรทฤษฎีใหม่ในฟาร์มชุมชน สร้างภาวะผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นโค้ชหรือพี่เลี้ยง เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2557) กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ว่า การเรียนรู้สาระวิชา (Content or Subject Matter) ควรเป็น

การเรียนรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะให้คำแนะนำและออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2.3 การปฏิบัติ (Action) เป็นการปฏิบัติโครงการในฟาร์มชุมชน มุ่งเน้นทักษะในการแก้ปัญหา ประสานงาน ทำงานร่วมกันเป็นทีม และการจัดการความขัดแย้งสอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่า ทักษะการแก้ปัญหาสามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้และจิตต์ปัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2556) สรุปว่าการเรียนที่เน้นประสบการณ์ตรงทั้งจากการเรียนภายในและการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันภายนอกห้องเรียนซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดทักษะการสื่อสาร การฟัง พูดและเขียน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสุพิน ดิษฐสกุล (2545) สรุปว่า ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้พร้อมกับฝึกภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีจึงเป็นการบูรณาการความรู้ ความคิดกับชีวิตและสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2.4 การประเมินผล (Evaluation) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของการปฏิบัติโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร และการนำข้อมูลย้อนกลับมาเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับศิริญาพร ปรีชา (2558) สรุปว่า การประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งด้านทักษะการเรียนรู้ การสื่อสาร เทคโนโลยี นวัตกรรม ความสัมพันธ์และความร่วมมือ

2.5 สรุปผลและการนำไปประยุกต์ใช้ (Conclusion & Apply) ผู้สอนให้ตัวแทนนักศึกษาของแต่ละทีมเข้าร่วมสัมภาษณ์แบบกลุ่มเพื่อระดมสมอง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานจากการลงพื้นที่ฟาร์มชุมชน สรุปผลการวิจัยและส่งข้อมูลให้กับชุมชนคอนรักเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และการเผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย สอดคล้องกับอรอนงค์ เฉียบแหลม (2560) กล่าวถึงประโยชน์จากการเรียนด้วยการทำโครงการและการมีส่วนร่วมของชุมชน นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและประยุกต์องค์ความรู้เพื่อใช้ออกแบบและพัฒนาโครงการที่ปฏิบัติและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนด้วย

3. ตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน

การเรียนรู้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และสมาร์ตฟาร์มก่อนการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่นั้นจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นภาพที่กว้างและลึกกว่าการเรียนรู้เฉพาะภายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว หลังจากการลงพื้นที่แล้ว ผู้เรียนจะสามารถเผชิญหน้าและจัดการกับปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานประกอบด้วย

3.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมโครงการ วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผล สรุปผลและนำไปประยุกต์ใช้ โดยแต่ละขั้นตอนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เชิงบูรณาการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Center) และสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-based Learning)

3.2 การเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักศึกษาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐาน ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มผู้เรียน การเปิดใจและเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน การสนับสนุนและความไว้วางใจต่อกัน จัดการความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ สร้างความร่วมมือกับบุคคลและชุมชน สร้างกระบวนการทำงาน การตัดสินใจที่ถูกต้องและมีเหตุผล มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและเปลี่ยนแปลง ตรวจสอบทบทวนผลงานและวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ ซึ่งทักษะต่าง ๆ ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนและเอื้ออำนวยให้เกิดทักษะต่าง ๆ

3.3 แนวทางการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 3 ห่วง คือ การให้ความรู้ รู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของผู้เรียนและ 2 เงื่อนไข คือ การส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ชยัน อุดหนุน พัฒนาสติปัญญา การร่วมแบ่งปัน มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังและมีสตินำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้จากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์กับเกษตรทฤษฎีใหม่ในการพัฒนาฟาร์มชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่วิถีชีวิตให้เกิดความสมดุลทั้งจากภายในตนเอง ชุมชนและสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

ผู้เรียนควรเปิดใจยอมรับความแตกต่างของคนในพื้นที่และสร้างมุมมองใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ผู้สอนควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติโครงการเป็นฐานที่หลากหลาย โดยพิจารณาจากการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และข้อมูลป้อนกลับอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐควรนำตัวแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของเกษตรกรในฟาร์มชุมชนด้วยการสร้างระบบการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่แบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานในสมาร์ทฟาร์มชุมชน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหรือโอทอปนวัตกรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ควรศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์การปฏิบัติโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นฐานใน
สมาร์ตฟาร์มชุมชน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหรือโอทอปนวัตกรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- กัลป์ยานี วิชัยศร. (2559). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็น
ฐานวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ข่าวภาคใต้. *เปิดกิจกรรม ฟาร์มชุมชน ตำบลดอนรัก ภายใต้โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ*. [ข่าว]
สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2561, <https://mgronline.com/south/detail/9600000086652>.
- ชนันท์ ธาตุทอง. (2559). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ที่มีต่อการพัฒนา
ทักษะการสื่อสารของนิสิตปริญญาตรี. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 8(1), 1-13.
- เฉลิมพล ชูสวัสดิกุล. (2558). *ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
ผ่านระบบบริหารการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเมฆที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาการเขียนโปรแกรมขั้นประยุกต์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- ดุขฎี โยเหลา และคณะ. (2557). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้าง
ชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์
ความสำเร็จของโรงเรียนไทย*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ทิตนา แหมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัชรา วาณิชวสิน และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2559). ผลของการจัดการ
เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(1), 1-6.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2547). *การพัฒนาการคิดด้วยการทำโครงงาน การพัฒนาผู้เรียน: ความท้าทาย
โอกาสและบูรณาการ*. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสคล้าย
วันสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครบรอบ 36 ปี. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ราตรี เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีต่อ
ทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รายวิชาฟิสิกส์เรื่องงานและพลังงาน สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16, 332-343.

- เรวดี รัตนวิจิตร. (2555). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รายวิชาคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,
จันทบุรี.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2544). วิจัย และพัฒนาการศึกษา. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ:
แอล ที เพรส.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริญาพร ปรีชา. (2558). การประยุกต์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์
เป็นฐานของสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
การประชุมวิชาการการเรียนรู้เชิงรุก “นวัตกรรมการเรียนรู้”.
- ศิริพร ศรีจันทร์. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ในวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(1), 127-139.
- สมบัติ เผ่าพงษ์คล้าย. (2546). การส่งเสริมความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยการเรียบแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สิทธิพล อัจฉินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยโครงการเป็นฐาน
ในรายวิชาพัฒนาหลักสูตร สำหรับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. วารสารวิจัย มช.
(ฉบับบัณฑิตศึกษา), 1(1), 1-16.
- สุพิน ดิษฐสกุล. (2545). การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิสต์ด้วยการทำโครงงานที่เน้นการร่วมมือ
ร่วมพลัง. (ม.ป.ท.): สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทย.
- สังคม รังทอง. (2547). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีใหม่สู่การเรียนรู้มุ่งสู่เศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่องการเพาะเห็ดจากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงาน. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.

- อรอนงค์ เจียบแหลม. (2560). การเรียนรู้การวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยโครงการและการมีส่วนร่วมของชุมชน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 12(1), 255-272.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw – Hill Company.
- Kanokkorn Medtakit. (2015). The Effects of A Program Integrating Goal Setting Into Inquiry Teaching Method on Achievement Motivation and Achievement in Science Subject of Mathayom Suksa 2 Nawarminthrachinuthit Bodindecga School (Bodin 3). *Journal of MCU Social Science Review*, 4(1), 180-189.
- Ladda Silanoi & Angkana Tungkasamit. (2010). *The Annual General Meeting of the Development of Learning Activities by Using Project*. Faculty of Education, Khon Khaen University.
- Sharan, Y. and Sharan, S. (1990). Group Investigation Expands Cooperative Learning. *Education Leadership*, 47, 17-21.
- Suthira Prasertsun. (2012). *Research-based Project: New Learning Process of Thai Education*. Bangkok: The Thailand Research Fund.

ผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย

กมลวรรณ ศรีสำราญ¹ และอรพรรณ บุตรกัตัญญ²

¹สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 25 คน โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย แบบประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยมีคะแนนหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายทั้งโดยรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์, อย่างมีจุดมุ่งหมาย, การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง, เด็กปฐมวัย

The Effects of Using Purposive Play Activities with Creative Materials on Self-awareness and Self-understanding of Young Children

Kamonwan Srisamran¹ and Oraphan Butkatunyoo²

¹Program in Early Childhood Education Faculty of Education, Kasetsart University

²Program in Early Childhood Education Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

The purpose of this study was to study the effects of a purposive play with creative materials activity on the self-awareness and self-understanding of pre-school age children. The sample population used in this study was 25 children aged between 3–4 years at Rattanbanditwittaya School. The tools used in the study were a customized lesson plan consisting of purposive play activities with creative materials for developing self-awareness and self-understanding of pre-school children, and an assessment form of young children's self-awareness and self-understanding. Data were statistically analyzed by mean and standard deviation.

The results of this study showed that the mean post-test scores of young children who participated in the purposive play with creative materials activity were higher than pre-test scores in overall self-awareness and self-understanding, and in all the individual aspects of self-awareness and self-understanding assessed.

Keywords: Playing Activities, Purposive, Loose Parts, Self-awareness and Self-understanding, Young Children

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง การที่จะใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขนั้นต้องอาศัยความสามารถในการปรับตัวให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สิ่งที่เป็นตัวช่วยในการรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้นั้นก็คือทักษะชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต จะเห็นว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่จะทำให้สามารถก้าวพ้นอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข โดยอาศัยการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ 2543) ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมที่สลับซับซ้อนในยุคปัจจุบันและเป็นทักษะที่จะช่วยสนับสนุน ตลอดจนช่วยในการลดประเด็นปัญหาสำคัญที่จะเข้ามาคุกคามชีวิตของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นยังเป็นทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตนเองให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยในการเสริมสร้างการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านส่วนตัว ครอบครัว สังคมและกลุ่มเพื่อนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ลักษณะที่ดี กันตรี (2559) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ควรต้องเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน เพราะทักษะชีวิตเป็นผลการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม โดยปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงทำให้เยาวชนได้รับการฝึกทักษะชีวิตจากบ้าน โรงเรียน และชุมชน น้อยลงกว่าเดิม เห็นได้จากปัญหาที่เยาวชนไทยเผชิญอยู่ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาจากการฆ่าตัวตายจากความเครียด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ได้ทวีความรุนแรงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เยาวชนไทยต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2008) ได้นำความรู้เกี่ยวกับ เรื่องการตระหนักรู้ (Self-awareness) และเข้าใจตนเอง (Self-understanding) มาเผยแพร่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนทั่วไป

สามารถดูแลตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งนี้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่จะเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับเด็กในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวของผู้เรียนโดย กล่าวว่า การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง เป็นทักษะที่จะช่วยนำไปสู่กระบวนการในการพัฒนาทักษะอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการตระหนักรู้และการเข้าใจตนเองเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตหรือทักษะชีวิตสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนาและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ซึ่งการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง สามารถทำให้รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเอง รู้จักจุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับตนเองได้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ค่านิยม รูปแบบทางความคิด การปรับตัวและยังมีสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้อย่างเหมาะสมกับวัย ซึ่งการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีความมั่นใจในตนเองกล้าแสดงออก สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง สามารถเผชิญกับความจริงของตน และสามารถปรับตนเองให้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น การตระหนักรู้ในตนเองเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาสุขภาพจิต และ ความมั่งคั่งของบุคคล อันจะนำมาซึ่งความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะบุคคลที่ตระหนักรู้ในตัวเองจะรู้ว่าตัวเองมีลักษณะอย่างไร มีความสามารถในด้านใด มีความคิด และอารมณ์แบบไหน มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร และยอมรับสิ่งเหล่านี้พร้อมปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์ (Loose parts) (Mincemoyer, 2016) เป็นการเล่นแบบปลายเปิดที่มีขอบเขตกว้าง โดยมีการเล่นกับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ มีการจัดสภาพแวดล้อมแบบปลายเปิดไม่จำกัด ไม่มีกฎเกณฑ์ ในการให้เด็กเลือกเล่น และที่สำคัญ เด็กต้องเกิดประสบการณ์ตรงจากการเลือกเล่นวัสดุ เด็กที่เล่นจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการ การเล่นวัสดุสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมทักษะ การแก้ปัญหา กล้าตัดสินใจ รู้จักวางแผน และยอมรับรู้คุณค่าของตนเอง เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถกำหนดเป้าหมายในการเลือกเล่น สามารถยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง โดยเด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เลือกเล่นอุปกรณ์ต่าง ๆ รู้จักการเริ่มเล่นและสามารถเลือกทำกิจกรรมโดยตนเอง ดังนั้นการนำเรื่องการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองมาใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนา กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์ ผสมกับการสร้างจุดมุ่งหมายในการเล่น โดยใช้แนวคิดการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทำให้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างอิสระตามความสนใจและความต้องการของ เด็กสามารถสร้างเป้าหมายจากการเล่นผ่านการลงมือทำ รู้จักลองผิดลองถูก ซึ่งกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย จะทำให้เกิดเด็กมีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทักษะของเด็กปฐมวัย จากความสำคัญของการใช้กิจกรรม

เล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองเด็กและรู้จักการเล่นร่วมกับผู้อื่น หรือ เล่นโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งในการศึกษาผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำคัญให้กับครูผู้สอนปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สำหรับพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กชาย-หญิงอายุระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 25 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยาลัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง

สมมติฐานของการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยมีคะแนนหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายรายสัปดาห์ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 กิจกรรม มีขั้นตอนการสร้างแผนกิจกรรม ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 กระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายของเด็กปฐมวัย
  - 1.3 กำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยแบ่งเนื้อหาในการทำกิจกรรมเป็น 3 กิจกรรม รวมเป็น 8 สัปดาห์ ดังนี้

- สัปดาห์ที่ 1 เรื่องเล่นกับธรรมชาติ
สัปดาห์ที่ 2 เรื่องเล่นกับบล็อก
สัปดาห์ที่ 3 เรื่องเล่นกับดิน
สัปดาห์ที่ 4 เรื่องเล่นกับหิน
สัปดาห์ที่ 5 เรื่องเล่นกับน้ำทราย
สัปดาห์ที่ 6 เรื่องเล่นกับเมล็ดพืช
สัปดาห์ที่ 7 เรื่องเล่นกับวัสดุเหลือใช้
สัปดาห์ที่ 8 เรื่องเล่นกับเชือก

ตารางที่ 1 การจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย 1 สัปดาห์

กิจกรรม	วัน	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
ขั้นที่ 1 การสำรวจ และกำหนดเป้าหมาย	วันจันทร์	การสัมผัสและระบุสิ่งที่ต้องการทำในการเล่นจากวัสดุปลายเปิดที่กำหนดที่ครูได้เตรียมมา
ขั้นที่ 2 การเล่นสร้างสรรค์	วันพุธ	ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นสร้างจากวัสดุปลายเปิดที่เด็กได้สำรวจ และเลือกเล่น
ขั้นที่ 3 การสะท้อนในการเล่นสร้างสรรค์	วันศุกร์	ครูนำภาพถ่ายภาพชิ้นงานจากการเล่นสร้างสรรค์ มาให้เด็กทบทวน และให้เด็กออกมาสะท้อนตนเองความคิดจากการเล่นสร้างของ

1.4 กำหนดเนื้อหาที่เด็กได้ต้องปฏิบัติในกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยทุกกิจกรรมในแต่ละวัน เด็กทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย อุปกรณ์ที่จับต้องได้ และผ่านกระบวนการเล่น ในแต่ละแผนมีเนื้อหา ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) สารการเรียนรู้สาระที่ควรรู้ ประสพการณ์สำคัญ
- 3) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งเป็น 3 ชั้นหลัก ได้แก่
  - ขั้นที่ 1 ชั้นสำรวจ
  - ขั้นที่ 2 ชั้นการเล่นสร้าง
  - ขั้นที่ 3 ชั้นสะท้อนการเล่นสร้าง
- 4) สื่อ วัสดุ
- 5) การประเมินผล

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมาย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและ
แก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 3 ท่านโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ให้คะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ให้คะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ให้คะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ให้คะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมเล่น
วัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้เข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ประเมิน
คุณภาพของแผนได้คะแนน 4.79 อยู่ใน ระดับดีมาก

1.7 จัดทำคู่มือประกอบการใช้แผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย

2. แบบประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย 12 รายการ การสร้าง
แบบสังเกตการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย

2.1 ศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และเข้าใจ
ตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2 กำหนดองค์ประกอบการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยโดยผู้วิจัย
ได้กำหนดไว้ 12 ข้อ จากนั้นกำหนดรายการการประเมินในรูปแบบเริ่มเก็บข้อมูลตามพฤติกรรม
แสดงออกของเด็ก ลักษณะ สถานการณ์ การเล่นในมุมประสบการณ์และกิจกรรมเสรี

2.3 จัดทำคู่มือประกอบการใช้แบบประเมินเชิงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของ
เด็กปฐมวัย

2.4 นำแบบประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยเสนอต่ออาจารย์
ปรึกษา และแก้ไขตามคำแนะนำ

2.5 นำแบบประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบหาค่า IOC จำนวน 3 ท่าน ผลคะแนน และแก้ไขตามคำแนะนำ

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับที่ 3	หมายถึง	3 คะแนน
ระดับที่ 2	หมายถึง	2 คะแนน
ระดับที่ 1	หมายถึง	1 คะแนน

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาผลการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก มาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยให้เด็กปฏิบัติตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้และประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย กำหนดระยะเวลาในการประเมิน 3 วันในสัปดาห์ที่ 1-8

2. เริ่มดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย กำหนดระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน

3. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมมาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง (Post-test) โดยให้เด็กปฏิบัติตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน กำหนดระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 กิจกรรม ในช่วงเวลา 10.00-10.45 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรม มาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยให้เด็กปฏิบัติตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย กำหนดระยะเวลาในการประเมิน 3 วันในสัปดาห์ที่ 1

2. เริ่มดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย กำหนดระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน

3. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมมาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง (Post-test) โดยให้เด็กปฏิบัติตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และประเมินการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน 3 วัน ในสัปดาห์ที่ 10

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 คะแนนความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย โดยรวมก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย

กลุ่มประชากร	μ	σ	ระดับความสามารถ
ก่อนจัดประสบการณ์	19.56	1.29	ต่ำ
หลังจัดประสบการณ์	29.16	2.98	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย โดยรวมก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.29 และความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองในภาพรวมของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.98 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 22 และต่ำสุด เท่ากับ 18 ส่วนคะแนนความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย รายบุคคลหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 36 และต่ำสุด เท่ากับ 26 คะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย โดยรวมก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย

1.2 ความสามารถการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยในรายการพฤติกรรม มีดังนี้

ตารางที่ 3 ผลคะแนนของเด็กปฐมวัยรายข้อที่แสดงถึงการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองเมื่อจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง	ก่อนจัดประสบการณ์		หลังจัดประสบการณ์	
	μ	σ	μ	σ
1. เด็กเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับ ก่อน-หลัง	1.96	0.20	2.92	0.28
2. เด็กกล้าตัดสินใจและลงมือปฏิบัติใน การเล่น	1.52	0.51	2.36	0.49
3. เด็กสามารถเลือกเล่นวัสดุ อุปกรณ์ จากการเล่น	2.00	0.00	2.20	0.41
4. เด็กสร้างเป้าหมายในการเล่นทำกิจกรรม	1.48	0.51	2.24	0.44
5. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ตนเองในการเล่น	1.64	0.49	2.28	0.46
6. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่นในการเล่น	1.48	0.51	2.32	0.48

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง	ก่อนจัดประสบการณ์		หลังจัดประสบการณ์	
	μ	σ	μ	σ
7. เด็กรู้จักดัดแปลงการเล่นสร้างที่แปลกใหม่	1.44	0.51	2.32	0.48
8. เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีกับตนเองและผู้อื่น	1.24	0.44	2.20	0.41
9. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองจากการเล่น	1.32	0.48	2.34	0.44
10. เด็กเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์จากการเล่น	1.48	0.51	2.32	0.48
11. เด็กสามารถแก้ไขปัญหาในการเล่น	1.88	0.33	2.88	0.33
12. เด็กยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นทำกิจกรรม	1.99	0.20	2.88	0.33

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า รายการพฤติกรรม ข้อ 3 เด็กสามารถเลือกเล่นวัสดุจากการเล่นสูงสุด ก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 น้อยที่สุด ข้อ 8 เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีกับตนเองและผู้อื่น ก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 โดยคะแนนรายข้อทุกก่อนการทดลองสูงกว่าหลังการทดลองซึ่งรายการพฤติกรรมการตระหนักรู้เข้าใจตนเอง จากการที่เด็กทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ปรับตัว รับฟัง เข้าใจตนเองนั้น รู้คุณค่าในตนเอง เข้าใจความรู้สึกของตนเอง รู้จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับตนเอง การปรับตัว มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ตนเองกล้าแสดงออก สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง การเผชิญกับความจริงของตน และสามารถปรับตนเองให้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น การตระหนักรู้ในตนเองว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นใน เป็นทักษะที่ดี พัฒนาทักษะอื่น ๆ เพราะการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง จากการที่เด็กทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ปรับตัว รับฟัง เข้าใจตนเองนั้น รู้คุณค่าในตนเอง เข้าใจความรู้สึกของตนเอง รู้จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับตนเอง การปรับตัว มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ตนเอง กล้าแสดงออก สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง การเผชิญกับความจริงของตน และสามารถปรับตนเองให้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น การตระหนักรู้ในตนเองว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นกับเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย จำนวน 12 รายการ พบว่า คะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัย มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อน เด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย สูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมทั้งโดยรวมและรายข้อ การจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นวิธีหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับ (ลักขณาวดี กันตรี, 2559) ช่วยพัฒนาทักษะการเล่น วิธีการเล่นให้แก่เด็กปฐมวัยได้โดยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ทำให้เด็กได้เพิ่มประสิทธิภาพการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้านี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยดีมากขึ้น

2. การจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยเด็กมีพฤติกรรมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยการเล่นจำนวน 12 รายการ และเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 4 แบบสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย	
รายการพฤติกรรม	เกณฑ์
1.เด็กเล่นและทำกิจกรรมตามลำดับก่อน-หลัง	ระดับที่ 3 เด็กรู้ลำดับการเล่น ก่อน-หลัง ของตนเองรู้จักรอคอยในการเล่นได้
	ระดับที่ 2 เด็กรู้ลำดับการเล่นก่อน-หลัง ของตนเองแต่ไม่รู้จักรอคอยในการเล่น
	ระดับที่ 1 เด็กไม่รู้จักลำดับการเล่น ก่อน-หลัง ของตนเองและไม่รู้จักรอคอยในการเล่น
2.เด็กกล้าตัดสินใจและลงมือปฏิบัติในการเล่น	ระดับที่ 3 เด็กกล้าตัดสินใจและลงมือปฏิบัติจากการเล่นได้
	ระดับที่ 2 เด็กกล้าตัดสินใจแต่ยังไม่สามารถลงมือปฏิบัติจากการเล่นได้
	ระดับที่ 1 เด็กไม่กล้าตัดสินใจและไม่สามารถลงมือปฏิบัติจากการเล่นเกมได้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แบบสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย	
รายการพฤติกรรม	เกณฑ์
3. เด็กสามารถเลือกเล่นวัสดุ อุปกรณ์ จากการเล่น	ระดับที่ 3 เด็กเลือกวัสดุอุปกรณ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ระดับที่ 2 เด็กเลือกวัสดุอุปกรณ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นบางส่วน ระดับที่ 1 เด็กเลือกวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. เด็กสร้างเป้าหมายในการเล่นทำ กิจกรรม	ระดับที่ 3 เด็กสามารถแก้ไขปัญหาในการเล่นและทำกิจกรรมได้ ระดับที่ 2 สามารถแก้ไขปัญหาในการเล่นและทำกิจกรรมในบางครั้ง ระดับที่ 1 เด็กไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการเล่นและทำกิจกรรมได้เลย
5. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ตนเองใน การเล่น	ระดับที่ 3 เด็กแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในการเล่นและทำกิจกรรม ระดับที่ 2 เด็กแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในการเล่นและกิจกรรม บางช่วงเวลาของการทำกิจกรรม ระดับที่ 1 ไม่สามารถรับรู้และแสดงอารมณ์ตนเองในการเล่นและ ทำกิจกรรมได้
6. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่นใน การเล่น	ระดับที่ 3 เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นและแสดงออกอย่าง เหมาะสมกับผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมได้ ระดับที่ 2 เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นและแสดงออกอย่าง เหมาะสมกับผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมได้บางช่วงเวลาของ การทำกิจกรรม ระดับที่ 1 เด็กยังไม่สามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่น และ ไม่สามารถเล่น และทำกิจกรรมได้
7. เด็กรู้จักดัดแปลงการเล่นสร้างที่ แปลกใหม่	ระดับที่ 3 เด็กรู้จักดัดแปลงการเล่นสร้างที่แปลกใหม่จากการทำ ชี้นำงาน โดยวัสดุที่แปลกใหม่ได้ ระดับที่ 2 เด็กรู้จักดัดแปลงการเล่นสร้างที่แปลกใหม่จากการทำ ชี้นำงาน โดยวัสดุที่แปลกใหม่บางส่วน ระดับที่ 1 เด็กรู้จักดัดแปลงการเล่นสร้างที่แปลกใหม่จากการทำ ชี้นำงาน โดยวัสดุที่แปลกใหม่ไม่ได้เลย
8. เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีกับตนเอง และผู้อื่น	ระดับที่ 3 เด็กสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน และเล่นร่วมกันได้ อย่างสนุกสนาน ระดับที่ 2 เด็กไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน และไม่ สามารถเล่นร่วมกันได้ ระดับที่ 1 เด็กสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน แต่ยังไม่สามารถเล่น ร่วมกันได้อย่างสนุกสนาน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แบบสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย	
รายการพฤติกรรม	เกณฑ์
9. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองจากการเล่น	ระดับที่ 3 เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองจากการเล่นและกล้าตัดสินใจทำกิจกรรมได้ ระดับที่ 2 เด็กยังไม่สามารถมีความเชื่อมั่นในตนเองจากการเล่นและกล้าตัดสินใจทำกิจกรรม ระดับที่ 1 เด็กไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองจากการเล่นและไม่กล้าตัดสินใจทำกิจกรรมการเล่น
10. เด็กเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์จากการเล่น	ระดับที่ 3 เด็กเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์จากการเล่นตลอดเวลา ระดับที่ 2 เด็กเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์จากการเล่นบางช่วงเวลา ระดับที่ 1 เด็กไม่มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์จากการเล่น
11. เด็กสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการเล่น	ระดับที่ 3 เด็กรู้จักตัดสินใจและแก้ไขปัญหาจากการเล่นได้ ระดับที่ 2 เด็กกล้าตัดสินใจ แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาจากการเล่น ระดับที่ 1 เด็กไม่กล้าตัดสินใจและไม่สามารถแก้ไขปัญหาจากการเล่น
12. เด็กยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นทำกิจกรรม	ระดับที่ 3 เด็กยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นและทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ระดับที่ 2 เด็กยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นและทำกิจกรรมโดยมีครูชี้แนะ ระดับที่ 1 เด็กไม่ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองในการเล่นและทำกิจกรรม

ซึ่งสอดคล้องกับ (Wilson, 2009) ได้กล่าวว่า การเล่น คือ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเล่นเพื่อเป็นการสำรวจตนเองและเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบๆตัวไปพร้อมๆกัน โดยเริ่มจากการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆลองผิดลองถูก เลียนแบบ แก้ปัญหา อันนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์ การเรียนรู้ การเล่นจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำเด็กไปสู่การพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาซึ่ง เด็กเล่นจะได้รับรู้สิ่งต่างๆในการเล่น รู้จักเสียกวัสดุที่จากการเล่น ซึ่งเป็นวัสดุที่หาง่าย ตามชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ (Mincemoyer, 2016) ราคาไม่แพง วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุจากธรรมชาตินำมาสร้างเล่นใหม่ให้เกิดประโยชน์ เช่น เล่นกับธรรมชาติ

ใบไม้สด แห้ง ดอกไม้ เมล็ดพืช หิน ดิน ทราย วัสดุเหลือใช้ ไม้ไผ่ติ่ม ขวดน้ำ ถัง ลัง กระจ่าง
กล่อง ยางรถฟาง ปอ ไหมพรม ผ้า

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์
อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นวิธีหนึ่งที่พัฒนา
ทักษะการเล่น วิธีการเล่น ให้แก่เด็กปฐมวัยได้โดยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กปฐมวัย
ทำให้เด็กได้เพิ่มประสิทธิภาพการการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการจัดกิจกรรม
สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาคั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์
อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ในการจัดกิจกรรมการเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายในแต่ละครั้ง ควรจัดเวลา
ให้มีความยืดหยุ่นเนื่องจากบางกิจกรรมเด็ก ๆ ให้ความสนใจมากจะใช้เวลาเพิ่มขึ้น
2. ควรจัดกิจกรรมที่เด็ก ๆ ได้เลือกเล่นตามอิสระตามสร้างสรรค์ โดยมีวัสดุอุปกรณ์
หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเล่นมากขึ้น โดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ในชุมชน หรือท้องถิ่นที่หา
ได้ง่าย ราคาประหยัดไม่ต้องซื้อ ให้เด็กได้เลือกเล่น
3. วิธีการเล่น ควรเปิดโอกาสให้เด็กสามารถเลือกวัสดุอุปกรณ์มาดัดแปลง โดย
สามารถเล่นเป็นกลุ่ม และเล่นเดี่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
ทักษะสังคมอารมณ์ ของเด็กปฐมวัย
2. ศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นวัสดุสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์ และภาษา ของเด็กปฐมวัย
3. ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หรือ โครงการงาน หรือ ส่งเสริมการตระหนักรู้
เข้าใจตนเองเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จุฑาทิพย์ โอบอ้อม. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย* (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งลาวัลย์ ละอ้าคา. (2557). *ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างได้จากครอบครัว. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(2), 33-44. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ลักขณาวดี กันตริ. (2559). *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพ*, 10(2), 240-250.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Mincemoyer, C. C. (2016). *Loose Parts: What does this mean?*. Retrived August 22, 2018, From https://drive.google.com/file/d/1K3cib3fkmxRnjcveurN6_XpqXFydMuQS/view.
- Wilson, P. (2009) *Playwork Primer*. NY: Alliance for Childhood.
- WHO. (2008). *Life skill education for children and adolescents in school*. Geneva: WHO.

การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ณัฐกานต์ โรจนพรประสิทธิ์¹ และศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²ที่ปรึกษาภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาจีนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ 3) ศึกษาความสามารถในการผลิตผลงานหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร แบบประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน และแบบประเมินความคิดเห็นการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent, One Sample t-test One-Way ANOVA เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้เซฟเฟ และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนมีผลการเรียนรู้ภาษาจีนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลอง นักเรียนมีความสามารถในการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) หลังการทดลอง นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้ ความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

The Development of Chinese Speaking Ability for Communication using a Productivity Based Instructional Model for Twelfth Grade Students

Nuttakarn Rotjanapornprasit¹ and Siriwan Vanichwatanavorachai²

¹Master of Education Program in Curriculum and Supervision, Silpakorn University

²Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Silpakorn University

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare Chinese learning outcomes of twelfth grade students before and after the implementation of a productivity based instructional model, 2) to compare Chinese speaking ability for communication of twelfth grade students before and after the implementation of a productivity based instructional model, 3) to study students' work productivity after the implementation of a productivity based instructional model, and 4) to study students' opinions towards the productivity based instructional model. The sample of this study comprised 50 twelfth grade students who were studying in the second semester of academic year 2017 at Rachineeburana School, Amphoe Muang, Nakhon Prathom, chosen through simple random sampling. The research instruments were lesson plans; learning outcome test; evaluation form of Chinese speaking ability for communication; evaluation form of work productivity and questionnaires. The data were collected and analyzed by percentage (%), mean ($\bar{x}$), standard deviation (*SD*), dependent one sample t-test, one-way ANOVA and content analysis.

The research results were as follows: 1) The mean Chinese learning outcome of the twelfth grade students after the implementation of the productivity based instructional model was higher than before the implementation, a statistical significance at the .05 level. 2) Mean Chinese ability for communication of the twelfth grade students after using the productivity based instructional model was higher than before the implementation, a statistical significance at the .05 level. 3) Mean work productivity of the twelfth grade students after the implementation of the productivity based instructional model was at excellent level. 4) The twelfth grade students' opinions towards the productivity based instructional model were at the highest level.

Key Words: Learning Outcome, Chinese Speaking Ability, Productivity Based Instructional Model

Received: 14 January 2019

Revised: 25 June 2019

Accepted: 9 July 2019

บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์หรือการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคมวิวัฒนาการโลก การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก ประเทศจีนเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก ส่งผลให้ภาษาจีนมีความสำคัญและมีบทบาทมากขึ้นในเวทีโลก โดยภาษาจีนได้รับการกำหนดให้เป็น 1 ใน 6 ภาษาทางการของสหประชาชาติ (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยมากกว่า 30 ปี ในปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นตลาดใหญ่ที่มีธุรกิจจากนานาประเทศเข้าร่วมลงทุน จึงมีอำนาจมากขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก และเป็นประเทศที่ให้การสนับสนุนงบประมาณจำนวนมากในการเผยแพร่การเรียนภาษาจีน แก่หลายประเทศทั่วโลก ประเทศไทยจึงมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างจริงจัง

การส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2549 กระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้ผลักดันแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) ซึ่งเป็นแผนดำเนินการ 5 ปีขึ้นไป แผนยุทธศาสตร์นี้มีเป้าหมายการพัฒนาดังนี้ 1) จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับชั้นของการศึกษาในประเทศไทย โดยนักเรียน/นักศึกษาในระบบโรงเรียนทุกคนได้เรียนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพและผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามสัดส่วน คือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 ในทุกช่วงชั้นเรียน 2) นักเรียน นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาจีน ประมาณ 4,000 คน ได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะทาง 3) ประชากรวัยแรงงานได้เรียนภาษาจีน และใช้สื่อสารในการประกอบอาชีพจำนวน 100,000 คน แผนนี้มียุทธศาสตร์หลักอยู่ 5 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดระบบสนับสนุนวิชาการให้ได้มาตรฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมระบบการศึกษาตามอัธยาศัย ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาจีนให้เชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะ (ข่าวออนไลน์ RYT9, 2549) แต่ในปัจจุบันแม้จะมีการวางนโยบาย หรือรูปแบบการส่งเสริมการเรียนภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้น แต่ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาจีนของนักเรียน มีส่วนในการส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าและไม่มีโอกาสในการใช้ความสามารถในการพูดภาษาจีนเท่าที่ควร ดังที่ ลี อี้ (2550) ได้เสนอความคิดเห็นว่านักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนมีปัญหาในการพูดค่อนข้างมาก พูดไม่ถูกต้อง อักขรวิธีไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากการไม่กล้า

พูดออกเสียงต่อหน้าผู้อื่น ไม่มีโอกาสได้ใช้การพูดสื่อสารในสถานการณ์จริง รวมถึงไม่มีความมั่นใจในการพูดภาษาจีน ประกอบกับ รัตชนก เมืองเชียงหวาน (2558) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศจีนที่จัดไว้ สำหรับนักศึกษาต่างชาตินั้น พบว่ามีข้อจำกัดที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในไทยไม่ประสบความสำเร็จ เป็นเพราะการขาดโอกาสในการใช้ภาษาจีนอย่างเพียงพอในการสื่อสารหรือการฟัง การอ่านหนังสือ ชมภาพยนตร์ อ่านนิตยสารภาษาจีนนั้นมีน้อยมาก ขณะที่เวลาเรียนในชั้นเรียนมีน้อยเกินไป ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาจีนนอกห้องเรียน จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของผู้วิจัยในแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-จีน โรงเรียนราชินีบูรณะที่เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปี 2552 พบว่า มีนักเรียนที่สนใจเรียนวิชาภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่โอกาสในการแสดงออกด้านการพูดกลับน้อยลง ทั้งนี้ นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนไวยากรณ์และเนื้อหาที่ใช้ในการเตรียมสอบระดับชั้นอุดมศึกษามากกว่า ซึ่งจากผลการเรียนในแต่ละปีการศึกษานั้น พบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 70 นั้น มีผลการเรียนที่วัดโดยแบบทดสอบอยู่ในระดับดี แต่ผลการประเมินทักษะในการพูดนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ แม้จะมีครูเจ้าของภาษาเป็นผู้ดูแลและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาที่เน้นการฟังพูด แต่นักเรียนก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ ในการที่จะพยายามหาความรู้ด้วยตนเองและไม่มีความพยายามในการใช้ภาษาเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา จึงส่งผลถึงการที่ไม่สามารถนำภาษาจีนออกไปใช้ในชีวิตประจำวันและการพัฒนาชุมชนหรือต่อยอดสู่การประกอบอาชีพ จากผลการรายงานของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ Hanban Confucius institute (Zhang jinjun, 2009) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติว่าใน ปี 2552 มีการปรับรูปแบบของการสอบวัดระดับภาษาจีนขึ้นใหม่ โดยเพิ่มการสอบวัดระดับการพูด จากเดิมรูปแบบของการวัดความสามารถที่เน้นเพียงการวัดทักษะในการฟัง อ่าน และเขียนเท่านั้น ซึ่งทางสำนักงานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ของความสามารถในการพูด ที่ในปัจจุบันนั้นผู้เรียนมักจะมุ่งเน้นการฝึกอ่านเขียนไวยากรณ์เพื่อการสอบเพียงอย่างเดียว แต่ไม่สามารถที่จะนำความสามารถและความรู้ที่เรียนมานำไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมในชีวิตประจำวันตลอดจนการประกอบอาชีพ

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรม อันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการรายงานพัฒนาการศึกษาโรงเรียนบางบัวทองราชภัฏบำรุง ประจำปีการศึกษา 2550 (โรงเรียนบางบัวทองราชภัฏบำรุง, 2550) ที่พบว่าผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาจีน นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษาโดยเฉพาะด้านการสื่อสารช้า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหามากเกินไป การจัดการเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสื่อสารของนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายประกอบกับ กมลวรรณ จังตระกูล (2556) ได้กล่าวถึงปัญหาของการเรียน

ภาษาอังกฤษเช่นกันว่า นักเรียนมีปัญหาและไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง เนื่องจากมีข้อจำกัด ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษและไม่สามารถพูดเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ครูกำหนดหรือจากสถานการณ์ที่พบเจอได้จริง ซึ่งการจัดกิจกรรมแบบเดิม ๆ ตามหนังสือ ยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และการรู้จักการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงพอ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่จะสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้งด้านการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ ดังที่สุณิสรา เกียวกุล (2548) ที่ได้เสนอความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมในรูปแบบที่นอกเหนือจากการเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน ว่า นักเรียนต้องสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง ๆ การที่ผู้เรียนใช้ภาษา ได้ถูกต้อง คล่องแคล่วเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จากการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของการเรียนภาษาตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ประกอบกับ จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2549) ได้กล่าวถึงการศึกษาแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่จะเตรียมผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21 และสามารถปรับเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็น 1 ใน 3 รูปแบบที่ได้จากพัฒนาการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (Crystal-based / Research-based / Productivity-based Instructional Model หรือ CRP) ที่ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนการสอน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกลึก (Crystal-based Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัย (Research-based Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ (Productivity-based Instructional Model) โดยผลดีของการที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ประกอบเข้ากับกระบวนการขั้นตอนการเรียนการสอนที่ได้ใช้แนวคิดสำคัญ ที่เป็นฐานในการเรียนการสอนด้วย 5 แนวคิด คือ การเรียนรู้ในบริบทจริง (Situated Learning) การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self-regulated Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative-learning) การเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) นำไปสู่การกำหนดขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมบริบทตามสภาพจริง ขั้นการตั้งเป้าหมาย ขั้นการวางแผนและดำเนินการและขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ไพฑูรย์ สินสารรัตน์และคณะ (2549) กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องมีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 และตระหนักถึงบทบาทของตนในการใช้วิธีการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนแบบร่วมมือ และเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทที่เป็นสภาพจริงผ่านการทำโครงงาน นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัย

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ฝึกการวิเคราะห์หลากหลาย ส่วนครูมีบทบาทผู้อำนวยการความสะดวกและประเมินนักเรียนตามสภาพจริงจากความสามารถที่เกิดขึ้น

จากความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและความสามารถในการพูดภาษาเพื่อการสื่อสารแล้ว อีกทั้งยังเป็นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสร้างสิ่งที่เกิดคุณค่าต่อชุมชนสังคม เป็นรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกันโดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้บริบทตามสภาพจริง โดยผ่านการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนเป็นสื่อกลาง จึงเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาจีน เพื่อการสื่อสาร ต่อยอดสู่การประกอบอาชีพและสร้างประโยชน์แก่แหล่งชุมชนและพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-จีน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 95 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/8 จำนวน 50 คน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-จีน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random-sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-จีน จำนวน 2 ห้องเรียน ที่มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
2. ตัวแปรตาม คือ
  - 2.1 ผลการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น
  - 2.2 ความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร
  - 2.3 ความสามารถในการผลิตผลงาน
  - 2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
2. ความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ
3. ความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ อยู่ในระดับดี
4. การสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพอยู่ในระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องอาชีพและท้องถิ่น จัดรูปแบบหน่วยการเรียนรู้ตามกระบวนการขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ จำนวน 5 แผน รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 0.67–1.00
2. แบบทดสอบผลการเรียนรู้ เรื่อง อาชีพท้องถิ่น เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังจบกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกคำตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบปรนัยชนิดจับคู่ (Matching) จำนวน 10 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ รวม 20 คะแนน เพื่อทดสอบความรู้ภาษาจีนเรื่องอาชีพและท้องถิ่น มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

3. แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาจีน มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) 5 ระดับ ใช้ประเมินก่อนการจัดการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และหลังการจัดการเรียนการสอนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2

4. แบบประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการผลิตงาน ใช้ประเมินหลังจากจบกระบวนการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) 5 ระดับ

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ จำนวน 16 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะ ให้นักเรียนเขียนแสดงข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพเพื่อพัฒนาการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 1 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการวัดผลการเรียนรู้ด้านความรู้ก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ชนิดปรนัยเลือกคำตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และชนิดปรนัยแบบจับคู่ (Matching) จำนวน 10 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 50 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ใช้ระยะเวลาการ จำนวน 14 ชั่วโมง จำนวน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ 4 ขั้นตอน

3. ผู้วิจัยประเมินผลการเรียนรู้ เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น โดยทดสอบหลังการจัดการเรียนการสอน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ชนิดปรนัยเลือกคำตอบ (Multiple-choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และชนิดปรนัยแบบจับคู่ (Matching) จำนวน 10 ข้อ จำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 50 คน

4. ผู้วิจัยประเมินผลความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินก่อนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และหลังแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1, 2 และ 5 โดยเพิ่มลำดับความยากง่ายตามลำดับของเนื้อหาและไวยากรณ์ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้

5. ผู้วิจัยประเมินผลความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินหลังแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

7. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ โดยผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 6.78$, $SD = 2.54$) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 16.04$, $SD = 2.39$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ศึกษาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ โดยผลคะแนนความสามารถครั้งที่ 3 ($\bar{X} = 17.40$, $SD = 1.57$) สูงกว่าผลคะแนนความสามารถครั้งที่ 1 ($\bar{X} = 9.27$, $SD = 2.40$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการศึกษาพัฒนาการความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ คะแนนก่อนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2

ผลการวิเคราะห์พบว่า พัฒนาการความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนก่อนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 โดยระหว่างขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ นักเรียนมีพัฒนาการในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำการเปรียบเทียบพัฒนาเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe โดยผลการเปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารเป็นรายคู่ แตกต่างกันไปทุกคู่ โดยเรียงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ พัฒนาหลังการใช้

รูปแบบการเรียนการสอนเชิง ผลิิตภาพ ($\bar{X} = 17.40$) สูงขึ้นกว่าพัฒนาการครั้งที่ 1 ($\bar{X} = 13.81$) และสูงขึ้นก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ ($\bar{X} = 9.27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการศึกษาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เชิงผลิิตภาพ ผลคะแนนอยู่ในระดับร้อยละ 87 ($\bar{X} = 9.27, SD = 2.40$) ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2.3

3. ศึกษาความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 16.20, SD = 1.25$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับในสมมติฐานของ การวิจัยข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

4. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ใน ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, SD = 0.25$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 1 ขั้นการเตรียมบริบทตามสภาพจริงของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาร่วมในการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพ พบว่า ผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิิตภาพเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับทุกประเภทวิชาทุกสาระการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนและเป็นการสร้างความรู้ใหม่จากการนำความรู้ไปผลิตชิ้นงาน การใช้เทคนิคการสอนภาษามาเป็นส่วนพัฒนาความรู้และพัฒนาความสามารถในการพูด

เพื่อการสื่อสาร โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรู้ในภาษาจีนประกอบกับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนควบคู่กันไป โดยมีกระบวนการขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพในขั้นตอนที่ 1 ขั้นการเตรียมบริบทตามสภาพจริง ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ด้วยตนเองและมีการใช้ภาษาอย่างมีจุดหมาย โดยมีครูเป็นผู้เตรียมและคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนพร้อมทั้งเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษาในจุดที่นักเรียนต้องฝึกปฏิบัติการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ กำหนดและดำเนินการเรียนรู้ตามหลักการและเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ พร้อมกับการฝึกพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยผ่านกิจกรรมเกม กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่ผ่านการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติทั้งแบบเดี่ยวและกลุ่มย่อย ซึ่งจากวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีอ ยี่ (2550) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้หลังการใช้เกมนักศึกษามีความสามารถในการพูดสูงขึ้นกว่าเดิมทุกด้าน เนื่องจากการใช้เกมในการสอนช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่สนุกสนานผ่อนคลาย จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู ได้มีการฝึกทักษะซ้ำ ๆ เป็นการฝึกที่ไม่น่าเบื่อ จึงทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์และบทสนทนาได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา อุตสาหะ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมนันทนาการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าสอนเรียน ซึ่งครูผู้สอนใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมสื่อสารทางภาษาและเป็นการเสริมทักษะทางภาษาที่ช่วยให้นักเรียนสื่อสาร ช่วยเหลือกันในการค้นหาข้อมูล ถ่ายโอนข้อมูล และเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารทางภาษา ทำให้เรียนรู้ทางภาษามีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรธิดา วอนยอดพันธ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องการพูดต่อที่ชุมชนและนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนบทบาทสมมติกับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมตินั้น ช่วยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรง และเกิดความคงทนในการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมสูงกว่าการสอนแบบปกติ

2. ความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ จากการประเมินความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร คะแนนหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพสูงกว่าก่อนการใช้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนนั้นผู้เรียนได้มุ่งเน้นในเรื่องความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ประกอบกับสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

เพื่อให้ นักเรียน ได้มีโอกาสใช้ภาษาอย่างเต็มที่ สอดแทรกสื่อและกิจกรรมที่น่าสนใจ การปฏิบัติกิจกรรมในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารที่ระดับง่ายไปจนถึงกิจกรรมที่ยาก ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ครูต้องจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ นักเรียน ได้มีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ นักเรียน มีความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และสามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ โดยผู้วิจัยได้นำเอาขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารหลักที่สำคัญมาปรับใช้ในการให้ความรู้และพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร คือ ขั้นที่ 1 การนำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ครูสอนเนื้อหาใหม่เพื่อให้ นักเรียน ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ รูปแบบการใช้ประโยค เพื่อสร้างความเข้าใจ การจดจำและนำไปใช้ในการฝึกพูดขั้นต่อไป ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ นักเรียน ฝึกพูดโดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้ถูกต้อง โดยเรียนรู้และปฏิบัติผ่านกิจกรรมที่ครูได้เตรียมไว้ให้ และขั้นที่ 3 ขั้นผลิตภาษา เป็นขั้นตอนการให้นำความรู้ที่ได้รับและมีการฝึกพูดให้คล่องแคล่วมากขึ้นโดยเน้นความกล้าแสดงออกและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษามากกว่าเน้นความถูกต้อง โดยมีการสรุปความรู้ทั้งแบบเดี่ยว แบบคู่หรือแบบกลุ่ม มีครูเป็นผู้แนะนำและแก้ไขความถูกต้อง ในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ นักเรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทั้ง 3 ขั้นตอน เพื่อฝึกการใช้คำศัพท์ภาษาจีน ประโยคและบทสนทนาสั้น ๆ การโต้ตอบสนทนาตลอดจนการนำเสนอผลงานของตนเอง อีกทั้งยังฝึกความกล้าแสดงออกและความมั่นใจในการใช้ภาษาให้แก่ นักเรียน ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ Freeman (1996) กล่าวว่าวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้โดยเน้นที่การสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการ ส่งเสริมให้มีการแสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่างๆเข้ามาช่วยให้มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งในการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ นักเรียน ได้ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเลือกปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เปิดโอกาสให้ นักเรียน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกและความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จำลอง และ บริบทจริง จึงส่งผลให้ระดับคะแนนการประเมินความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัทยา ชั้นอินทร์งาม (2556) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยชุดสื่อประสมร่วมกับกิจกรรมการสอนที่เน้นการพูดที่ส่งผลต่อความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหอมเกร็ด ผลการศึกษาพบว่าความสามารถทางการพูดของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดสื่อประสมร่วมกับกิจกรรมการสอน ที่เน้นการพูดภาษาอังกฤษ จากการทดสอบคะแนนความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 6.72 คะแนน และมีคะแนน

หลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 9.28 คะแนน ซึ่งผลการทดลองจากการใช้กิจกรรมเกมทางภาษามาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้คำศัพท์โดยผ่านกิจกรรมเกมทางภาษาและการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้พูดให้ข้อมูลข่าวสาร โดยนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษและประโยคสนทนาที่เรียนมานำเสนอผ่านเสียงตามสาย มาถ่ายทอดและสื่อสารกับผู้ฟัง จนผู้ถ่ายทอดเกิดความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น

3. ความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ มีขั้นตอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เลือกการผลิตงานในสิ่งที่ตนเองสนใจและมีการส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม และให้นักเรียนดำเนินงานและปฏิบัติสร้างผลงานในรูปแบบของโครงงาน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3, 4 และ 5 ซึ่งในขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ เป็นรูปแบบที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนปฏิบัติด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม ได้นำความรู้ที่ได้จากรายวิชามาใช้ในการผลิตสร้างผลงาน โดยต้องเกิดจากได้เรียนรู้ วางแผน ดำเนินการและนำเสนอผลงานที่สร้างสรรค์ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำข้อความรู้ทางวิชาการ นำภูมิปัญญาของตนมาใช้หรือมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำคัญที่ส่งเสริมความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียน ได้แก่

1) การเรียนรู้ เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น จากกิจกรรมในขั้นตอนที่ 1 การเตรียมบริบทตามสภาพจริง นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่อง อาชีพและท้องถิ่น และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาเพื่อความคงทนในความรู้และฝึกฝนความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งความรู้และทักษะดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการผลิตผลงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นของนักเรียน

2) การเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย จากกิจกรรมในขั้นตอนที่ 2 ตั้งเป้าหมายขั้นตอนที่ 3 การวางแผนและดำเนินการ และขั้นตอนที่ 4 ติดตามและประเมินผลงาน โดยนักเรียนได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายและกำหนดรูปแบบของผลงาน ที่ต้องการทำเพื่อสร้างประโยชน์หรือ มีส่วนร่วมกับท้องถิ่นของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งงานตามความถนัดของสมาชิกทุกคน มีส่วนร่วมร่วมกันในการเลือกหัวข้อ วางแผน การดำเนินงานที่ต้องการลงพื้นที่เพื่อทำการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลประเด็นที่สมาชิกสนใจภายในท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนนำความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ไปประกอบการผลิตผลงานที่มีประโยชน์ ต่อท้องถิ่น โดยมีครูเป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ และให้คำปรึกษาในเรื่องการใช้ภาษาจีนในการนำเสนอ นอกจากนี้ยังมีการติดตามและประเมินผลการผลิตผลงานของนักเรียนให้ปรับปรุงแก้ไขจนได้ผลงานที่สมบูรณ์

จากผลการดำเนินกิจกรรมจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เบื้องต้น ซึ่งผลให้นักเรียน มีความรู้

ความสามารถในการใช้ภาษาและการทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สอดคล้องแนวคิดของ คีริวรณ วณิชวัฒนวรชัย (2558) ที่ได้กล่าวถึงว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความพร้อม ความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล หากสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ตามที่กล่าวมานั้น ผู้เรียนก็จะมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการประกาศการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ของ UNESCO (1995) ที่ได้กล่าวถึง 4 เสาหลักของการศึกษา (The four pillars of learning) เป็นทิศทางของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ ซึ่งทิศทางจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าของมนุษยชาติที่จะอยู่ร่วมกัน และมนุษย์มีการเรียนรู้เพื่อบรรลุศักยภาพของความเป็นมนุษย์ด้วยการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักพัฒนาการจัดการศึกษา, 2555)

4. การประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ นักเรียนมีความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับความต้องการและวัยของนักเรียน นักเรียนมีความสนใจและต้องการศึกษาในเรื่องของท้องถิ่นหรือจังหวัดของตนเอง เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญในการได้รับความรู้เนื้อหาเพื่อนำไปต่อยอดในการศึกษาต่อหรือ การประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบกับ วรรณพรรณ เลิศวัตรกานต์ (2556) ที่ได้สรุปผลการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่ม ระหว่างครู กับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้ชุดกิจกรรม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คลิปเสียงจากเจ้าของภาษา ตัวจริง ช่วยงาน ทำให้ได้ นวัตกรรมที่มีคุณภาพในการเรียนการสอน สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้อยู่กับสิ่งที่เรียนได้ แต่กิจกรรมจะมีสื่อหรือภาพประกอบเพื่อเราใจเด็กมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนจะรู้สึกชอบทักษะสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนโดยเริ่มจาก การฟังไปสู่การพูด การอ่านจับใจความสำคัญ การทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แหมมณี (2550) ที่ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุด ที่นักเรียนควรได้รับ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ ความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและ ความสามารถในการผลิตงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมการบูรณาการกระบวนการแสวงหาความรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ร่วมกับเทคนิคการสอนภาษาอื่น ๆ ได้ เพื่อให้ นักเรียน ได้ความรู้และความสามารถทางภาษาจีน ด้านต่าง ๆ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด โดยสามารถใช้ห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ และร่วมกับคนในห้องเรียนในการจัดการเรียนรู้

2. จากผลการวิจัยพบว่า การประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ด้านการวัดและประเมินผล มีคะแนน เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบและวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่ ในชั้นเรียนมีจำนวนมาก เพื่อความถูกต้องและแม่นยำในการให้คะแนนการประเมิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาตัวแปรตามโดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ในพัฒนาความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ของผู้เรียน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ ไปใช้ร่วมกับเทคนิค/วิธีสอนอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning: TBL) การจัดการเรียนรู้ โดยการสร้างสรรค์ผลงาน (Task Based Learning: TBL) การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน (Place-Based Learning: PBL)

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ จังตระกูล. (2556). *การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยการใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ข่าวออนไลน์ RYT9. (2549). *แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พ.ศ.2549-2553 กระทรวงศึกษาธิการ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/cabt/69656>.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2549). *รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพสู่การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

- ปัทมา ชั้นอินทร์งาม. (2556). ผลการเรียนรู้ด้วยชุดสื่อประสมร่วมกับกิจกรรมการสอนที่เน้นการพูดที่ส่งผลต่อความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหอมเกร็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ไพฑูริย์ ลินลารัตน์และคณะ. (2549). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรธิดา วอนยอดพันธ์ุ. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง การพูดต่อที่ประชุมของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนบทบาทสมมติกับการสอนแบบปกติ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- รัตชนก เมืองเชียงหวาน. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม วิชาภาษาจีน โดยบูรณาการข้อมูลท้องถิ่นราชบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- โรงเรียนบางบัวทองราชบุรีบำรุง. (2550). รายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2550. นนทบุรี.
- วรรณพรรณ เลิศวัตรกานต์. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมโดยเน้นงานปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนารี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วาสนา อุตสาหะ. (2555). การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมนันทนาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย. (2558). วิธีสอนทั่วไป. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- สือ ยี่. (2550). ผลการสอนโดยใช้เกมที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุนิสา เกียวกุล. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยวิธีการสอน 4MAT (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาการจัดการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการพื้นฐาน. (2555). ทักษะการคิดและความสามารถเฉพาะตน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การประชุมหารือความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาจีน. สืบค้นจาก http://www.ops.moe.go.th/home/index.php?option=com_content&view=article&id=602:2012-06-18-07-00-42&catid=34:2012-04-27-04-51-31&Itemid=69
- Freeman, D. a. R. (1996). *Teacher learning in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zhang, J. Jinjun, Qiu, N., & Zhang, J. Jie. (2009). *The report of linking research between HSK and Chinese Proficiency Scales for speakers of other languages. ChineseExaminations2009*. Foreign Language Teaching and Research Press.

องค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ

จิตอุษา ชันทอง¹ และวสันต์ สกฤติจกานนท์²

¹สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²สาขาวิชาธุรกิจเพื่อสังคม คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย 2) ศึกษาความได้เปรียบในการแข่งขัน และความสามารถของผู้ประกอบการสามารถเป็นบทบาทการส่งอิทธิพลผ่าน (Mediating role) ระหว่างตัวแปรองค์การแห่งการเรียนรู้ และผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย และ 3) ทดสอบตัวแบบเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีต่อผลการดำเนินงานในบริบทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ค่า t-value เกิน 1.96 โดยการทดสอบตัวแบบแสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนการทดสอบตัวแปรความได้เปรียบในการแข่งขัน และความสามารถของผู้ประกอบการ มีบทบาทการส่งอิทธิพลผ่านระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้และผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรด้านองค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย 2) ความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการก็มีผลกระทบทางตรงต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย นอกจากนี้องค์การแห่งการเรียนรู้ยังมีผลกระทบทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานเช่นกัน 3) การทดสอบตัวแบบดังกล่าวสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแสดงให้เห็นว่าองค์การแห่งการเรียนรู้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการได้อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ

How Being a Learning Organization Affects the Performance of Thai SMEs: The Mediating Role of Competitive Advantage and Entrepreneurial Ability

Jitusa Khanthong¹ and Wasan Sakulkijkarn²

¹Accounting Programs Faculty of Business Administration for Society, Srinakharinwirot University

²Business for Society Programs Faculty of Business Administration for Society, Srinakharinwirot University

Abstract

The objectives of this study were: first, to determine the relationships between the level of being a learning organization with the competitive advantage, the entrepreneurial ability, and the performance of Thai SMEs; second, to examine if competitive advantage and entrepreneurial ability play a mediating role between the variable of level of being a learning organization and Thai SMEs' performance; and finally, to test a proposed model to explain the relationships among level of being a learning organization, competitive advantage, entrepreneurial ability, and performance of SMEs through an empirical examination. In the analysis, the researcher performed path coefficients on targeted group by using t-value over 1.96. In order to test whether the level of being a learning organization played a mediating role with competitive advantage and entrepreneurial ability on Thai SMEs' performance, the result indicates that variables do show significant differences at a mediating level in the relationship between variables.

It is concluded that 1) The correlations between the variables of level of being a learning organization, competitive advantage, entrepreneurial ability, and performance of Thai SMEs are significant. The result from path analysis showed that the level of being a learning organization has a direct effect on competitive advantage, entrepreneurial ability, and performance. 2) Competitive advantage and entrepreneurial ability do have direct effects on Thai SMEs' performance. Besides, level of being a learning organization has an indirect effect on Thai SMEs' performance. 3) Testing of the model could explain a causal relationship between these variables. This means that being a learning organization, together with the mediating role of competitive advantage and entrepreneurial ability, can significantly improve Thai SMEs' performance results.

Keywords: Learning organization, Competitive advantage, Entrepreneurial ability

Received: 28 September 2018

Revised: 22 October 2018

Accepted: 29 October 2018

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนี้ หรือที่เรียกว่า “ยุคโลกาภิวัตน์” มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน ๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร สามารถทำได้โดยง่ายไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างภูมิภาค ระหว่างประเทศ หรือระหว่างทวีป เนื่องจากวิวัฒนาการ ความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ จนทำให้ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อสื่อสารอีกต่อไป ทำให้โลกเล็กลงจนกลายเป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) หรือกลายเป็น “โลกไร้พรมแดน” ซึ่งการเปิดกว้างของข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิต แนวคิด ทักษะคติ ฯลฯ ของคนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ภาคธุรกิจจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป หลายกลุ่มประเทศมีความพยายามในการรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ มากขึ้น ซึ่งประเทศไทยเองได้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งนำไปสู่การเปิดเสรีทางการค้า ดังนั้นนอกเหนือจากการแข่งขันภายในประเทศแล้ว ประเทศในกลุ่มอาเซียนยังสามารถเข้ามาแข่งขันในประเทศไทยได้อย่างเสรีมากขึ้น การรวมตัวนี้จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแข่งขันสูงขึ้น ทั้งการแข่งขันระหว่างภูมิภาคและภายในภูมิภาคเดียวกัน

การที่องค์กรต่าง ๆ มีลักษณะเป็นระบบเปิดต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายนอก และการเปลี่ยนแปลงภายนอกส่งผลกระทบต่อองค์กร องค์กรจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัวและทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้้องค์กรสามารถอยู่รอดได้และนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ที่จำเป็นต้องหาทางอยู่รอดร่วมกัน เพื่อคงสถานประกอบการให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศและเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ใน พ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจรวมทั้งสิ้น 2,781,945 ราย ร้อยละ 98.50 เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร้อยละ 80.4 ของการจ้างงานรวมของประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร้อยละ 37.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ และมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร้อยละ 28.82 ของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ จึงถือได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทในการเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556)

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะทำให้องค์การมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ นำไปสู่การได้เปรียบทางการแข่งขัน และส่งผลในทางที่ดีต่อการดำเนินงานขององค์การ (Davenport & Prusak, 1999; Ellinger, Yang & Howton, 2002; Weldy, 2009; Jashapara, 1993; อภรณ์ ลำมะนา, จินดารัตน์ ปีมณี, นิตพงษ์ ส่งศรีโรจน์, 2554; สาโรจน์ แก้วอรุณ, 2553) จึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การไปยังเป้าหมาย ซึ่ง Michael E. Porter เชื่อว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถ้ามีความสามารถเพิ่มผลผลิตของตนให้สูงขึ้นได้ ย่อมอยู่ในสภาพที่ได้เปรียบคู่แข่งได้ และหากหลาย ๆ วิสาหกิจในภาคอุตสาหกรรมมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ก็ย่อมส่งผลให้อุตสาหกรรมนั้น ๆ มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นเช่นกัน และหากหลาย ๆ อุตสาหกรรมในประเทศมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ก็จะนำไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้นได้ ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการแข่งขันที่สูงขึ้นแล้วยังมีส่วนในการทำให้ตลาดใหญ่ขึ้นเป็นการเพิ่มโอกาสแก่ภาคธุรกิจมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การจะต้องสร้างความแข็งแกร่งหรือจุดแข็งเพื่อนำวิกฤตนี้กลับมาเป็นโอกาสให้แก่องค์การ โดยจากผลการศึกษาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว่า 500 องค์การ พบว่าการเลิกกิจการมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดประสบการณ์ ขาดการวางแผนธุรกิจ ขาดความรู้ความสามารถด้านการจัดการ (Baumbach, 1988; Hatten, 2009) แนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญต่อทุกองค์การโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการช่วยพัฒนา ปรับเปลี่ยนองค์การอย่างต่อเนื่อง และช่วยให้องค์การเกิดการพัฒนาผลการดำเนินงานความสามารถในการแข่งขัน และความสำเร็จขององค์การในที่สุด (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2548) หากจะเปรียบเทียบองค์การที่ไม่เรียนรู้ให้เห็นภาพได้ชัดอาจเปรียบได้กับสัตว์ต่าง ๆ ที่สูญพันธุ์ไป เช่น ไดโนเสาร์ ในขณะที่องค์การที่สามารถอยู่รอดได้ คือ องค์การที่ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เปรียบเหมือนแมลงต่าง ๆ ที่สามารถปรับตัวได้ เรียนรู้ที่จะดัดแปลงร่างกายและวิธีคิด จึงดำรงเผ่าพันธุ์ไว้ได้นานกว่า (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2548)

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมพบว่า แนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่มีผู้ให้ความสนใจศึกษาจำนวนมาก รวมทั้งมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานขององค์การ แต่ยังไม่พบว่ามีผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่เข้ามารองรับอย่างเป็นทางการว่าเป็นรูปธรรมว่าองค์การแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์การโดยมีความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการเป็นตัวแปรส่งผ่าน อีกทั้งยังไม่เคยมีการศึกษาตัวแปรความสามารถของผู้ประกอบการในบริบทของไทยมาก่อน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยเพื่อเติมเต็มแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าว รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่มีอายุ 3 ปีขึ้นไป ในกลุ่มอุตสาหกรรมแรงงานเข้มข้น
2. เพื่อศึกษาว่าความได้เปรียบในการแข่งขัน และความสามารถของผู้ประกอบการ สามารถมีบทบาทการส่งอิทธิพลผ่าน (Mediating Role) ระหว่างตัวแปรองค์การแห่งการเรียนรู้ และผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่มีอายุ 3 ปีขึ้นไป ในกลุ่มอุตสาหกรรมแรงงานเข้มข้น
3. เพื่อทดสอบตัวแบบเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ ที่มีต่อผลการดำเนินงานในบริบทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่มีอายุ 3 ปีขึ้นไป ในกลุ่มอุตสาหกรรมแรงงานเข้มข้น โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ ทายาทกิจการ หุ้นส่วนกิจการ และผู้บริหารระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายองค์การแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจำนวนบุคลากรไม่มากและไม่มีความสัมพันธ์เป็นลำดับชั้นที่ชัดเจนมากนัก องค์การในกลุ่มอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น ประกอบด้วย 3 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ การผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การผลิตรองเท้าและเครื่องหนัง และการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ โดยองค์การต้องมีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปและยังดำเนินกิจการอยู่

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้มีจำนวน 240 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งตาม 3 ประเภทของอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น และใช้การเลือกตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน การวิจัยนี้ใช้การประมวลผลด้วยตัวแบบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 20 เท่าของจำนวน Observed Variable (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010 อ้างใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) จึงจะเพียงพอต่อการประมวลผลด้วยตัวแบบสมการเชิงโครงสร้าง การวิจัยนี้ประกอบด้วย Observed Variable จำนวน 12 ตัวแปร และควรมีจำนวนตัวอย่างเป็น 20 เท่าของจำนวน Observed Variable จึงเท่ากับ 240 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ องค์การแห่งการเรียนรู้
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ผลการดำเนินงานขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
3. **ตัวแปรส่งผ่าน** ได้แก่ ความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ

สมมติฐานของการวิจัย

ด้านอิทธิพลทางตรง

สมมติฐานที่ 1: องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์การ
สมมติฐานที่ 2: องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน
สมมติฐานที่ 3: ความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่งผลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์การ

สมมติฐานที่ 4: องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อความสามารถของผู้ประกอบการ
สมมติฐานที่ 5: ความสามารถของผู้ประกอบการ ส่งผลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์การ

สมมติฐานที่ 6: ความสามารถของผู้ประกอบการ ส่งผลทางบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน

ด้านอิทธิพลทางอ้อม

สมมติฐานที่ 7: องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์การ โดยผ่านการเพิ่มขึ้นของความได้เปรียบในการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 8: องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์การ โดยผ่านการเพิ่มขึ้นของความสามารถของผู้ประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การทดสอบและพัฒนาเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานขององค์การเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาในด้านความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนำมาหาความเที่ยงตรง ความชัดเจนของข้อคำถาม และความน่าเชื่อถือ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 โดยทุกข้อคำถามสามารถคำนวณได้ และมีค่ามากกว่า .50 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามชุดนี้วัดตรงตามจุดประสงค์งานวิจัย

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้ค่าสถิติ Cronbach's Alpha พบว่ามีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัววัดหรือคุณลักษณะ (Attributes) ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีความเชื่อมั่นน่าเชื่อถือที่จะใช้ศึกษา (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) การทดสอบจากข้อคำถามที่ได้ปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญจะได้นำไปทดสอบจำนวน 50 ตัวอย่าง ผลการทดสอบจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา สำหรับตัวแปรอันประกอบด้วย องค์การแห่งการเรียนรู้ (ด้านการเรียนรู้ขององค์การ 0.93 ด้านลักษณะขององค์การ 0.77 และด้านการจัดการความรู้ 0.95) ความได้เปรียบในการแข่งขัน (ด้านต้นทุน 0.76 ด้านผลิตภัณฑ์ 0.88 และด้านบริการ 0.82) ความสามารถของผู้ประกอบการ (ความเป็นตัวของตัวเอง 0.76 ความมีนวัตกรรม 0.84 ความกล้าเสี่ยง 0.91 ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ 0.71 และความแกร่งในการแข่งขัน 0.88) และผลการดำเนินงานขององค์การ (ผลการดำเนินการด้านการเงิน 0.87 และกระบวนการภายใน 0.75) จากผลการทดสอบแสดงว่าตัววัดหรือคุณลักษณะ (Attributes) ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีความเชื่อมั่นน่าเชื่อถือที่จะใช้ทำการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย มีการประมวลผล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) และค่าคะแนนมาตรฐาน (Z-score)

2. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของตัวแบบการวัดในแต่ละองค์ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

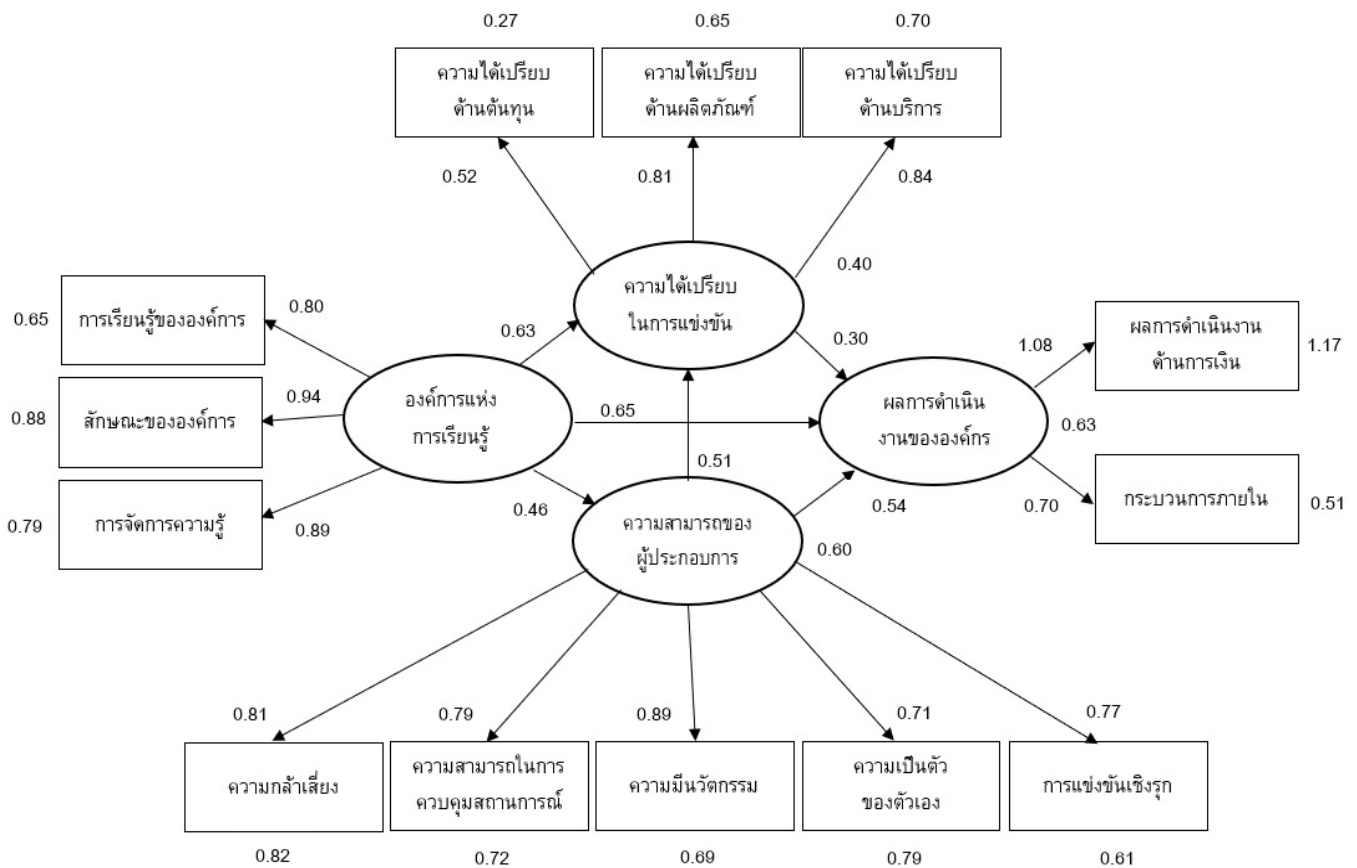
3. ทดสอบตัวแบบจำลองสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis) ในการทดสอบแบบจำลอง และสมมติฐานการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยอาศัยตัวแบบเชิงเหตุผล จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ชัดเจนเพื่อตรวจสอบว่า ข้อมูลตรงกับการสร้างความสัมพันธ์ตามทฤษฎีหรือไม่ (ดำรงค์ วัฒนา, 2542) โดยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างเพื่อตรวจสอบตัวแบบสมมติฐาน

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Model Evaluation) เป็นการประเมินผลความถูกต้องของตัวแบบ โดยประเมิน 2 ส่วน คือ 1) ประเมินความกลมกลืนของตัวแบบแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) 2) ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของตัวแบบ (Component Fit Measure) โดยการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การพัฒนาตัวแบบต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรองค์การ แห่งการเรียนรู้ ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความสามารถของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ด้วยการวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (SEM) โดยแบ่ง การวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์ตัวแบบตามแนวคิด ทฤษฎี และสมมุติฐาน โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนได้ตัวแบบที่มีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่าค่า $GFI = 0.975$ แสดงตัวแบบ มีความกลมกลืนกับข้อมูลประจักษ์สูงมาก $NFI = 0.978$ แสดงตัวแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูล ประจักษ์สูง $CFI = 0.992$ แสดงตัวแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูลประจักษ์สูงมาก $RMSEA = 0.05551$ แสดงว่ามีความกลมกลืนอย่างแท้จริง $Chi-square/df = 1.598$ แสดงตัวแบบมีความกลมกลืนกับ ข้อมูลประจักษ์เป็นอย่างมาก ตัวแปรองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเหตุทุกตัวสามารถอธิบายตัวแปร องค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์ คือผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ร้อยละ 63 $R^2 = 0.63$ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ

ผลการปรับแก้ตัวแบบจนทำให้เกิดตัวแบบหลัก (Model) จากกลุ่มตัวอย่างผู้มีลักษณะตัวอย่างดังนี้

1. ตัวแบบมีความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่ตัวแปร
2. ตัวแบบมีตัวแปรแฝงภายในที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 คู่ ดังต่อไปนี้ 1. องค์การแห่งการเรียนรู้และความได้เปรียบในการแข่งขัน ($R^2 = 0.65$) 2. องค์การแห่งการเรียนรู้และความสามารถของผู้ประกอบการ ($R^2 = 0.46$) 3. องค์การแห่งการเรียนรู้และผลการดำเนินงานขององค์กร ($R^2 = 0.65$) 4. ความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ ($R^2 = 0.51$) 5. ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กร ($R^2 = 0.30$) และ 6. ความสามารถของผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานขององค์กร ($R^2 = 0.54$)

3. ตัวแปรองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเหตุทุกตัวสามารถอธิบายปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ คือ ผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ได้ระดับร้อยละ 63 ($R^2 = 0.63$)

4. ผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยได้รับอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงมาจากปัจจัยเหตุด้านองค์การแห่งการเรียนรู้มากที่สุด

5. ผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยได้รับอิทธิพลทางอ้อมมาจากปัจจัยเหตุด้านความสามารถของผู้ประกอบการมากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์จากความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากตัวแปรองค์ประกอบภายในตัวแบบ (Model) จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรองค์ประกอบอันประกอบไปด้วยความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการ ร่วมกับตัวแปรองค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในการอธิบายตัวแบบได้มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของตัวแบบหลักจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลลัพธ์ขององค์การแห่งการเรียนรู้รับอิทธิพลรวมมากที่สุด (TE) และอิทธิพลทางตรง (DE) มาจากปัจจัยเหตุด้านความได้เปรียบในการแข่งขันมากที่สุด และได้รับอิทธิพลทางอ้อม (IE) จากปัจจัยเหตุด้านความสามารถของผู้ประกอบการมากที่สุด โดยน้ำหนักของค่าอิทธิพลดังกล่าวสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าอิทธิพลของตัวแปรเหตุไปยังตัวแปรผลของตัวแบบ (Model)

ตัวแปรผล/ตัวแปรเหตุ	ผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย		
	กลุ่มตัวอย่าง		
	DE	IE	TE
องค์การแห่งการเรียนรู้	0.31	0.25	0.56
ความได้เปรียบในการแข่งขัน	0.49	0.00	0.49
ความสามารถของผู้ประกอบการ	0.21	0.31	0.52

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกันในเรื่องของอิทธิพลโดยตรงต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยซึ่งให้น้ำหนักไปที่ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นอันดับแรกสำหรับอิทธิพลทางอ้อมต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยนั้น ผลจากกลุ่มตัวอย่างแสดงถึงความสามารถของผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมมาเป็นอันดับแรก

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยนั้นควรให้น้ำหนักกับองค์การแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากมีอิทธิพลรวมต่อผลลัพธ์ของ

การดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยมากที่สุด ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการขององค์การให้มากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนทางอ้อมที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเป็นอย่างดี การพิจารณาความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จะใช้ดัชนีชี้วัดจำนวน 10 ดัชนี เช่น p, GFI, AGFI, CFI, PNFI, RMSEA และ CIMIN/df เมื่อพิจารณาในภาพรวมของแต่ละตัวแบบแยกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า Model ที่วัดกับกลุ่มตัวอย่าง มีดัชนีวัดความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 ดัชนี ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์: หลังปรับค่า M.I.

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์ การพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการ วิเคราะห์
Chi-square (X^2)	$p > 0.05$	0.071	✓
Chi-square /DF (CIMIN/df)	< 2.00	1.598	✓
Goodness of Fit Index: GFI	> 0.90	0.975	✓
Root Mean Square Residual: RMR	< 0.05	0.028	✓
Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA	< 0.08	0.051	✓
Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI	> 0.90	0.936	✓
Normal Fit Index: NFI	> 0.90	0.978	✓
Comparative Fit Index: CFI	> 0.90	0.992	✓
Parsimonious Normed Fit Index: PNFI	0–1 (1=perfect fit)	0.489	✓
Akaike Information Criterion: AIC	$< \text{saturated model}$	✓	✓

ส่วนผลการวิจัยที่แสดงว่าผลลัพธ์ของการใช้องค์การแห่งการเรียนรู้นั้นควรให้หน้าหนักกับการพัฒนาลักษณะองค์การมากที่สุด เนื่องจากมีอิทธิพลโดยตรงกับผลลัพธ์ของผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่ว่าความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถของผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่สำคัญอันดับต้น ๆ ในการผลักดันให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการขององค์การให้มากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนทางอ้อมที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่ว่าความสามารถของผู้ประกอบการทำกิจกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้ความสำคัญกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในแต่ละด้าน เช่น การเรียนรู้องค์การ ลักษณะขององค์การ และการจัดการความรู้ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเป็นธุรกิจที่มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ และใช้เงินทุนในจำนวนต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในภูมิภาคและระดับประเทศ ช่วยให้เกิดการสร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ เป็นจุดเริ่มต้นในการลงทุน และเชื่อมโยงกันเป็นกิจกรรมขนาดใหญ่ ดังนั้น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 1 สรุปได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับองค์การแห่งการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้ตลอดเวลา มีการปรับเปลี่ยนองค์การให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ การส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและต้องมีการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดการเรียนรู้แก่บุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (2002) ที่อธิบายว่ากระบวนการในการสร้างความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้สะดวกต่อการค้นหาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ เผยแพร่ โดยการบริหารจัดการความรู้ให้เกิดคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อองค์การและสามารถพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้ องค์การเพื่อนำมาใช้ให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ส่วนอิทธิพลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pang-Lo, Wen-Chin & Chin-Hung (2004) ที่พบว่าความสามารถในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มากขึ้นจะมีผลกระทบอย่างมากในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เมื่อมีการมุ่งเน้นการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์การให้มากขึ้น กิจกรรมเองยิ่งมีผลการดำเนินงานมากขึ้นไปด้วย จากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศกับองค์การประเภทต่าง ๆ จำนวนมากพบว่า แนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Herrera (2003) พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ในฐานะที่เป็นปัจจัยเร่งให้เกิดความสามารถในการแข่งขันขององค์การ ส่วนงานวิจัยของ Davis (2005) ที่ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยจากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ขั้นแปรและการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ในทุกองค์ประกอบมีระดับความสัมพันธ์กับความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์การที่อยู่ในระดับสูง

นอกจากผลงานวิจัยข้างต้นแล้ว ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 2 ปัจจัยด้านความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการยังมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล วนิชผล (2546) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการด้านความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์การที่วัดผล

จากแนวโน้มทางด้านกำไร และงานวิจัยของหทัยกาญจน์ จันทะเสน (2549) ที่พบว่า ความสามารถของผู้ประกอบการสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนอิทธิพลที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติพร วรฤทธิ์ (2550) ที่พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบความได้เปรียบทางการแข่งขันมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนปัจจัยด้านความสามารถของผู้ประกอบการก็มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิตสุภา ธรรมประมวล (2550) ที่พบว่า ความสามารถในการดำเนินงานของผู้ผู้มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางการตลาดในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนผลการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davenport & Prusak, 1999; Ellinger, Yang & Howton, 2002; Weldy, 2009; Jashapara, 1993 ที่กล่าวว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเกิดผลการปฏิบัติงานขององค์การจะช่วยองค์การให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงิน และเพิ่มผลผลิตภาพองค์การ ตลอดจนความพึงพอใจของลูกค้า หรืออาจจะเป็นผลการปฏิบัติงานในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เทคนิคการทำงานรูปแบบใหม่ แนวความคิดใหม่ ซึ่งจัดเป็นผลการปฏิบัติงานในระยะยาวขององค์การ ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า เมื่อองค์การได้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การมีการเรียนรู้จากความผิดพลาดและความสำเร็จในอดีต ซึ่งจะทำให้้องค์การมียอดขาย และผลกำไรที่สูงขึ้นทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ตลอดจนเกิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างแนวคิด นวัตกรรม หรือเทคนิคการทำงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ระดับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจระดับประมาณเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงกว่าเป็นลำดับแรก เช่น ลักษณะขององค์การ ความได้เปรียบด้านผลิตภัณฑ์ และความมีนวัตกรรม เป็นต้น

2. ผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นการพัฒนาความได้เปรียบด้านผลิตภัณฑ์ โดยการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการถ่ายทอดองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเทคนิคการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานและเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการ นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป

3. ผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นความสำเร็จทางการตลาดหรือความสำเร็จในการดำเนินงานเพิ่มเติมในมิติอื่น ๆ เช่น การมุ่งเน้นทางการตลาด การบริหารงาน ลักษณะการแข่งขัน กลยุทธ์การตลาดมุ่งเน้นลูกค้า โดยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้อุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้นเป็นตัวแทนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ประกอบด้วย 3 สาขาอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมการผลิตรองเท้าและเครื่องหนัง และอุตสาหกรรมการผลิต อัญมณีและเครื่องประดับ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมไปยังอุตสาหกรรมกลุ่มอื่น และควรขยายขอบเขตด้านพื้นที่ให้มีการกระจายตัวไปตามลักษณะทางภูมิศาสตร์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การประเมินด้วยระดับความคิดเห็น ซึ่งยากที่จะนำไปเปรียบเทียบได้อย่างถูกต้องจึงควรพัฒนาเกณฑ์แบบ Scorecard หรือใช้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเพื่อประเมินปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมากขึ้น เช่น การวัดผลการดำเนินงานขององค์การด้วยรายได้และกำไร หรือใช้อัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ เช่น ROE ROA NPM เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวาล วณิชผล. (2546). *คุณลักษณะของผู้ประกอบการและภูมิความรู้ความชำนาญที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฐิติพร วรฤทธิ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ความได้เปรียบทางการแข่งขันและความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ SMEs. ในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดำรงค์ วัฒนา. (2542). *สถิติประยุกต์: สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง.

- พนิตสุภา ธรรมประมวล, (2550). *ความสำเร็จทางการตลาดสำหรับน้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม: กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปน้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม ในภาคกลางของประเทศไทย* (ปริญญา นิพนธ์ปริญญาคุฏฐบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2548). *องค์การแห่งการเรียนรู้และการบริหารความรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อริยชน.
- สาโรจน์ แก้วอรุณ. (2553). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 4(1), 17-22.*
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). *แผนการส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2555-2559)*. สืบค้นจาก library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-008.pdf
- _____. (2556). *รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตุลาคม 2556*. สืบค้นจาก www.sme.go.th/upload/mod.../whitepaper-month-10-2556-20171024160625.pdf
- หทัยกาญจน์ จันทะเสน. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจประเภทการผลิตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อาภรณ์ ลำมะนา, จินดารัตน์ ปิรมณี, และนิติพงษ์ ส่งศรีโรจน์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้และผลการดำเนินงานของสาขาธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)*. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 3(1), 1-12.*
- Baumbach, C. M. (1988). *How to organize and operate a small business*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Davenport, T. H., & Prusak, L. (1999). *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Boston: Harvard Business School Press.
- Davis, D. (2005). *The learning organization and its dimensions as key factors in firm performance* (Doctoral dissertation). University of Wisconsin-Madison, Wisconsin.
- Ellinger, A., Yang B., & Howton S. (2002). The relationship between the learning organization concept and firms' financial performance: An empirical assessment. *Human Resource Development Quarterly, 13(1), 5-29.*
- Hatten, T. (2009). *Small business management*. New York: Houghton Mifflin.

- Herrera, D. (2003). *A validation of the learning organization as a driver of performance improvement* (Doctoral dissertation). Capella University, Minnesota.
- Jashapara, A. (1993). The Competitive Learning Organization: A Quest for the Holy Grail. *Management Decision*, 31(8), 16–33.
- Marquardt, M. J. (2002). *Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning* (2nd ed.). Palo Alto, CA: Davies–Black.
- Pang–Lo, L., Wen–Chin, C., & Chin–Hung T. (2004). An Empirical Study on the Industries. *Technovation*, 24(12), 971–977.
- Weldy, T. G. (2009). Learning organization and transfer: Strategies for improving performance. *The Learning Organization*, 16(1), 58–68.

การพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะ

วีรรัตน์ แสงกิจ¹

¹สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กำหนดสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ 2) ศึกษาระดับสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ 3) สร้างรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับพื้นฐานจำนวน 20 คน และระดับสูงจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ 1) แบบสอบถามสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดการข้อมูล ด้านสังคมออนไลน์ ด้านความปลอดภัยด้านการบูรณาการในชีวิตประจำวัน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติ 2) ผู้สูงอายุมีสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคือ ขาดความรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ขาดประสบการณ์ 3) หลักสูตรการฝึกอบรมฐานสมรรถนะระดับพื้นฐานประกอบด้วย 6 โมดูล และระดับสูงประกอบด้วย 12 โมดูล โดยภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และทุกโมดูลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) ค่าเฉลี่ยสมรรถนะหลังจากการฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระดับพื้นฐานและระดับสูง สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระดับพื้นฐานและระดับสูง อยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ

คำสำคัญ: สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ผู้สูงอายุ

Development of Elderly People's Information Technology Competency in Chiang Rai Province by Competency-Based Training

Weenarut Savangkit¹

¹Education and Social Development, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were: 1) to determine an information technology competency framework for the elderly, 2) to study the information technology competency level of the elderly and barriers to using technology, 3) to develop a competency-based training program on information technology, and 4) to examine results of an experiment in using the training program. The sample population for the survey was 400 elderly persons in Chiang Rai Province, chosen through multi-stage random sampling. The test curriculum was tried out with 20 persons who were interested in taking the basic training course and 9 persons who were interested in taking the advanced training course. The instruments used in this research were: 1) a questionnaire to study the information technology competency and barriers to information technology use of elderly people, 2) a course suitability assessment form, and 3) an evaluation survey regarding satisfaction with the training. Statistics used in data analytics were mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The results found that: 1) The ICT competency framework for elderly people is structured in 6 dimensions: communication, information management, social network, safety, integration in daily life, and moral, ethics and attitude; 2) the ICT competency of the elderly in Chiang Rai province was at a low level. The major barrier to ICT use of the elderly was lack of knowledge, followed by lack of experience; 3) the basic competency-based training course consisted of 6 modules and the advanced competency-based training course consisted of 12 modules. As for the evaluation of the training curriculum, it was rated as suitable overall and every individual module was rated as suitable at the high level; and 4) mean scores after training of elderly samples who took both the basic and the advanced training courses were significantly higher than before training at the 0.05 level. The mean satisfaction of trainees in the basic and advanced training courses was at the high and highest levels, respectively.

Keywords: Information Technology Competency, Competency-based Training, Elderly

Received: 3 April 2019

Revised: 31 May 2019

Accepted: 19 June 2019

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล 4.0 ที่มีการนำเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ทำให้การดำรงชีวิตในสังคมเปลี่ยนไป และในขณะเดียวกันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) จากผลการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 มีผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 14.9 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557ก) โลกของผู้สูงอายุกำลังใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ ท่ามกลางสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้รู้เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการดิ้นรนแข่งขันและการอพยพย้ายถิ่น ความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับลูกหลานและครอบครัวน้อยลง การไปมาหาสู่ญาติสนิท มิตรสหาย หรือ เพื่อนเก่าก็มีแนวโน้มลดลง จนเกรงว่าสังคมผู้สูงอายุจะขาดความสุขทางใจและสายสัมพันธ์ที่ติดระหว่างกัน แต่สิ่งที่กำลังจะขาดหายไปกำลังจะถูกเติมเต็มด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ช่วยให้คนสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่ สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์ กลายเป็นเครื่องมือสำคัญติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อนเก่าได้กลับมาพบกันอีกครั้งบนโลกออนไลน์ ได้พูดคุยสนทนาผ่านโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ ที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง อาจกล่าวได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้ทำให้คนทุกเพศทุกวัยอึดอัดใจทุกครั้งที่ได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนเรื่องราวที่ประทับใจ อันจะเป็นผลดีต่อสุขภาพจิต สามารถช่วยกระตุ้นความตื่นตัวของสมอง ช่วยลดปัญหาสมองเสื่อมได้ (จันทร์นา ทองประยูร, 2552)

จากการรายงานเชิงวิเคราะห์เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ประมาณร้อยละ 3.3 และจังหวัดเชียงรายเป็น 1 ใน 10 จังหวัดที่ อัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุน้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 8 ของประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557ข) แสดงให้เห็นว่ายังมีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุจำนวนมากที่ควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และจากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมและฝึกทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (อารีย์ มัยงษ์พงษ์, 2556; จารุวรรณ พิมพิค้อ, 2552)

การพัฒนาความสามารถหรือสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างจากเด็ก การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ต้องจำลองมาจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และต้องทำให้ทราบว่าประยุกต์การเรียนรู้ไปใช้กับงานได้อย่างไร (สุกัญญา รัศมิธรรมโชติ, 2548)

ซึ่งการอบรมแบบดั้งเดิมที่กำหนดเนื้อหาอ้างอิงตามตำราเรียน ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้เรียนไม่ทราบชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด ผู้สอนเป็นผู้สาธิต บรรยาย ให้เวลาผู้เรียนภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น แต่ศักยภาพของผู้เรียนแตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุสมควรมีเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนา ด้านทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ที่ก่อให้เกิดสมรรถนะ (Competency) ทำให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การออกแบบหลักสูตรจะมีการกำหนดเกณฑ์ทักษะและความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติ กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน ว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร (Competency Outcome) ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชา ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จของผู้เรียน (ชนะ กลีการ์, 2548)

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร, 2559) มีแผนงานพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ของประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และให้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐานสำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ ความรู้ ทักษะและเจตคติกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเป็นกรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะ เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. กำหนดสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ
2. ศึกษาระดับสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ
3. สร้างรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ
4. ประเมินผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุ (60 ปี ขึ้นไป) ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 192,930 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559) และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเนะ (Yamanee, T., 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มอำเภอในจังหวัดเชียงราย จำนวน 18 อำเภอ มาจำนวน 50% เท่ากับ 9 อำเภอ และในแต่ละ

อำเภอทำการสุ่มตำบลมา 50% ของตำบลในอำเภอนั้น และในแต่ละตำบล สุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุแบบอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้สูงอายุที่สนใจเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับพื้นฐาน จำนวน 20 คน และระดับสูง จำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับผู้สูงอายุ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, ความพึงพอใจต่อรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถามสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ตามตัวชี้วัดพฤติกรรมตามกรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่กำหนดวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จำนวน 37 ข้อและแบบสอบถามสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 18 ข้อ และแบบสอบถามข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ และคำถามปลายเปิด

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาสมรรถนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อร่างกรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

2. จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน พิจารณาร่างกรอบสมรรถนะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. สร้างแบบสอบถามสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีข้อคำถามสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะ และข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบ และส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 30 คน และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการประเมินค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. j., 1990) และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยการ ใช้แบบสอบถามสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ และหากผู้สูงอายุไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามในแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

6. ร่างรูปแบบการการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้กรอบสมรรถนะเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะ

7. จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญพิจารณารูปแบบการฝึกอบรม จำนวน 9 ท่าน และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

8. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

9. นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยประเมินสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมโดยใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (Best, J. W., 1977)

คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 1.66	หมายถึง มีสมรรถนะในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.67-3.33	หมายถึง มีสมรรถนะในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.34-5.00	หมายถึง มีสมรรถนะในระดับสูง

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตร โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Paired Sample

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลดำเนินการวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. กำหนดสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

กรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ชื่อสมรรถนะ คำอธิบายสมรรถนะ ตัวชี้วัดพฤติกรรมและระดับสมรรถนะ นำร่างกรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุเสนอในที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญพิจารณารายละเอียดขององค์ประกอบ ปรับปรุง กรอบสมรรถนะตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลลัพธ์ดังนี้

1. สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการติดต่อสื่อสารและเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสาร ข้อความ ภาพ เสียง และวีดิทัศน์

2. สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะย่อย ได้แก่

2.1 การเข้าถึงข้อมูลออนไลน์และประเมินข้อมูล ได้แก่ การเรียกดูเว็บไซต์ต่าง ๆ และใช้เครื่องมือค้นหาข้อมูลที่ต้องการ กำหนดเงื่อนไขในการค้นหา และเปิดดูข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2.2 การสร้างเนื้อหา ได้แก่ การสร้างข้อความ ภาพ เสียง วีดิทัศน์ และการปรับแต่งเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ

2.3 การจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลในโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการจัดเก็บข้อมูลเว็บไซต์เพื่อเรียกดูภายหลัง การดาวน์โหลด อัปโหลดข้อมูล ค้นคืนเนื้อหา และแชร์ข้อมูลหรือส่งต่อไปยังผู้อื่นได้

3. สมรรถนะด้านสังคมออนไลน์ ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมออนไลน์ การเข้าร่วมเป็นสมาชิก แสดงปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในสังคมออนไลน์ ริเริ่มสร้างกลุ่ม และจัดการกลุ่มสังคมออนไลน์

4. สมรรถนะด้านความปลอดภัย การป้องกันภัยคุกคามจากการใช้อินเทอร์เน็ต การป้องกันข้อมูลและความเป็นส่วนตัว การตั้งรหัสผ่าน การตรวจสอบไวรัส และตรวจสอบการตั้งค่าความปลอดภัยของอุปกรณ์และความเป็นส่วนตัวของโปรแกรมที่ใช้งาน

5. สมรรถนะด้านการบูรณาการในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ สร้างความบันเทิง อำนวยความสะดวกในการเดินทาง การท่องเที่ยว การใช้บริการธนาคารออนไลน์ การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ และการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ได้

6. สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่ถูกต้อง ไม่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เห็นความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศ สนใจติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ พยายามพัฒนาสมรรถนะของตนเอง สร้างสรรค์องค์ความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และมีความพยายามในการแก้ปัญหาเมื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ศักยภาพระดับสมรรถนะและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคำนวณของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าโดยภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.36$) และข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มากที่สุด ($\bar{X} = 2.40$) รองลงมาคือ ขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.39$)

3. สร้างรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

รูปแบบการฝึกอบรมประกอบมีรายละเอียดดังนี้ ก่อนการฝึกอบรม มีการเตรียมความพร้อมของครูผู้ฝึกและผู้ช่วยครูฝึกที่มีความเข้าใจรูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะและเข้าใจการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โดยมีบทบาทหน้าที่ให้ความรู้ สาธิต ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เข้ารับการฝึกในการฝึกทักษะการปฏิบัติ เตรียมความพร้อมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ เครื่องช่วยอินเทอร์เน็ต สื่อการฝึก ชุดการฝึกอบรม และประเมินสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศก่อนและหลังการฝึก โดยแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 ระดับได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุระดับพื้นฐาน ประกอบด้วยโมดูล 6 โมดูล ได้แก่ โมดูลการจัดเก็บข้อมูลเบอร์โทรศัพท์ โมดูลการโทรออกและรับสายโทรศัพท์ โมดูลการรับ-ส่ง SMS โมดูลการเข้าถึงข้อมูลในอินเทอร์เน็ต การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ โมดูลความปลอดภัยและการตั้งรหัสผ่าน และระดับสูง ประกอบด้วยโมดูล 12 โมดูล ได้แก่ โมดูลการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตขั้นสูง โมดูลการใช้แหล่งเก็บข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต โมดูลการปรับแต่งภาพ โมดูลการปรับแต่งคลิป โมดูลการปรับแต่งเสียง โมดูลการเข้าร่วมกลุ่มเฟซบุ๊ก โมดูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอำนวยความสะดวกในการเดินทาง โมดูลการใช้บริการธนาคารออนไลน์ โมดูลการชำระเงินโดยใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ โมดูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว โมดูลสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ และโมดูลการป้องกันภัยคุกคาม และตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และทุกโมดูลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ประเมินผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

การประเมินสมรรถนะผู้เข้าฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยใช้ค่าสถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะหลังการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุทั้งระดับพื้นฐานและระดับสูง สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกอบรม

สมรรถนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	N	ก่อนการ ฝึกอบรม		หลังการ ฝึกอบรม		t	Sig.
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
		ผู้เข้าอบรมหลักสูตรระดับพื้นฐาน	20	1.63	0.89		
ผู้เข้าอบรมหลักสูตรระดับสูง	9	3.36	0.41	4.78	0.29	11.85	.00

$p < 0.01$

การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุระดับพื้นฐาน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุระดับสูงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะ มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. จากการผลการวิจัยพบว่า กรอบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดการข้อมูล ด้านสังคมออนไลน์ ด้านความปลอดภัย ด้านการบูรณาการในชีวิตประจำวัน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมรรถนะแต่ละด้านเป็นสมรรถนะที่มีความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะด้านดิจิทัลของประชาชนในยุโรป 5 ด้านได้แก่ด้านข้อมูล ด้านการสื่อสาร ด้านการสร้างข้อมูล ด้านความปลอดภัย และด้านการแก้ปัญหา (Vuorikari, R., Punie, Y., Carretero, S., & Van den Brande, G., 2016) ส่วนสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคตินั้นเป็นสมรรถนะจะช่วยสนับสนุนให้มีสร้าง

ผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland, D. C. (1973) กล่าวว่า ความรู้ ทักษะ และเจตคติ แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ และสอดคล้องกับ สมาน ลอยฟ้า (2557) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศดังนี้

1.1 ด้านการติดต่อสื่อสารและสังคม เช่น ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนที่อยู่ห่างไกลได้สะดวกยิ่งขึ้น และเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน ช่วยเชื่อมช่องว่างระหว่างวัย

1.2 ด้านการเรียนรู้ เช่น ช่วยให้เป็นผู้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการใช้คอมพิวเตอร์

1.3 ด้านคุณภาพชีวิตและสุขภาพ เช่น ช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศด้านการดูแลสุขภาพได้รวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวร่างกายสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง เช่น การสั่งซื้อสินค้า หรือบริการอื่น ๆ

1.4 ด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิต เช่น ช่วยลดความเหงา ซึมเศร้า เนื่องจากมีเพื่อนและติดต่อกับเพื่อนบนอินเทอร์เน็ต

จากกรอบสมรรถนะทั้ง 6 ด้านนั้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุต่อไป

2. จากผลการศึกษาระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุมีสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.36$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสังคมส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงรายเป็นสังคมนอกเขตเมือง ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอาจจะยังไม่ครอบคลุมพื้นที่บริการ ทำให้การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สะดวก อาจส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับผลสำรวจการมีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2557 และฐิตินันท์ ผิวนิล (2559) พบว่า ประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเทศบาล และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจการมีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2557 พบว่า อาชีพด้านการเกษตร มีการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากการรับรู้ที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งตามหลักทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ซึ่งหมายถึง ระดับที่บุคคลเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะเพิ่มสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น งานมีคุณภาพดีขึ้น หรือทำให้งานเสร็จเร็วขึ้น ส่งผลมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fred, D. D. (1989) ที่ได้ศึกษาว่าการรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าความง่าย

ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นหากเกษตรกรได้รับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการเกษตร ด้านการพยากรณ์อากาศ ด้านการตลาด การขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือสารสนเทศอื่น ๆ เกี่ยวข้อง อาจทำให้เกิดแรงจูงใจและมีพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยแบ่งกลุ่มตามอาชีพ โดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องเฉพาะด้านสำหรับผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงานที่มีเนื้อหาการสร้างงานหรืออาชีพเสริมเพื่อพัฒนาให้เกิดรายได้ เป็นต้น ทำให้ผู้สูงอายุรับรู้เกิดการรับรู้ประโยชน์ไปในแนวทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้สูงอายุมีข้อจำกัด คือ ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดทางสภาพร่างกาย ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เช่น ภาวะการจดจำของสมองที่ลดลง สายตาที่มองไม่ชัดเจน ทำให้ผู้สูงอายุไม่ต้องการที่จะเรียนรู้ ทำให้ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ มั่งสิงห์ และ จารุวรรณ มณฑิราช (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่อยู่ในระดับมากคือ การขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้งาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน ลอยฟ้า (2557) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ใหญ่ในชนบท พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้นการให้ความรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความจำเป็น ซึ่งอาจต้องอาศัยการบริการจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชน และอื่น ๆ เข้ามีบทบาทในการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับผู้สูงอายุให้มากขึ้น นอกจากนี้การสนับสนุนโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเข้าสู่ชุมชน และหมู่บ้าน จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลของผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบทอีกด้วย

3. จากผลการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมหลักสูตรฐานสมรรถนะมีความเหมาะสมในระดับมาก และทุกโมดูลมีความอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่พัฒนาจากกรอบสมรรถนะที่ถูกรื้อแบบขึ้นมาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของผู้สูงอายุนั้นประกอบด้วยสมรรถนะหลาย ๆ ด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวันในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของกับ ดุสิต ขาวเหลือง (2554) ที่ว่าการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพที่ใช้แนวคิดสมรรถนะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถของพนักงานให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชาพรณ กิ่งวัชรพงศ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ด้านการโรงแรมและบริการงานบริการส่วนหน้าตามมาตรฐานวิชาชีพอุตสาหกรรมการโรงแรม พบว่า การประเมินความคิดเห็นด้านความเหมาะสมในการใช้งานของนักศึกษาที่มีต่อการใช้โมดูลในการเรียนของทุกรายหัวข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นรูปแบบการฝึกอบรม ฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะอื่น ๆ ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ได้

4. จากผลการประเมินสมรรถนะผู้สูงอายุหลังการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุทั้งระดับพื้นฐานและระดับสูง สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ซึ่งแสดง ให้เห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมฐานสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุส่งผล ต่อการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตร การฝึกอบรมเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะยึดสมรรถนะเป็นฐานที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันในด้านการเรียนรู้ มีชุดฝึกอบรมเป็นเอกสารที่ทำให้ ผู้สูงอายุนำไปฝึกปฏิบัติด้วยตนเองภายหลังการฝึกอบรมโดยช่วยปัญหาการหลงลืมในผู้สูงอายุได้ และสร้างแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเบศ เลื่อมใส (2560) ที่ได้พัฒนาแบบจำลองการฝึกอบรมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครูสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับผู้สูงอายุนระดับพื้นฐานและระดับสูง อยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ โดยเฉพาะ เนื้อหาและการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุมองเห็นว่าสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้จริงและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทิช ฉลองโกศศิลาชัย และ หทัยชนก สุขเจริญ (2555) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการ ใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการ ใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ คือ ด้านการสนทนา (x_1) ด้านการใช้งาน (x_2) ด้านการใช้ประโยชน์ (x_3) ที่ระดับความสำคัญ .05 โดยมีสมการถดถอย คือ $Y = 1.616 + 0.066(x_1) + 0.1280(x_2) + 0.1480(x_3)$

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสูงขึ้น โดยสถาบันการศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการบริการวิชาการ จัดการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการพัฒนาสมรรถนะตนเอง
2. ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนควรมีสื่อหรือชุดฝึกอบรมที่เสริมสร้างสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่คอยบริการให้คำแนะนำ
3. รัฐบาลควรขยายโครงสร้างพื้นฐานระบบอินเทอร์เน็ตที่เข้าสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ให้ประชาชนผู้สูงอายุสามารถใช้งานฟรี เพื่อยกระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ
2. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ควบคู่กับการใช้แบบสอบถาม เนื่องจากผู้สูงอายุมีข้อจำกัดเรื่องความเสื่อมของสายตา หรืออาจต้องมีการอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). *ระบบสถิติทางการทะเบียน*. สืบค้น 7 มีนาคม 2560, จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php.
- กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- จันทนา ทองประยูร. (2552). *สื่ออินเทอร์เน็ตกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2560, จาก http://sites.google.com/site/ictforallorg/Home/Internet_and_the_Development_of_the_Senior_Citizens_Quality_of_Life.pdf?attredirects=0.
- จารุวรรณ พิมพิค้อ. (2552). การใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.*, 27(1-3), 79-88.
- ชนะ กลิการ์. (2548). *หลักการศึกษาและการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของ UNESCO (2548)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ฐิตินันท์ พิวนิล. (2559). การเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและการสื่อสารของผู้สูงอายุไทย. *วารสารกสทช. ประจำปี 2559*, 411-441.
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2554). การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะ. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 7(1), 18-31.
- นันท์ช ฉลองโกศศิลาชัย และหทัยชนก สุขเจริญ. (2555). พฤติกรรมการใช้เฟซบุค (Facebook) ของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ. (จุนิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ภูเบศ เลื่อมใส. (2560). การพัฒนาแบบจำลองการฝึกอบรมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(1), 284-295.
- วิชาพรธณ กิ่งวัชระพงศ์. (2554). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการโรงแรมและบริการงานบริการส่วนหน้าตามมาตรฐานวิชาชีพอุตสาหกรรมบริการโรงแรม. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 21(2), 377-385.
- สมาน ลอยฟ้า. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ใหญ่ในชนบท. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 21(2), 18-28.
- สุกัญญา รัตมิตธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based Learning*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์จำกัด(มหาชน).
- สุรศักดิ์ มั่งสิงห์ และ จารุวรรณ มณฑิราช. (2555, ตุลาคม). การศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปี 2555 (น. 12-19). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557ก). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557ข). *รายงานเชิงวิเคราะห์เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อารีย์ มัยงพงษ์. (2556). สภาพความต้องการการฝึกอบรมด้าน ICT ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *Journal of Community Development Research 2013*, 6(1), 108-119.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education. USA.: Prentice-Hall.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed)*. New York: Harper & Row.
- Fred, D. D. (1989), *Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. MIS Quarterly*, 13 (3): 319-340.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "Intelligence". *American psychologist*, 28(1), 1-14.

Vuorikari, R., Punie, Y., Carretero, S., & Van den Brande, G. (2016). *DigComp 2.0: The digital competence framework for citizens. Update phase 1: The conceptual reference model*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2560, จาก http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101254/jrc101254_digcomp%202.0%20the%20digital%20competence%20framework%20for%20citizens.%20update%20phase%201.pdf.

Yamane, T. (1967). *Statistics, an introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

นฤศร มังกรศิลา¹

¹สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร 3) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้ทำการสำรวจเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้วิธีการเก็บตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิด และปลายเปิดในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ และการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 77.3) อายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 38.8) และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 63.5) สถานภาพโสด (ร้อยละ 48.5) ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 25.5) 1) พฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีประสบการณ์ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้รับคุณค่าจากการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจอาหาร มีความไว้วางใจในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับปานกลาง และนิยมใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในทุกช่องทาง 2) ความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมระดับมาก คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความรู้สำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.07, SD = 0.507) 3) ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติสอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันไปพฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน และผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติสอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันไป มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน (Mean = 3.92, SD = .795)

คำสำคัญ: ความคิดเห็นในการใช้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ธุรกิจอาหาร นนทบุรี

รับบทความ: 24 ตุลาคม 2561

แก้ไขเสร็จ: 4 กันยายน 2562

ตอบรับบทความ: 31 ตุลาคม 2562

Personal Factors and Restaurant E–Commerce Usage Opinions of Consumers in Muang Nonthaburi District

Narusorn Mangkornsila¹

¹Bachelor of Home Economics Program in Food Service Industry, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

The purposes of this research were 1) To study behavior of customers using restaurant E–commerce in Muang Nonthaburi District; 2) To study the opinions of those customers about restaurant E–commerce usage; and 3) To compare the customers' personal factors with their restaurant E–commerce usage and opinions. This was a survey research based on an online questionnaire. Data were collected from a sample of 400 customers using restaurant E–commerce in Muang Nonthaburi District, using the sampling method of certain populations. The online questionnaire consisted of both closed–ended questions and open–ended questions. Data were statistically analyzed using percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing was done by t–test and F–test, setting statistical significance at 0.05. The results of this research showed that the majority of customers using restaurant E–commerce in Muang Nonthaburi District were male (77.3%), age 21–30 years old (38.8%) had bachelor's degrees (63.5%), were single (48.5%) and were employed as government officials/state enterprise employees (25.5%). 1) As for their behavior in using restaurant E–commerce, it was found that most samples had knowledge/experience using E–commerce, used E–commerce for restaurant data searching, had moderate level trust in using restaurant E–commerce, and favored using social media on all channels, i.e. website, application and social media. 2) For restaurant E–commerce usage opinions in Muang Nonthaburi District, it was found that most samples had a high level opinion about infrastructure and knowledge about E–Commerce (mean=4.07, *SD* = 0.507). 3) Results of hypothesis testing confirmed that personal factors were not correlated to behavior in using restaurant E–commerce in the case study of Muang Nonthaburi District and personal factors were not correlated to opinions about using restaurant E–commerce in the case study of Muang Nonthaburi District. Customer opinions about restaurant E–commerce in the case study of Muang Nonthaburi District were at high level for all 8 aspects that were studied (mean=3.92, *SD* = .795).

Keywords: Usage Opinion, E–Commerce, Restaurant, Nonthaburi

Received: 24 October 2018

Revised: 4 September 2019

Accepted: 31 October 2019

บทนำ

ปัจจุบันพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร มีการแข่งขันสูง ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำธุรกิจเพื่อสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลก และลดต้นทุนการผลิตในรูปแบบอีคอมเมิร์ซ (E-commerce) หรือที่เรียกว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นกลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยม และถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560) โดยผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร มีการรับรู้ถึงวิธีการค้นหาแหล่งข้อมูลที่มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ ทำให้ผู้ใช้บริการในกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มคนทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็น เป็นต้น มีทางเลือกในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหารที่มีอยู่อย่างมากมาย จึงทำให้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหารในแต่ละธุรกิจต้องสร้างความมั่นใจในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการกลับมาใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญดังกล่าว ได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่ต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางศึกษาพฤติกรรม และความคิดเห็นในการใช้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป ของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน และสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างจากการศึกษาค้นคว้า ตำรา หนังสือ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้สอบถาม ปัจจัยที่ต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งออกดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะของแบบสอบถาม คือ ตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ความรู้เดิม/ประสบการณ์ในการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร, คุณค่าที่ได้รับจากพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร, ความไว้วางใจในพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร และช่องทางการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน, ด้านความปลอดภัยของข้อมูล, ด้านความมั่นใจในการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์, ด้านการจัดเตรียมเนื้อหา

นำเสนอในพาดิษฐ์อิเล็กทรอนิกส์, ด้านความเข้าใจกฎหมายร่วมระหว่างประเทศสำหรับพาดิษฐ์อิเล็กทรอนิกส์, ด้านภาษาต่างประเทศ, ด้านบุคลากรสำหรับพาดิษฐ์อิเล็กทรอนิกส์, ด้านความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในพาดิษฐ์อิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง มาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิดที่ให้ตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นในการใช้พาดิษฐ์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ทั้งในส่วนของปลายปิดและปลายเปิด จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 400 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามออนไลน์ลงในสื่อสังคม (Social Media) คือ กลุ่ม Facebook คนรักเมืองนนท์ และเว็บไซต์ pantip.com ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ยินดีให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน-มิถุนายน 2561

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้มาพิจารณาเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 400 ชุด มาทำการลงรหัส (Coding) ประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) อธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ด้วยสถิติ t-test และ F-test เพื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ชานินทร์, 2557)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ผลวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 77.3 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 38.8 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.5 สถานภาพโสด ร้อยละ 48.5 ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 25.5

2. พฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมมีดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ด้านความรู้เดิม/ประสบการณ์ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร มีความรู้เดิม/ประสบการณ์ ร้อยละ 97.2 และไม่มีประสบการณ์ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหารเลย ร้อยละ 2.8

2.2 ด้านคุณค่าที่ได้รับจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ใช้เพื่อการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจอาหาร ร้อยละ 52.8 รองลงมา คือ สะดวกในการสั่งอาหาร ร้อยละ 44.5 และการเปรียบเทียบราคาอาหาร ร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

2.3 ด้านความไว้วางใจในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร อยู่ในความไว้วางใจระดับปานกลาง ร้อยละ 57.3 รองลงมา คือ ความไว้วางใจระดับมาก ร้อยละ 38.8 และความไว้วางใจระดับน้อย ร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

2.4 ด้านช่องทางการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ใช้ทุกช่องทาง คือ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน สื่อสังคม เช่น Facebook, Twitter, Instagram ร้อยละ 100.0

3. ความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.92, SD = 0.795) โดยแยกเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย พบว่า

3.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความรู้สำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.07, SD = 0.507) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความรวดเร็ว ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.30, SD = 0.629)

ลำดับที่สอง คือ โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความพร้อมสำหรับใช้งาน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.12, SD = 0.564) และ

ธุรกิจอาหารให้ความรู้ในใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในสื่อสังคม (Social Media) ทุกช่องทาง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.06, SD = 0.667)

ลำดับสุดท้าย คือ ธุรกิจอาหารให้ความรู้ในการเข้าถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการแนะนำคำค้นสำคัญ (Keyword) ของธุรกิจอาหาร ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.80, SD = 0.699)

3.2 ด้านความปลอดภัยของข้อมูล และการบริหารพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.97, SD = 0.715) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารบริหารจัดการผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการตอบสนองแบบออนไลน์ด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเวลา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.92, SD = 0.729)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารจัดรูปแบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความโปร่งใส ตรวจสอบย้อนกลับได้ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.92, SD = 0.904)

ลำดับสุดท้าย คือ ธุรกิจอาหารจัดรูปแบบการรับคำสั่งซื้ออาหารในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสะดวกสบาย ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.90, SD = 0.738)

3.3 ด้านความมั่นใจในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.96, SD = 0.729) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารให้ความมั่นใจในจัดส่งอาหารให้ทันตามความต้องการในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.11, SD = 0.762)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารให้ความมั่นใจในจัดเตรียมช่องทางร้องเรียนการให้บริการในการจัดส่งอาหารในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.11, SD = 0.762)

ลำดับที่สาม คือ ธุรกิจอาหารให้ความมั่นใจในการคืนเงินเต็มจำนวน หรือคืนอาหารทั้งหมดที่ไม่ตรงกับความต้องการในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.96, SD = 0.682)

ลำดับสุดท้าย คือ ธุรกิจอาหารให้ความมั่นใจในการไม่แสดง หรือขายข้อมูลส่วนตัวให้กับธุรกิจอื่น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.94, SD = 0.826)

3.4 ด้านการจัดเตรียมเนื้อหานำเสนอในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.96, SD = 0.685) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารมีความรู้ และได้รับการรับรอง การประกอบธุรกิจอาหาร ที่ถูกต้องตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 4.01, SD = 0.668)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารเคารพลีขีและปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเคร่งครัด ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.93, SD = 0.724)

3.5 ด้านความเข้าใจกฎหมายร่วมระหว่างประเทศสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.87, SD = 0.864) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ภายในประเทศไทยและระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.89, SD = 0.782)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารมีความรู้ และได้รับใบรับรองแห่งชาติ (Certificate Authority: CA) ที่ถูกต้องตามกฎหมายร่วมระหว่างประเทศ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.75, SD = 0.962)

3.6 ด้านภาษาต่างประเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83, SD = 1.080) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารจัดเตรียมภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติ (Mean = 3.85, SD = 1.105)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารมีตัวอักษรภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่มีความชัดเจน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.85, SD = 1.105)

ลำดับสุดท้าย คือ ธุรกิจอาหารมีอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับคนพิการ สามารถฟังภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่มีความชัดเจน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.79, SD = 1.065)

3.7 ด้านบุคลากรสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83, SD = 0.733) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารมีบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.93, SD = 0.764)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารจัดเตรียมบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการให้คำปรึกษา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.92, SD = 0.826)

ลำดับสุดท้าย คือ ธุรกิจอาหารมีบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอระหว่างขอคำแนะนำในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.79, SD = 0.802)

3.8 ด้านความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.80, SD = 0.682) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ ธุรกิจอาหารปรับปรุงข้อมูลสำคัญให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อการตัดสินใจซื้อที่รวดเร็วขึ้นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = , SD = 0.681)

ลำดับที่สอง คือ ธุรกิจอาหารนำเสนอข้อมูลการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องเพื่อการตัดสินใจซื้อที่รวดเร็วขึ้นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (Mean = 3.97, SD = 0.700)

จากสมมติฐานการวิจัย สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกันต่อพฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรที่ศึกษา	ความสอดคล้องกับสมมติฐาน	
	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
ปัจจัยส่วนบุคคล		
เพศ	✓	
อายุ		✓
ระดับการศึกษา	✓	
สถานภาพ	✓	
อาชีพ		✓

จากตารางที่ 1 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .058 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .000 ซึ่งเท่ากับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 40 ปีขึ้นไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษากับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .050 ซึ่งเท่ากับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

1.4 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .064 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

1.5 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .006 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ทำให้ตัวแปรดังกล่าว มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และครู/อาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกันต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอ เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติปัจจัยส่วนบุคคล กับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรที่ศึกษา	ความสอดคล้องกับสมมติฐาน	
	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
ปัจจัยส่วนบุคคล		
เพศ	✓	
อายุ		✓
ระดับการศึกษา	✓	
สถานภาพ	✓	
อาชีพ	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .068 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ทำให้ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ่ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 40 ปีขึ้นไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษากับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .053 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ทำให้ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.4 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .862 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ทำให้ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.5 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ระดับ 0.50 ซึ่งเท่ากับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ทำให้ตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกันจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 77.3 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 38.8 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.5 สถานภาพโสด ร้อยละ 48.5 ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 25.5

พฤติกรรมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมมีดังต่อไปนี้ คือ 1) ด้านความรู้เดิม/ประสบการณ์ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร มีความรู้เดิม/ประสบการณ์ ร้อยละ 97.2 2) ด้านคุณค่าที่ได้รับจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ใช้เพื่อการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจอาหาร ร้อยละ 52.8 3) ด้านความไว้วางใจในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร อยู่ในความไว้วางใจระดับปานกลาง ร้อยละ 57.3 และ 4) ด้านช่องทางการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ใช้ทุกช่องทาง คือ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน สื่อสังคม ร้อยละ 100.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี มี 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความรู้สำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.07, SD = 0.507) ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความรวดเร็ว โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความพร้อมสำหรับใช้งาน และธุรกิจอาหารให้ความรู้

ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในสื่อสังคม (Social Media) ทุกช่องทาง โดยธุรกิจอาหารควรให้ความรู้ในการเข้าถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการแนะนำคำค้นสำคัญ (Keyword) ของธุรกิจอาหาร สอดคล้องกับ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2560) เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบโทรศัพท์ ระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มีพร้อมในพื้นที่บริการ แต่ยังมีปัญหาการใช้งานเทคโนโลยีส่งผลต่อการเข้าถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร

2. ด้านความปลอดภัยของข้อมูล และการบริหารพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.97, SD = 0.715) ธุรกิจอาหารควรให้ผู้ให้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยธุรกิจอาหารควรจัดรูปแบบการรับคำสั่งซื้ออาหารในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสะดวกสบาย และแสดงราคาของอาหารและเครื่องดื่มที่สั่งได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2556) ปัญหาแฮกเกอร์ (Hacker) และปัญหาในเรื่องของไวรัสได้สร้างความเสียหายต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ธุรกิจอาหารต้องวางระบบงานให้สอดคล้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญต้องมีการตอบรับผู้ใช้บริการที่รวดเร็วและสามารถตรวจสอบได้

3. ด้านความมั่นใจในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.96, SD = 0.729) ธุรกิจอาหารให้ความมั่นใจในการจัดส่งอาหารให้ทันตามความต้องการในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งให้ความมั่นใจในจัดเตรียมช่องทางร้องเรียนการให้บริการในการจัดส่งอาหารในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยธุรกิจอาหารต้องให้ความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการ โดยไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว สอดคล้องกับ พัศภณ บวรพุดิคุณ (2557) พบว่าความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำผ่านร้านค้าออนไลน์มากที่สุด และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด คือ การรับรู้ความเป็นธรรม เพื่อสร้างความพึงพอใจและเกิดเป็นความยั่งยืนทางธุรกิจ และความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อไป สอดคล้องกับ Muhammad A. and Senecalb S. (2016) พบว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือผู้ที่ทำธุรกิจยังไม่เคยชินกับการทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะผู้ใช้บริการที่ต้องการเห็นผลิตภัณฑ์ก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ

4. ด้านการจัดเตรียมเนื้อหาแนะนำในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.96, SD = 0.685) ธุรกิจอาหารมีความรู้ และได้รับการรับรองการประกอบธุรกิจอาหารที่ถูกต้องตามกฎหมายทรัพย์สินทางธุรกิจอาหารจะต้องเคารพสิทธิและปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับ Muhammad A. and Senecalb S. (2016) พบว่าเนื้อหาของธุรกิจอาหารไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ให้บริการเกิดความสนใจที่จะมาซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ โดยข้อมูล สารสนเทศ และ

องค์ความรู้ต่าง ๆ ในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ควรเคารพสิทธิ์ของผู้อื่นและปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

5. ด้านความเข้าใจกฎหมายร่วมระหว่างประเทศสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.87, SD = 0.864) ธุรกิจอาหารสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายในประเทศไทย และระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยธุรกิจอาหารควรสร้างองค์ความรู้ และได้รับการฝึกอบรมจนได้รับใบรับรองแห่งชาติ (Certificate Authority: CA) ที่ถูกต้องตามกฎหมายร่วมระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการขยายการทำตลาดธุรกิจอาหารในต่างประเทศได้ สอดคล้องกับ คำนาย อภิรัชญาสกุล (2553) พบว่าปัจจุบันหลายประเทศได้ร่วมกันกำหนดข้อกำหนดควบคุมครองและลงโทษผู้ที่ทำธุรกรรมผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และมีความแตกต่างกัน ธุรกิจอาหารควรศึกษากฎหมายของประเทศไทย และประสบปัญหาการยอมรับในต่างประเทศ จึงทำให้ผู้ใช้บริการขาดความเชื่อมั่นในการเข้ามาใช้บริการ

6. ด้านภาษาต่างประเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83, SD = 1.080) ธุรกิจอาหารมีการจัดเตรียมภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว โดยมีตัวอักษรภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีความชัดเจน แต่สิ่งที่ธุรกิจอาหารควรจัดเตรียมระบบช่วยเหลือผู้ใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นคนพิการทางด้านการมองเห็น และการได้ยิน ให้สามารถฟังภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่มีความชัดเจน สำหรับการสั่งอาหารและเครื่องดื่มด้วยเสียงผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจอาหาร สอดคล้องกับ ศศิวิมล กอบัว และคณะ (2556) พบว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจอาหาร ยังคงมีปัญหาในด้านบุคลากรที่มีความชำนาญในการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และต้องจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการในด้านต่าง ๆ ทั้งการฟัง การมองเห็น จะต้องจัดเตรียมไว้ให้พร้อม

7. ด้านบุคลากรสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83, SD = 0.733) ธุรกิจอาหารมีบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง และมีการจัดเตรียมบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการหลังการขาย (After Sale Service) อยู่แล้ว แต่สิ่งที่ธุรกิจอาหารควรจัดเตรียมบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอในระหว่างการใช้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับ ธธีรธร ธีรขวัญโรจน์ (2558) พบว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศในหลาย ๆ ธุรกิจ เนื่องจากการทำธุรกิจอาหารได้เปลี่ยนรูปแบบไปสู่ การพึ่งพาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

8. ด้านความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความคิดเห็น ในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.80, SD = 0.682) ธุรกิจอาหารควรเตรียมข้อมูลสำคัญให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อการตัดสินใจซื้อที่รวดเร็วขึ้นในการใช้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2560) ธุรกิจอาหารยังขาดความเข้าใจในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา ในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการต่างๆ ของธุรกิจอาหาร

ดังนั้น ปัจจัยที่ต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ในเขต อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ธุรกิจอาหารต้องปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคิดเห็นในทุกด้าน เนื่องจากผู้ใช้บริการมีความพร้อมเสมอที่จะเปลี่ยนไปใช้บริการ ในธุรกิจอาหารได้ทันที ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการที่เหมาะสมจากธุรกิจอาหาร (ยุพาวรรณ วรณวณิชย์, 2548)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ต่อความคิดเห็นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจ อาหาร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ ควรนำเสนอเนื้อหาในพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มธุรกิจอาหาร ให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้สะดวกสบายทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาการจัดการความสัมพันธ์ลูกค้ากับธุรกิจอาหาร และการพัฒนารูปแบบการส่ง อาหารและเครื่องดื่มเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนพิการทางการมองเห็น และคนพิการ ทางการได้ยิน

เอกสารอ้างอิง

- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2553). *การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship Management)*. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชชิง.
- ฉวีรัทธ ธีรขวัญโรจน์. (2558). *ตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธานีนทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิสิกิเนสอาร์แอนด์ดี.

- พัฒน บวรพุฒิคุณ. (2557). *การศึกษาปัจจัยที่ต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำจากร้านค้าออนไลน์ในมุมมองด้านการให้บริการ* (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2556). *E-Commerce และ Online Marketing*. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์. (2548). *การจัดการการตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ศศิวิมล กอบบัว และคณะ. (2556). ปัจจัยการประสบความสำเร็จในการใช้งานเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สองมิติ. *วารสารสุนารี สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 6(2), 59-71.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์: ทางสู่ความสำเร็จของเอสเอ็มอี*. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2560, จาก <https://www.kasikomresearch.com/TH/KEconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=4702>.
- Muhammad A. and Senecalb S. (2016). The user multifaceted expertise: Divergent effects of the website versus e-commerce expertise. *International Journal of Information Management*, 36, 322-332.

การสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ ประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

พิศพลักษณ์ อารงศ์วรกุล¹ และวงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี²

¹ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชราจำนวน 19 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และแบบวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66–1.0 มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา มีทัศนคติการทำงานหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติการทำงานรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีทัศนคติด้านหน้าในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านสัมพันธภาพในองค์การ หลังการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอบรม ทัศนคติการทำงาน เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ

Enhancing Working Attitudes of Elderly Care Staff at a Nursing Home

Phitsaran Thamrongworakund¹ and Vongphak Poopunsri²

¹Department of Psychology Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

²Public Administration Program Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

Abstract

The purpose of this research was to compare the working attitudes of the staff at a nursing home before and after receiving training to enhance working attitudes. The sample used in this research consisted of 19 nursing home staff charged with elderly care, chosen through purposive sampling method. The research instruments used in this study were a training program to enhance the working attitude of elderly care staff at nursing homes (IOC score between 0.80–1.00) and a specialized working attitude test (IOC score between 0.66–1.0 and reliability 0.87). Data were analyzed by the Wilcoxon Signed–Rank Test.

The research finding revealed that the mean scores for working attitude of the elderly care staff after the training was significantly higher than before the training at .05 significance level. Comparing different aspects of attitudes in work, it was found that on average the elderly care staff had significantly higher scores after training in the areas of attitude about work duties, career advancement and relationship with the organization.

Keywords: Training, Attitude toward elderly care, Nursing home staff

บทนำ

ปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจปี พ.ศ. 2557 พบมีผู้สูงอายุจำนวน 10,014,705 คน หรือร้อยละ 14.9 ของประชากรทั่วประเทศ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพังมีจำนวนร้อยละ 8.7 ของผู้สูงอายุทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) จากปัญหาที่ผู้สูงอายุไม่มีผู้ดูแลและต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต จึงได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งในด้านที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ให้การดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย และจัดหาสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การดูแลผู้สูงอายุของสถานสงเคราะห์คนชรานั้นต้องมีปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งกำลังทรัพย์และกำลังคน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์จึงมีบทบาทสำคัญในการดูแล ช่วยเหลือ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตในสถานสงเคราะห์ได้อย่างราบรื่น มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยการสนับสนุนระดับครอบครัวของผู้สูงอายุให้ดำเนินชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างมีความสุข (สำนักอนามัยผู้สูงอายุ, 2557)

การดูแลผู้สูงอายุถือเป็นงานที่หนักและใช้เวลาค่อนข้างมาก เพราะต้องให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง อาศัยการทุ่มเททั้งร่างกาย กำลังใจ และความรับผิดชอบสูง หากเจ้าหน้าที่ขาดทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ไม่มีความรู้และไม่เข้าใจในผู้สูงอายุ ก็จะทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเครียดและรู้สึกกดดันในการทำงาน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2551) นอกจากนี้ การขาดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ยังส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ทั้งการประพฤติปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือ รวมถึงการสนับสนุนในสิ่งที่จำเป็นด้านต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (พัชรี เรือนศรี, ลินจง โบธิบาล และภารดี นานาศิลป์, 2558) โดยเฉพาะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุระยะสุดท้ายที่มีภาวะสุขภาพเสื่อมและต้องการความช่วยเหลือมากกว่าผู้สูงอายุในช่วงวัยอื่น ๆ ซึ่งผู้ดูแลต้องได้รับการอบรมเพื่อให้เข้าใจถึงหลักในการให้ความช่วยเหลือทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมที่ถูกต้อง (สิริลักษณ์ โสมานุสรณ์, 2557) ดังนั้น การพัฒนาส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ (ชยันต์ ศรีวิจารณ์, 2554)

การจัดอบรมสร้างเสริมทัศนคติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวผู้สูงอายุ การปฏิบัติหน้าที่ และการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ดูแลสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามจริยธรรมของผู้ดูแล มีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ (สำนักอนามัยผู้สูงอายุ, 2557) สามารถสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณได้อย่างเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่จะตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ในทุก ๆ ด้าน (สิทธิชัย ธรรมเสนห์, 2555) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างเสริมทัศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนในการสร้างเสริมทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อการดูแลผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา จังหวัดนครนายก จำนวน 25 คน
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ที่ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกดังนี้
  - 1) เป็นผู้ผ่านการทดลองงาน
  - 2) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุโดยตรง
  - 3) เป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชราตลอดระยะเวลา 2 วัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ผ่านการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.237-0.804 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติ

การทำงานรายด้านประกอบด้วย หน้าที่การทำงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และสัมพันธภาพ ในองค์การอยู่ระหว่าง 0.716-0.777 ซึ่งมีค่าเป็นบวกทุกค่า และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่แสดงว่าองค์ประกอบทัศนคติการทำงานทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน และมีเกณฑ์การแปลผล คือ

ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 มากที่สุด หมายถึง มีทัศนคติการทำงานระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 มาก หมายถึง มีทัศนคติการทำงานระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 น้อย หมายถึง มีทัศนคติการทำงานระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 น้อยที่สุด หมายถึง มีทัศนคติการทำงานระดับน้อยที่สุด

2. โปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา พัฒนาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยโปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ประกอบด้วยกิจกรรมและการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการดูแลผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุทางร่างกาย จิตใจ และสังคม หน้าที่การทำงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และการสื่อสารในองค์การ ในรูปแบบของกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และกิจกรรมละลายพฤติกรรมการบรรยายองค์ความรู้ การสร้างงานเป็นทีม การฝึกการสื่อสาร เกมการเรียนรู้ จิตวิทยาบำบัด การสนทนากลุ่ม การสรุปและเปิดเผยความรู้สึก

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์ และได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน (จากประชากรจำนวน 25 คน)

2. ทำการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์ โดยจัดกิจกรรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแล ความก้าวหน้าในการทำงาน และการสื่อสารในองค์การ ใช้ระยะเวลาการอบรม 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมจึงได้ทำการวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

3. นำคะแนนที่ได้จากการใช้แบบวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์ ก่อนกับหลังการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed-Rank Test

4. สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและคะแนนที่ได้จากการวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุโดยรวมและรายด้าน ระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรม โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและผลคะแนนที่ได้จากการวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

1.1 การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	19	100
อายุ		
20-29	9	47.37
30-39	3	15.79
40-49	6	31.58
50-59	1	5.26
รวม	19	100.00
การศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	21.05
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	26.32
อนุปริญญา	4	21.05
ปริญญาตรี	5	26.32
สูงกว่าปริญญาตรี	1	5.26
รวม	19	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุงาน		
ต่ำกว่า 1ปี	2	10.53
1-2 ปี	7	36.84
2-3 ปี	4	21.05
มากกว่า 3 ปี	6	31.58
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุทั้งหมดเป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมาคืออายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.58 ส่วนผู้ที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.26

การศึกษาของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.32 เท่ากัน ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.26

อายุงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการทำงาน 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานมากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.58 และผู้ที่ยังทำงานน้อยกว่า 1 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.53

1.2 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา ก่อนการอบรมและหลังการอบรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา (n=19)

ทัศนคติต่อการทำงาน	ก่อนอบรม		แปลผล	หลังอบรม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	
ด้านหน้าที่การทำงาน						
ความสามารถในการทำงาน	2.84	.50	มาก	3.00	.58	มาก
ความเหมาะสมของงาน	3.21	.54	มาก	3.42	.51	มากที่สุด
ความรับผิดชอบ	3.21	.71	มาก	3.47	.61	มากที่สุด
บทบาทหน้าที่การทำงาน	3.37	.60	มากที่สุด	3.68	.58	มากที่สุด
ความภาคภูมิใจในการทำงาน	3.32	.67	มากที่สุด	3.47	.51	มากที่สุด
หน้าที่การทำงานโดยเฉลี่ย	3.19	.38	มาก	3.41	.33	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทัศนคติต่อการทำงาน	ก่อนอบรม		แปลผล	หลังอบรม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ						
รายได้จากการทำงาน	3.21	.85	มาก	3.47	.61	มากที่สุด
ประสบการณ์จากการทำงาน	3.21	.63	มาก	3.68	.48	มากที่สุด
การเลื่อนขั้นตำแหน่งงาน	3.16	.69	มาก	3.42	.51	มากที่สุด
การฝึกฝนเพิ่มเติมความรู้	3.58	.51	มากที่สุด	3.79	.42	มากที่สุด
การได้รับการยอมรับนับถือ	3.11	.81	มาก	3.74	.45	มากที่สุด
ความก้าวหน้าในอาชีพโดยเฉลี่ย	3.25	.46	มาก	3.62	.32	มากที่สุด
ด้านสัมพันธภาพในองค์กร						
การทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ	3.21	.42	มาก	3.68	.48	มากที่สุด
การดูแลผู้สูงอายุ	3.32	.48	มากที่สุด	3.58	.51	มากที่สุด
การสื่อสารในการทำงาน	3.11	.46	มาก	3.47	.51	มากที่สุด
การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ	3.32	.48	มากที่สุด	3.79	.42	มากที่สุด
ความรู้สึกรักองค์กร	3.53	.51	มากที่สุด	3.74	.45	มากที่สุด
สัมพันธภาพในองค์กรโดยเฉลี่ย	3.29	.33	มากที่สุด	3.65	.28	มากที่สุด
ทัศนคติต่อการทำงานโดยเฉลี่ย	3.24	.34	มาก	3.56	.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.24$ $SD = 0.34$) หลังจากได้รับการอบรม เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$ $SD = 0.27$)

เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการทำงานรายด้าน พบว่า ด้านหน้าที่การทำงาน ก่อนการอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.19$ $SD = 0.38$) และหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.41$ $SD = 0.33$) โดยคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดทั้งก่อนและหลังการอบรมคือประเด็นเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกที่มีต่อบทบาทหน้าที่การทำงาน ($\bar{X} = 3.37$ $SD = 0.60$, $\bar{X} = 3.68$ $SD = 0.58$) รองลงมาคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อความภาคภูมิใจในการทำงาน ($\bar{X} = 3.32$ $SD = 0.67$, $\bar{X} = 3.47$ $SD = 0.51$) และคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อความสามารถในการทำงาน ($\bar{X} = 2.84$ $SD = 0.50$, $\bar{X} = 3.00$ $SD = 0.58$)

ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ก่อนการอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.25$ $SD = 0.46$) และหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$ $SD = 0.32$) โดยคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดทั้งก่อนและหลังการอบรมคือประเด็นเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกที่มีต่อการฝึกฝนเพิ่มเติมความรู้ ($\bar{X} = 3.58$ $SD = 0.51$, $\bar{X} = 3.79$ $SD = 0.42$) รองลงมาคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์จากการทำงาน ($\bar{X} = 3.21$ $SD = 0.63$)

ส่วนหลังการอบรมคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.74$ $SD = 0.45$) และคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุดก่อนการอบรมคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.11$ $SD = 0.81$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมที่น้อยที่สุดคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อการเลื่อนขั้นตำแหน่งงาน ($\bar{X} = 3.42$ $SD = 0.51$)

ด้านสัมพันธภาพในองค์กร ก่อนการอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.29$ $SD = 0.33$) และหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.65$ $SD = 0.28$) โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมที่มากที่สุดคือประเด็นเกี่ยวกับความรู้สึกรักองค์กร ($\bar{X} = 3.53$ $SD = 0.51$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมที่มากที่สุดคือความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.79$ $SD = 0.42$) รองลงมาคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อการดูแลผู้สูงอายุและการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.32$ $SD = 0.48$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมคือความรู้สึกรักองค์กร ($\bar{X} = 3.74$ $SD = 0.45$) และคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุดทั้งก่อนและหลังการอบรมคือความคิดความรู้สึกที่มีต่อการสื่อสารในการทำงาน ($\bar{X} = 3.11$ $SD = 0.46$, $\bar{X} = 3.47$ $SD = 0.51$)

2. การเปรียบเทียบทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงาน

2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานโดยรวมของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุก่อนการอบรมกับหลังการอบรม (n = 19)

ทัศนคติการทำงาน	$\bar{X}$	SD	Wilcoxon Value	Wilcoxon Prop
ก่อนการอบรม	3.24	.34	-3.633	.000*
หลังการอบรม	3.56	.27		

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรา หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากได้รับการอบรมสร้างเสริมทัศนคติ เจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์มีทัศนคติการทำงาน ดีขึ้นจากเดิม

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานรายด้านของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการทำงานรายด้านของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ
ก่อนการอบรมกับหลังการอบรม (n=19)

ทัศนคติการทำงานรายด้าน	$\bar{X}$	SD	Wilcoxon Value	Wilcoxon Prop
ก่อนอบรม-หน้าที่การทำงาน	3.19	.38	-2.883	.004*
หลังอบรม-หน้าที่การทำงาน	3.41	.33		
ก่อนอบรม-ความก้าวหน้าในอาชีพ	3.25	.46	-3.332	.001*
หลังอบรม-ความก้าวหน้าในอาชีพ	3.62	.32		
ก่อนอบรม-สัมพันธภาพในองค์การ	3.29	.33	-3.436	.001*
หลังอบรม-สัมพันธภาพในองค์การ	3.65	.28		

*p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรามีทัศนคติการทำงานด้านหน้าที่การทำงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านสัมพันธภาพในองค์การ หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากได้รับการอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการทำงานของตนเองที่จะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและมีความภาคภูมิใจในการทำงาน รวมถึงสามารถสื่อสารในองค์การระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ที่ส่งผลให้สัมพันธภาพในการทำงานมีความราบรื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์คนชรามีทัศนคติการทำงานหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม ทั้งทัศนคติด้านหน้าที่การทำงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และสัมพันธภาพในองค์การ ที่แสดงให้เห็นว่า การเข้ารับการอบรมช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุและบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น เพิ่มความสามารถในการสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม อันเป็นประโยชน์และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ กล่าวว่า การดูแลผู้สูงอายุแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน จะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน ทั้งพฤติกรรม การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุ บ่อยครั้งที่รู้สึกเครียดและเบื่อหน่ายต่อการปฏิบัติหน้าที่ แต่หลังจากที่ได้รับการอบรมทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้สูงอายุ และ

คุณค่าในการทำงานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุมากขึ้น จึงทำให้ความรู้สึกเหนื่อยและท้อกับการทำงานลดลง และรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำงานดูแลผู้สูงอายุที่มาพักพิงสถานสงเคราะห์คนชรา

จากการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้สูงอายุของ กุลวีณ์ วุฒิกร (2559) พบข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า สมรรถนะสำคัญที่ผู้ดูแลผู้สูงอายุจะต้องมีก็คือการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างเอื้ออาทร มีความอดทน และเห็นอกเห็นใจในการประคับประคองผู้สูงอายุดำเนินชีวิตประจำวัน ช่วยลดความเครียด ความเหงา หรือความวิตกกังวลในด้านต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญในบั้นปลายของชีวิต อีกทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้ดูแลตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างผู้สูงอายุกับผู้ดูแลดำเนินไปอย่างราบรื่น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาสมรรถนะการเสริมสร้างคุณภาพในการดูแลผู้สูงอายุของ ประไพพิศ สิงหเสม, กิตติพร เนาว์สุวรรณ, มาริสา สุวรรณราช และเนติยา แจ่มทิม (2559) ที่ศึกษาพบว่า การมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ วิรมณ กาสิวงศ์, ทศนีย์ บุญเต็ม และอรพรรณ ลือบุญวัชชัย (2558) พบว่า การเพิ่มทัศนคติเชิงบวกในหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมควรเน้นการเพิ่มทัศนคติ ความรู้และความสามารถของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ที่จะให้การดูแลผู้สูงอายุดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาความรู้และทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้ดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ์โพธิ์กลางและสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ์วัดม่วง จังหวัดนครราชสีมา ของบุษยา วงษ์ชวลิตกุล และคณะ (2559) พบว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุให้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด ที่จะช่วยให้ผู้ดูแลปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และพึงพอใจต่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุในสถานการณ์ต่าง ๆ

นอกจากนี้ บรรจง พลไชย (2554) ยังศึกษาพบว่า ทัศนคติส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรมของบุคคลในการกระทำความดีสิ่งหนึ่ง การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังกระตุ้นให้บุคคลมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การศึกษา การอบรม หรือการได้รับประสบการณ์ที่พึงพอใจ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ วิราภรณ์ บุตรทองดี (2557) ที่ศึกษาพบว่า พนักงานที่มีทัศนคติที่ดีในการทำงานจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น ส่งผลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจต่อคุณค่าในตนเองที่สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

การเสริมสร้างทัศนคติการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญ เห็นได้จากชมรมเครือข่ายผู้สูงอายุคาทอลิกประเทศไทย (2555) ได้กล่าวถึงการจัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลผู้สูงอายุ อันจะก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของ Jones, Pepper, Hutt, Scott, Clark, and Mellis (2004) ยังพบอีกว่า การใช้กระบวนการฝึกอบรมสามารถพัฒนาความรู้และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุให้ดีขึ้นจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ Brodaty, Draper, and Low (2003) ที่ศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่มีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุจะมีความเข้าใจและยอมรับข้อบกพร่องของผู้สูงอายุได้มากขึ้น สามารถที่จะทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ Zimmerman, Williams, Reed, Boustani, Preisser, Heck, and Sloane (2005) ได้ศึกษาเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยเนื่องจากโรคสมองเสื่อม พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน จะมีความตั้งใจในการทำงานและแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลังจากเข้ารับการอบรม เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุดีขึ้น โดยสามารถเรียนรู้และเข้าใจผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาสุขภาพกายและจิตใจ ที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุที่มีความสำคัญต่อการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสุขต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน และเข้าใจถึงหลักการสื่อสารกับผู้สูงอายุที่จะช่วยลดความตึงเครียดในการทำงานและสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุได้อย่างราบรื่น รวมถึงสามารถที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความพึงพอใจต่อการทำงาน ความมั่นคง และการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติการ

1. จากการศึกษาวิจัยพบว่าการอบรมสามารถสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุประจำสถานสงเคราะห์ให้ดีขึ้นได้ จึงควรมีจัดให้มีการอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง
2. การนำโปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุไปใช้ ผู้ให้การอบรมควรมีความรู้และได้รับการฝึกฝนทักษะการอบรมมาเป็นอย่างดี ที่จะสามารถใช้โปรแกรมอบรมสร้างเสริมทัศนคติการทำงานแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมทัศนคติของเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุร่วมกับการสร้างเสริมทัศนคติของผู้สูงอายุต่อการดูแลของเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์คนชรา
2. ในการศึกษาวิจัยการสร้างเสริมทัศนคติการดูแลผู้สูงอายุครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลในระยะเวลา 1 เดือน 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อดูประสิทธิผลในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กุลวิทย์ วุฒิกิจ. (2559). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ดูแลผู้สูงอายุ* (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชมรมเครือข่ายผู้สูงอายุคาทอลิกประเทศไทย. (2555). *คู่มือจิตอาสาผู้สูงอายุเพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: พีเอสเซอร์วิส.
- ชยันต์ ศรีวิจารณ์. (2554). *ทัศนคติในการทำงานที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในองค์กร กรณีศึกษาพนักงานสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์* (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- บรรจง พลไชย. (2554). *ทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม* มหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 9(3), 324-335.
- บุษยา วงษ์ชวลิตกุล, วิรัช สงวนวงศ์วาน, สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา, ธนกร ลีสมัครณย์, สิริวดี ไทยสมัค และคณิต เรืองขจร. (2559). *ความรู้และทัศนคติของผู้ดูแลผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้ดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ์โพธิ์กลาง และสถานสงเคราะห์คนชราบ้านธรรมปกรณ์วัดม่วง จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 5(2), 74-92.
- ประไพพิศ สิงห์เสม, กิตติพร เนาว์สุวรรณ, มาริสา สุวรรณราช และเนติยา แจ่มทิม. (2559). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา*. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 3(3), 15-34.
- พัชรี เรือนศรี, ลินจง โบริบาล และภารดี นานาศิลป์. (2558). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของบุคลากรสุขภาพที่เกี่ยวกับการดูแลในวาระสุดท้ายของชีวิตในผู้ป่วยสูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง*. *วารสารพยาบาล*, 42(2), 24-35.
- วิรมณ กาสีวงศ์, ทศนีย์ บุญเต็ม และอรพรรณ ลือบุญวัชชัย. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้า*. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 8(2), 189-195.

- วีราภรณ์ บุตรทองดี. (2557). การศึกษาทัศนคติต่อการทำงาน องค์กร และความจงรักภักดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานโรงงาน ในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2551). ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- สิทธิชัย ธรรมเสนห์. (2555). รูปแบบการจัดการธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 6(1), 88–99.
- สิริลักษณ์ โสมานุสรณ์. (2557). ความต้องการการดูแลในระยะสุดท้ายของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 34(1), 71–88.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: เท็กซัสแอนดเจอร์นัลพับลิเคชัน.
- สำนักอนามัยผู้สูงอายุ. (2557). แนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 420 ชั่วโมง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- Brodsky H., Draper B., & Low L.-F. (2003). Nursing home staff attitudes towards residents with dementia: strain and satisfaction with work. *Journal of Advanced Nursing*, 44(6), 583–590.
- Jones K. R., Pepper G., Hutt E., Scott J., Clark L., & Mellis K. (2004). Improving Nursing Home Staff Knowledge and Attitudes About Pain. *The Gerontologist*, 44(4), 469–478.
- Zimmerman S., Williams C. S., Reed P. S., Boustani M., Preisser J. S., Heck E., & Sloane P. D. (2005). Attitudes, Stress, and Satisfaction of Staff Who Care for Residents with Dementia. *The Gerontologist*, 45(Special Issue 1), 96–105.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติในประเทศไทย

ศิริศักดิ์ ไชยสุข¹ สุระชัย ชูผง² และสุทธิภา วงศ์ยะลา³

¹สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะประชากร ความยาวนานในการพักอาศัย ความสามารถทางภาษาไทย พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติในประเทศไทย 2) ศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร ความยาวนานในการพักอาศัย ความสามารถทางภาษาไทย พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก ด้วยการสำรวจออนไลน์ชาวต่างชาติที่พักอาศัยในประเทศไทย จำนวน 340 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชาวต่างชาติในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเพศชาย 204 (60%) คน และ เพศหญิง 136 (40%) คน 2) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 23-40 ปี (54.1%) 3) เดินทางมาจากทวีปเอเชียมากที่สุด (35.6%) 4) มีความยาวนานในการพักอาศัย มากกว่า 5 ปี (37.4%) 5) มีความสามารถทางภาษาไทยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.03$ และ $SD = .998$) 6) มีพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในระดับระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$ และ $SD = .597$) 7) มีการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$ และ $SD = .728$) และ 8) มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$ และ $SD = .724$) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) เพศ อายุ และทวีปที่มาของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน 2) ความยาวนานในการพักอาศัย และความสามารถทางภาษาไทยของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน และ 3) พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การใช้เฟซบุ๊ก การแสวงหาสารสนเทศ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การปรับตัว

Factors Related to Social Interaction for Adaptation via Facebook by Expatriates in Thailand

Sirisak Chaiyasook¹ Surachai Chupaka² and Suttipa Wongyala³

¹Program in Mass Communication Technology Faculty of Mass Communication, Ramkhamheang University

²Program in Mass Communication Technology Faculty of Mass Communication, Ramkhamheang University

³Communication Arts Program Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the demographic characteristics, length of residence, Thai language competence, Facebook usage behavior, information seeking via Facebook and social interaction for adaptation via Facebook of expatriates in Thailand; 2) to study correlations among demographic characteristics, length of residence, Thai language competence, Facebook usage behavior, information seeking via Facebook and social interaction for adaptation via Facebook. This research employed a quantitative approach, using t-test and One-Way ANOVA. The data collection was conducted through an online survey of 340 Thailand-based expatriates.

The results revealed that 1) 204 were males (60%), while 136 were females (40%); 2) a majority of the respondents were between the ages of 23–40 (54.1%); 3) most were from the Asian continent (35.6%); 4) most had resided in Thailand more than 5 years (37.4%); 5) most reported their Thai language competence at a low level ($\bar{X} = 2.03$, $SD = .998$); 6) most reported their Facebook usage behavior at a high level ($\bar{X} = 3.99$, $SD = .597$); 7) they also reported information seeking via Facebook at a moderate level ($\bar{X} = 2.78$, $SD = .728$); and 8) social interaction for adaptation via Facebook at a moderate level ($\bar{X} = 3.12$, $SD = .724$). The results of hypothesis testing were 1) no statistically significant differences in social interaction for adaptation via Facebook by the expatriates were found based on the factors of sex, age and continent of origin ; 2) no statistically significant differences in social interaction for adaptation via Facebook by expatriates were found based on length of residence and Thai language competence ; and 3) statistically significant differences in social interaction for adaptation via Facebook were found based on Facebook usage behavior and information seeking via Facebook.

Keywords: Facebook Usage, Information seeking, Social interaction, Adaptation

Received: 27 August 2018

Revised: 16 October 2018

Accepted: 29 October 2018

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการคมนาคมในปัจจุบัน ทำให้การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของผู้คนมีความสะดวกรวดเร็วกว่ายุคก่อน ๆ (Appadurai, 1996) จากรายงานของเว็บไซต์ Internations ในปี ค.ศ. 2017 มีผู้ที่พักอาศัยนอกประเทศบ้านเกิดตัวเองประมาณ 57 ล้านคนทั่วโลก ชาวต่างชาติจำนวนมากเลือกที่จะเดินทางเข้ามาพักอาศัยในประเทศไทยและการเดินทางเข้ามาของชาวต่างชาติทำให้ตกอยู่ภายใต้อาณัติของสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงอาจทำให้มีความรู้สึกสูญเสียวัฒนธรรมเดิมของตนไป (Culture Loss) เนื่องจากองค์ความรู้เดิมไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ยิ่งไปกว่านั้น ชาวต่างชาติอาจเผชิญกับความเครียด (Acculturative Stress) ซึ่งเกิดจากความรู้สึกยากลำบากในการปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ จนนำไปสู่ภาวะถอนตัว (Withdrawal) ไม่เปิดรับวัฒนธรรมอื่น และการเป็นชายขอบ (Marginalization) ซึ่งจะส่งผลต่อความผาสุก (Well-being) ในการดำรงชีวิตในต่างแดน (Berry, 1997; Ward & Rana-Deuba, 2000)

นักวิชาการด้านการสื่อสารและการปรับตัว คือ Kim Y. Y. (2001) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านจะทำให้บุคคลได้เรียนรู้วัฒนธรรมและทักษะทางสังคมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปรับตัว นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับ “พฤติกรรมสารสนเทศ” ของ Wilson (1999) ได้เสนอไว้ว่า เมื่อบุคคลเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยและความรู้สึกไม่แน่นอนในชีวิต (Uncertainty) อันเนื่องมาจากการย้ายถิ่นฐาน จะทำให้บุคคลผู้นั้นขาดความรู้ที่เพียงพอต่อการตอบสนองกับสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking) ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ Shuter (2012) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า การเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นเขตแดน (Frontier) ต่อไปของการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ของผู้คนเป็นอย่างมาก ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นกระบวนการที่ช่วยอบรมบ่มเพาะ (Socialization) บุคคลให้เข้าใจสิ่งที่พึงปฏิบัติหรือแสดงออกเพื่อการวางตัวในสภาวะแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย (Sam & Berry, 1995; Berry, 1997)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การวิจัยที่ผ่านมาเป็นที่ประจักษ์ว่า การใช้และการบริโภคสื่อดั้งเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์เพื่อการปรับตัวของชาวต่างชาติ แต่การศึกษาภายใต้สื่อใหม่อย่างเช่น สื่อสังคมออนไลน์ยังมีอยู่อย่างจำกัด (Shuter, 2012) และยังไม่เป็นที่ศึกษากันอย่างกว้างขวางในประเทศไทย ทั้งนี้ สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ได้ปรากฏขึ้นเมื่อ 20 กว่าปีที่ผ่านมามี คือ ในปี ค.ศ. 1997 ในขณะที่เฟซบุ๊ก (Facebook) เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2004 (Boyd & Ellison, 2008) เป็นสื่อที่เอื้ออำนวยให้เป็นพื้นที่โลกเสมือนในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมระหว่างผู้มาเยือนและผู้คนในประเทศเจ้าบ้าน จึงเป็นแหล่ง

ชุมชนของชาวต่างชาติที่พักอาศัยในประเทศไทย ซึ่งจากการสืบค้นในเฟซบุ๊ก พบว่า มีกลุ่มสนทนาเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติ จำนวน 12 กลุ่ม โดยมีสมาชิกรวมกันทั้งสิ้น 197,705 คน (Facebook, 2017) จากการสำรวจของเว็บไซต์ We are Social ในปี ค.ศ. 2017 พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอันดับหนึ่งของโลก คือ เฟซบุ๊ก มีจำนวนผู้ใช้สูงถึง 1,817 ล้านคน ส่วนในประเทศไทย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2560) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า เฟซบุ๊กเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการใช้งานบ่อยที่สุด และมีจำนวนผู้ใช้มากถึง 41 ล้านคน (Bangkok Post, 2017)

จากความเป็นมาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อ “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติในประเทศไทย” ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจต่อกันระหว่างผู้มาเยือนและผู้คนในประเทศเจ้าบ้านให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อันจะส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากร ความยาวนานในการพักอาศัย ความสามารถทางภาษาไทย พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร ความยาวนานในการพักอาศัย ความสามารถทางภาษาไทย พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ชาวต่างชาติในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่มสนทนาเฟซบุ๊ก ซึ่งได้จากการสืบค้นในเฟซบุ๊กจากคำหลัก คือ Expatriates/expats group in Thailand พบว่ามีกลุ่มสนทนาที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว จำนวน 12 กลุ่ม ได้แก่ BANGKOK EXPATS, Bangkok & Expats Forum, Bangkok Expats, Thai visa advice, Phuket New Era Expats UNCENSORED!!, PATTAYA EXPATS CLUB, Expats in Korat/Nakhon Ratchasima, Bangkok Photographers, Bangkok Expats, UdonThani Expats, CHIANG MAI EXPATS, Bangkok Boozies มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น 197,705 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ชาวต่างชาติในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่มสนทนาเฟซบุ๊ก ทั้ง 12 กลุ่ม เนื่องจากผู้วิจัยสามารถมองเห็นรายชื่อของสมาชิกทั้งหมด จึงนำมากำหนด

ขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1967) กำหนดความคลาดเคลื่อนของระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% (0.05) จึงได้จำนวนที่ต้องศึกษา 400 คน เพื่อให้การคัดกรองกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กันและเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่ดี (พงษ์มนัส บุศยประทีป, 2559) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอิงความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และมีวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

1. นำจำนวนสมาชิกทั้ง 12 กลุ่ม มาแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) (พัชนี เชยจรรยา, 2558) โดยใช้สูตรการคำนวณสัดส่วนที่แนะนำไว้โดย สุทธิติ ชัดติยะ และวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ (2554) คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ (400) หารด้วยจำนวนประชากรทั้งหมด (197,705) คูณด้วยจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	BANGKOK EXPATS	70,350	142
2.	Bangkok & Expats Forum	52,448	106
3.	Bangkok Expats	21,660	43
4.	Thai visa advice	16,324	34
5.	Phuket New Era Expats UNCENSORED!!	12,304	24
6.	PATTAYA EXPATS CLUB	10,147	20
7.	Expats in Korat/Nakhon Ratchasima	4,652	9
8.	Bangkok Photographers	3,103	7
9.	Bangkok Expats	2,739	6
10.	UdonThani Expats	2,588	5
11.	CHIANG MAI EXPATS	1,104	3
12.	Bangkok Boozyies	286	1
	รวมทั้งสิ้น	197,705	400

ที่มา: Facebook Discussion Group. Retrieved August 20, 2017, from www.facebook.com

2. จัดทำบัญชีรายชื่อ (Sampling Frame) ด้วยการใส่หมายเลขกำกับให้แก่รายชื่อทั้งหมดในระหว่างที่จัดทำหากพบว่ามีรายชื่อใดเป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่มก็จะเลือกให้อยู่แค่กลุ่มเดียว

3. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ฟริชอพท์แวร์ออนไลน์ (<https://stattrek.com>) ยกตัวอย่างเช่น CHIANG MAI EXPATS มีจำนวนสมาชิก 1,104 คน ผู้วิจัยต้องการ 3 คนในกลุ่มนี้ เมื่อทำการสุ่มแล้วก็จะได้ 3 กลุ่มหมายเลข คือ 0342, 0499, 0536 เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าชาวต่างชาติยังพักอาศัยในประเทศไทยจริง ผู้วิจัยจึงเข้าไปตรวจสอบสถานะในหน้าวอลล์ว่ามีภาระบุสถานะพักอาศัยในประเทศไทยหรือไม่ หากไม่อยู่ก็จะทำการสัมภาษณ์อีกครั้ง
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1.1 ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และทวีปที่มา
- 1.2 ความยาวนานในการพักอาศัย หมายถึง ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในประเทศไทย
- 1.3 ความสามารถทางภาษาไทย หมายถึง ระดับความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาไทย โดยพิจารณาจากทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน
- 1.4 พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง ความรู้ความชำนาญในการใช้เฟซบุ๊กทั่วไปในกิจวัตรประจำวัน เช่น การส่งข้อความ การเก็บรักษาหัตถ์เพื่อป้องกันการถูกแฮก ความถี่ในการใช้ เป็นต้น
- 1.5 การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก หมายถึง การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยโดยใช้เฟซบุ๊ก เช่น การติดตามเพจสำนักข่าวของไทย การเข้าร่วมกลุ่มสนทนา การดูคลิปวิดีโอและฟังเพลงไทย เป็นต้น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก หมายถึง การใช้เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับคนไทยที่แสดงให้เห็นถึงความนิยมเอียงให้เข้าหาและเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น แสดงความยินดีกับเพื่อนคนไทยเมื่อเขาแบ่งปันข่าวดีบนเฟซบุ๊ก การคอมเมนต์ในโพสต์ของเพื่อนคนไทย การแชทและทักทายกับเพื่อนคนไทย การปรึกษาหารือ การขอคำแนะนำในการพักอาศัย เป็นต้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะประชากรของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน
2. ความยาวนานในการพักอาศัยของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน
3. ความสามารถทางภาษาไทยของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน
4. พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน
5. การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านสื่อสังคมออนไลน์ และ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งได้ค่า IOC (Rovinelli & Hambleton, 1976) เท่ากับ หรือ มากกว่า .50 ขึ้นไป นอกจากนี้ได้มีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ตัวอย่าง (Cronbach & Shavelson, 2004) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ดังนี้ ความสามารถทางภาษาไทย = .906 พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก = .846 การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก = .822 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก = .877 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน มีจำนวนทั้งหมด 38 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากร เป็นคำถามแบบเลือกตอบ คือ เพศ อายุ และคำถามปลายเปิด คือ สัญชาติ ซึ่งผู้วิจัยนำไปจัดกลุ่มใหม่เป็น “ทวีปที่มา” ในภายหลัง จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ความยาวนานในการพักอาศัย เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (1 ปี หรือน้อยกว่า, 2-3 ปี, 4-5 ปี, มากกว่า 5 ปี) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 3 ความสามารถทางภาษาไทย เป็นคำถามเชิงประเมินค่าของลิเกิร์ต (Likert Scale) เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาไทย คือ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน จำนวน 4 ข้อ การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ แย่มาก (1) จนถึง ดีมาก (5) ซึ่งก่อนการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้ทำการปรับจากตัวแปรระดับการวัดแบบต่อเนื่อง (Continuous Variable) ให้เป็นตัวแปรแบบกลุ่ม (Categorical Variable) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาไทยน้อย และกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาไทยมาก

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบางส่วนของ Spitzberg (2006) มาปรับใช้ เป็นคำถามเชิงประเมินค่าของลิเกิร์ตเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในการใช้เฟซบุ๊กทั่วไปในกิจวัตรประจำวัน การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งก่อนการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้ทำการปรับจากตัวแปรระดับการวัดแบบต่อเนื่องให้เป็นตัวแปรแบบกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กน้อย และ กลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กมาก

ตอนที่ 5 การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบางส่วนของ Asghar (2015) มาปรับใช้ เป็นคำถามเชิงประเมินค่าของลิเกิร์ตเกี่ยวกับการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยโดยใช้เฟซบุ๊ก การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 4 จำนวน 10 ข้อ ซึ่งก่อนการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้ทำการปรับจาก

ตัวแปรระดับการวัดแบบต่อเนื่องให้เป็นตัวแปรแบบกลุ่มโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กน้อย และ กลุ่มที่มีการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กมาก

ตอนที่ 6 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบางส่วนของ McEwan, Fletcher, Eden and Sumner (2014) มาปรับใช้ เป็นคำถามเชิงประเมินค่าของลิเกิร์ตเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับคนไทยที่แสดงให้เห็นถึงความโน้มเอียงให้เข้าหาและเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมไทย การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 4 มีจำนวน 10 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามออนไลน์เป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ Google form แล้วส่งข้อความผ่าน Facebook messenger ไปยังชาวต่างชาติเป็นรายบุคคล ซึ่งมีระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล 2 เดือน คือ ธันวาคม พ.ศ. 2560-มกราคม พ.ศ. 2561 เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือและได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เตรียมข้อความไว้ดังนี้

1. เริ่มต้นทักทายด้วยข้อความที่ให้เกียรติแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น Dear Khun ....
2. ระบุว่าผู้วิจัยได้พบชาวต่างชาติจากกลุ่มสนทนาใด เช่น BANGKOK EXPATS
3. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างสั้น ๆ
4. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งระบุลิงค์แบบสอบถามออนไลน์
5. กล่าวขอบคุณและลงชื่อผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับการตอบแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการลงรหัสจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรด้วยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติ Independent Samples t-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย

จากการสำรวจมีชาวต่างชาติตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 340 คน คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response Rate) ร้อยละ 85 ในภาพรวมชาวต่างชาติมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$ และ $SD = .724$)

“เพศ” ของชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 204 คน (ร้อยละ 60) และเพศหญิง จำนวน 136 คน (ร้อยละ 40) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า เพศของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก จำแนกตามเพศ

เพศ	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	Sig.
ชาย	204	3.09	.737	-.801	338	.424
หญิง	136	3.16	.705			

“อายุ” ของชาวต่างชาติส่วนใหญ่ระหว่าง 23-40 ปี จำนวน 184 คน (ร้อยละ 54.1) รองลงมา คือ ระหว่าง 41-51 ปี จำนวน 72 คน (ร้อยละ 21.2) 22 ปี และน้อยกว่า จำนวน 35 คน (ร้อยละ 10.3) 52-62 ปี จำนวน 33 คน (ร้อยละ 9.7) และ 63 ปี และมากกว่า จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.7) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า อายุของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.971	4	.243	.460	.765
ภายในกลุ่ม	176.759	335	.528		
รวม	177.730	339			

“ทวีปที่มา” ของชาวต่างชาติส่วนใหญ่มาจากทวีปเอเชีย จำนวน 121 คน (ร้อยละ 35.6) รองลงมาคือ ทวีปยุโรป จำนวน 119 คน (ร้อยละ 35.0) ทวีปอเมริกาใต้และเหนือ จำนวน 73 คน (ร้อยละ 21.5) ทวีปออสเตรเลีย/โอเชียเนีย จำนวน 14 คน (ร้อยละ 4.1) และ ทวีปแอฟริกา จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.8) ตามลำดับ จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ทวีปที่มาของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก
จำแนกตามทวีปที่มา

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.871	4	.218	.412	.800
ภายในกลุ่ม	176.859	335	.528		
รวม	177.730	339			

“ความยาวนานในการพักอาศัย” ของชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีระยะเวลาการพักอาศัยมากกว่า 5 ปี จำนวน 127 คน (ร้อยละ 37.4) รองลงมา คือ 2-3 ปี จำนวน 80 คน (ร้อยละ 23.5) 1 ปี หรือ น้อยกว่า จำนวน 75 คน (ร้อยละ 22.1) 4-5 ปี จำนวน 58 คน (ร้อยละ 17.1) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ความยาวนานในการพักอาศัยของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก
จำแนกตามความยาวนานในการพักอาศัย

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.891	3	.297	.564	.639
ภายในกลุ่ม	176.839	336	.526		
รวม	177.730	339			

“ความสามารถทางภาษาไทย” ของชาวต่างชาติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.03$ และ $SD = .998$) ผู้วิจัยได้ทำการปรับระดับข้อมูลใหม่จากตัวแปรแบบต่อเนื่องเป็นตัวแปรกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม คือ ความสามารถทางภาษาไทยน้อย จำนวน 293 คน (ร้อยละ 86.2) และความสามารถทางภาษาไทยมาก จำนวน 47 คน (ร้อยละ 13.8) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่า ความสามารถทางภาษาไทยของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก
จำแนกตามความสามารถทางภาษาไทย

ความสามารถทางภาษาไทย	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
น้อย	293	3.11	.737	-.921	338	.358
มาก	47	3.21	.636			

“พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก” ของชาวต่างชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$ และ $SD = .597$) ผู้วิจัยได้ทำการปรับระดับข้อมูลใหม่จากตัวแปรแบบต่อเนื่องเป็นตัวแปรกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม คือ พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กน้อย จำนวน 33 คน (ร้อยละ 9.7) และพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กมาก จำนวน 307 คน (ร้อยละ 90.3) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก
จำแนกตามพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก

พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	Sig.
ผู้ใช้น้อย	33	2.52	.758	-5.218	338	.000*
ผู้ใช้มาก	307	3.19	.691			

* $p < 0.05$

“การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก” ของชาวต่างชาติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$ และ $SD = .728$) ผู้วิจัยได้ทำการปรับระดับข้อมูลใหม่จากตัวแปรแบบต่อเนื่องเป็นตัวแปรกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม คือ การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กน้อย จำนวน 202 คน (ร้อยละ 59.4) และการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กมาก จำนวน 138 คน (ร้อยละ 40.6) จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 พบว่า การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊กของชาวต่างชาติที่แตกต่างกันมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก
จำแนกตามการแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก

การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	Sig.
ผู้ที่แสวงหาสารสนเทศฯ น้อย	202	2.83	.688	-10.711	330.787	.000*
ผู้ที่แสวงหาสารสนเทศฯ มาก	138	3.55	.544			

* $p < 0.05$

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ช่วยขยายขอบเขตความเข้าใจต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านเฟซบุ๊กเพื่อการปรับตัวของชาวต่างชาติในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าชาวต่างชาติที่มีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กดีก็จะสามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กับคนไทยเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่

ที่ไม่มีควมคุ้นเคยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ “การปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อกลาง (Mediated Interaction)” ของ Thompson (1995) ที่เสนอไว้ว่า การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนอกจากจะเกิดขึ้นได้แบบพบเจอหน้าตาในโลกกายภาพแล้ว ยังสามารถเกิดขึ้นได้ผ่านสื่อกลาง อันทำให้เกิด “พฤติกรรมทางไกลต่อกัน (Action at a Distant)” โดยที่ผู้คนไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวร่วมกัน (Co-presence) ก็ยังสามารถปฏิสัมพันธ์กันได้ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาใดและสถานที่ใดก็ตาม (Time and Space) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์จึงช่วยชดเชยอุปสรรคจากการปฏิสัมพันธ์แบบพบเจอหน้าตา (Face-to-face) ในโลกกายภาพ เกื้อหนุนให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ การเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรม การแสดงออกที่เหมาะสม และทำให้ชาวต่างชาติมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Sense of belonging) อันนำไปสู่การปรับตัวให้ดีขึ้นในที่สุด (Toh & DeNisi, 2007; Sawyer, 2011)

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังมีข้อค้นพบที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ผ่านมาด้วย กล่าวคือ ปัจจัยด้านประชากร (เพศ อายุ และทวีปที่มา) ความยาวนานในการพักอาศัย และความสามารถทางภาษาไทย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก ซึ่งอธิบายในภาพรวมได้ว่า ในยุคของสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก ช่วยให้การเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างกันน้อยลง เนื่องจากเฟซบุ๊กได้กลายเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม จึงช่วยให้ชาวต่างชาติสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Toh & DeNisi, 2007) ดังรายละเอียดผลการวิจัยต่อไปนี้

“พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก” มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าเมื่อชาวต่างชาติมีพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กมาก ก็ย่อมทำให้มีโอกาสในการพบเจอและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านได้มากตามไปด้วย (Ye, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Chen (2015) พบว่า การใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับประเทศเจ้าบ้านช่วยสร้างความเข้าใจและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้าน ส่วนงานวิจัยของ Shafaei, Razak and Nejati (2016) พบว่า การใช้สื่อเพื่อเชื่อมโยงกับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านบ่อย ๆ ทำให้ชาวต่างชาติซึมซับเอาความรู้ทางสังคมวัฒนธรรมและสร้างความเข้าใจที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้านที่ส่งผลในทางบวกต่อการปรับตัวตามมา

“การแสวงหาสารสนเทศผ่านเฟซบุ๊ก” มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก อธิบายได้ว่า ผู้คนในประเทศเจ้าบ้านเป็นแหล่งทรัพยากรข้อมูลที่สำคัญที่ชาวต่างชาติสามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเจ้าบ้านได้ (Ward & Rana-Deuba, 2000) อันช่วยเปิดโลกทัศน์ให้เกิดความเข้าใจในบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม กฎระเบียบ และความเชื่อต่าง ๆ ของคนไทย อีกทั้งยังช่วยลดความรู้สึกว่า “เป็นคนแปลกหน้าในต่างถิ่นได้ (Stranger in a Strange Land)” (Hendrickson, Rosen, & Aune, 2011) ซึ่งหากพิจารณาตามแนวคิด “พฤติกรรมสารสนเทศ” ของ Wilson (1999) อธิบายได้ว่า ชาวต่างชาติต้องการข้อมูลข่าวสาร

เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยในการปฏิสัมพันธ์กับคนไทยเพื่อการปรับตัวนั่นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Woldeab (2013) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านเป็นกุญแจที่ไขไปสู่การเรียนรู้ค่านิยม และบรรทัดฐานทางสังคมของสภาพแวดล้อมใหม่ในประเทศเจ้าบ้าน

ส่วนข้อค้นพบที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ได้แก่ “เพศ” ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก อธิบายได้ว่า แต่ละเพศมีจุดแข็งเป็นของตัวเอง เช่นเพศหญิงสามารถเรียนรู้ภาษาประเทศเจ้าบ้านได้อย่างรวดเร็ว (Cochrane, 2010) ส่วนเพศชายก็มักจะมีทัศนคติชอบผู้หญิงไทยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว (Howard, 2008) จึงส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์เพื่อการปรับตัวไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Büchi, Just and Latzer (2015) ที่พบว่า เพศหญิงใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเพศชาย ข้อค้นพบต่อมา “อายุ” ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมฯ เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อย “เกิดมาในยุคดิจิทัล (Digital Native)” (Kaplan & Haenlel, 2010) จึงมีทักษะการใช้เฟซบุ๊กได้ดี ส่วนผู้ที่มีอายุมากอยู่ในวัยเกษียณก็มักพึ่งพาเฟซบุ๊กติดต่อเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมที่มีอยู่แล้ว (Rattanasimakul, 2015) ส่วน “ทวีปที่มา” ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมฯ อธิบายได้ว่า การที่เฟซบุ๊กสามารถเชื่อมต่อกันได้ทั่วโลกทำให้เกิด “การผสมผสานวัฒนธรรม (Hybridization)” (Kim, Yun, & Yoon, 2009) ฉะนั้น เมื่อมีการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนกายภาพจึงทำให้ชาวต่างชาติเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ไวขึ้น

“ความยาวนานในการพักอาศัย” ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการปรับตัวผ่านเฟซบุ๊ก อธิบายได้ว่า เฟซบุ๊กช่วยให้ชาวต่างชาติสามารถเชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์กับคนในประเทศเจ้าบ้านและแสวงหาข้อมูลข่าวสารล่วงหน้าก่อนการเดินทางมาถึง (Forbush & Foucault-Welles, 2016) จึงทำให้ระยะเวลาการพักอาศัยไม่มีผลต่อการปฏิสัมพันธ์เพื่อการปรับตัว ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ye (2006) ที่พบว่า ชาวต่างชาติที่มีความยาวนานในการพักอาศัยน้อยมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนในประเทศเจ้าบ้านมาก เนื่องจากเป็นช่วงที่ต้องการรับมือกับสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย ข้อค้นพบสุดท้าย “ความสามารถทางภาษาไทย” ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมฯ ถึงแม้ว่าการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนไทยจำเป็นต้องพูดภาษาไทยได้ เพราะคนไทยไม่ค่อยพูดภาษาอังกฤษ (โอฟาริก ขุนสิทธิ์, 2555) แต่เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งศึกษาการปฏิสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊ก จึงทำให้ชาวต่างชาติสามารถเลือกพูดคุยกับคนไทยที่สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ อีกทั้ง ชาวต่างชาติในประเทศไทยเป็นจำนวนมากทำงานกับบริษัทข้ามชาติ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างรัฐบาล ซึ่งมีคนไทยสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ดีอยู่แล้ว ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Woldeab (2013) ที่พบว่า ชาวต่างชาติที่สามารถสื่อสารเป็นภาษาประเทศเจ้าบ้านได้มีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์กับคนในประเทศเจ้าบ้านผ่านทางโลกเสมือน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ชาวต่างชาติควรมีการฝึกทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กให้มีความรู้ความชำนาญ รู้จักการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้คนในประเทศเจ้าบ้านเพื่อเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้าน

2. ภาครัฐควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ชาวต่างชาติในเชิงรุกมากกว่านี้ เช่น พฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำ (dos and don'ts) และตอบคำถามของชาวต่างชาติในกลุ่มสนทนาเฟซบุ๊กต่าง ๆ ส่วนองค์กรและบริษัทข้ามชาติ ควรอบรมการเตรียมความพร้อมต่อการปรับตัวให้แก่พนักงานและแบ่งปันมุมมองทางวัฒนธรรมของชาวต่างให้กับพนักงานคนไทยด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการปรับตัวผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ไลน์ และอินสตาแกรม เป็นต้น ว่าจะมีส่วนช่วยการปรับตัวของชาวต่างชาติอย่างไร

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ และศึกษาในกลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ เช่น นักศึกษาต่างชาติ ผู้เกษียณอายุ ผู้อพยพ แรงงานต่างด้าว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- พงษ์มนัส บุคยประทีป. (2559). *สถิติง่าย ๆ ใช้ได้ทุกงาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีซีพีรีเมียร์ จำกัด.
- พัชนี เสงยจรรยา. (2558). *การวิจัยเชิงปริมาณทางนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560). *รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.
- สุทธิติ ชัดติยะและวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2554). *แบบแผนการวิจัยและสถิติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เปเปอร์เฮ้าส์.
- โอฬาริก ชุนสิทธิ์. (2555). *การสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของบุคลากรไทยในบริษัทสาขาประจำประเทศเพื่อนบ้าน (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Asghar, H. M. (2015). Measuring Information Seeking through Facebook: Scale Development and Initial Evidence of Information Seeking in Facebook Scale (ISFS). *Computers in Human Behavior*, 52, 259–270.

- Bangkok Post. (2017). *Thai Firms Lead Region for Clever Use of Social Media*. Retrieved May 2, 2017, from www.bangkokpost.com/tech/local-news/977249/thai-firms-lead-region-for-clever-use-of-social-media.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation and Adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-68.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2008). Social Network Sites: Definition, History and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 1-23.
- Büchi, M., Just, N., & Latzer, M. (2015). Modeling the Second-level Digital Divide: A Five-country Study of Social Differences in Internet Use. *New Media and Society*, 18(11), 1-20.
- Chen, W. (2015). Mediatizing the Network Model of Cultural Capital: Network Diversity, Media Use, and Cultural Knowledge Along and Across Ethnic Boundaries. *Social Networks*, 40, 185-196.
- Cochrane, S. (2010). *A Comparative Study on Sociocultural Adaptation of Foreign Students on International Programmes at Faffles Design Institute* (Unpublished master's thesis). Bangkok: King Mongkut's University of Technology North Bangkok
- Cronbach, L. J., & Shavelson, R. J. (2004). My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures. *Educational and Psychological Measurement*, 64(3), 391-418.
- Facebook. (2017). *Facebook Discussion Group*. Retrieved August 20, 2017, from www.facebook.com
- Forbush, E., & Foucault-Welles, B. (2016). Social Media Use and Adaptation among Chinese Students Beginning to Study in the United States. *International Journal of Intercultural Relations*, 50, 1-12.
- Hendrickson, B., Rosen, D., & Aune, R. K. (2011). An Analysis of Friendship Networks, Social Connectedness, Homesickness, and Satisfaction Levels of International Students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 281-295.
- Howard, R. W. (2008). Western Retirees in Thailand: Motives, Experiences, Wellbeing, Assimilation and Future Needs. *Ageing and Society*, 28, 145-163.
- Internations. (2017). *Expatriate Insider: The World Through Expatriate Eyes*. Retrieved May 2, 2017, from <https://www.internations.org/expat-insider/2017>.
- Kaplan, A. M., & Haenle, M. (2010). Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.
- Kim, K.-H., Yun, H., & Yoon, Y. (2009). The Internet as a Facilitator of Cultural Hybridization and Interpersonal Relationship Management for Asian International Students in South Korea. *Asian Journal of Communication*, 19(2), 152-169.

- Kim, Y. Y. (2001). *Becoming Intercultural: An Integrative Theory of Communication and Cross-Cultural Adaptation*. London: SAGE.
- McEwan, B., Fletcher, J., Eden, J., & Sumner, E. (2014). Development and Validation of a Facebook Relational Maintenance Measure. *Communication Methods and Measures, 8*(4), 244-263.
- Rattanasimakul, K. (2015). The Uses and Gratification of Facebook among Adolescents, Working Age and Elderly. *Journal of Public Relations and Advertising, 8*(1), 14-20.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1976). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *60th Annual Meeting of the American Educational Research Association* (pp. 19-23). California: ERIC.
- Sam, D. L., & Berry, J. W. (1995). Acculturative Stress among Young Immigrants in Norway. *Scandinavian Journal of Psychology, 10-24*.
- Sawyer, R. (2011). *The Impact of New Social Media on Intercultural Adaptation*. Senior Honors Projects, University of Rhode Island.
- Shafaei, A., Razak, N. A., & Nejati, M. (2016). Integrating Two Cultures Successfully: Factors Influencing Acculturation Attitude of International Postgraduate Students in Malaysia. *Journal of Research in International Education, 15*(2), 1-18.
- Shuter, R. (2012). Intercultural New Media Studies: The Next Frontier in Intercultural Communication. *Journal of Intercultural Communication Research. Special Issue: Intercultural New Media Studies, 41*(3), 219-237.
- Spitzberg, B. H. (2006). Preliminary Development of a Model and Measure of Computer-Mediated Communication (CMC) Competence. *Journal of Computer-Mediated Communication, 11*, 629-666.
- Thompson, J. (1995). *The Media and Modernity: A Social Theory of the Media*. Cambridge: Polity Press.
- Toh, S. M., & DeNisi, A. S. (2007). Host Country Nationals as Socializing Agents: A Social Identity Approach. *Journal of Organizational Behavior, 28*(3), 281-301.
- Ward, C., & Rana-Deuba, A. (2000). Home and Host Culture influences on Sojourner Adjustment. *International Journal of Intercultural Relations, 24*(3), 291-306.
- We Are Social. (2017). *Digital in 2017: Global Overview*. Retrieved May 18, 2017, from <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview>
- Wilson, T. D. (1999). Models in Information Behaviour Research. *Journal of Documentation, 55*(3), 249-270.
- Woldeab, D. (2013). *The Relationships between Internet Usage and Acculturation of the Horn of Africa Immigrants in the United States* (Unpublished doctoral dissertation). Minneapolis: University of Minnesota.

Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis* (2 ed.). New York: Harper and Row.

Ye, J. (2006). An Examination of Acculturative Stress, Interpersonal Social Support, and Use of Online Ethnic Social Groups among Chinese International Students. *Howard Journal of Communications*, 17(1), 1–20.

ความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในอำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

เฉลิมเกียรติ ดุลสัมพันธ์¹ และสุภาคย์ ดุลสัมพันธ์²

¹สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

²สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท และ 2) ศึกษาความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโมโนรมย์ เก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในอำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท จำนวน 120 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อ่านฉลาก โดยมักจะอ่านเพื่อให้ทราบชื่อผลิตภัณฑ์ วิธีการใช้ ชื่อสารเคมีที่เป็นส่วนผสม และอุปกรณ์ป้องกันตนเอง ด้านความเข้าใจภาพบนฉลาก พบว่า ภาพที่เกษตรกรมีความเข้าใจในระดับมากมีเพียงสามภาพ ซึ่งเป็นภาพที่แนะนำให้ใช้ คือ ภาพสวมถุงมือป้องกัน ภาพใช้หน้ากากป้องกันหน้า และภาพ สวมรองเท้าบูท ความไม่สามารถที่จะเข้าใจภาพที่แสดงบนฉลากอาจเป็นผลให้เกษตรกรปฏิบัติการใช้สารกำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้องทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์และปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่แสดงบนฉลาก และควรปรับปรุงกฎหมายของรัฐบาลเกี่ยวกับการติดฉลากบนผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช

คำสำคัญ: สารกำจัดศัตรูพืช ฉลากผลิตภัณฑ์ เกษตรกรผู้ปลูกผัก จังหวัดชัยนาท

Farmers' Understanding of the Information Displayed on Pesticide Labels: a Case Study of Vegetable Growers in Amphur Manorom, Chainat Province

Chalermkiet Dulsamphan¹ Suphak Dulsamphan²

¹Bachelor of Education Program in Biology Faculty of Science, Chandrakasem Rajabhat University

²Bachelor of Education Program in General Science Faculty of Science, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to 1) survey sample farmers' behavior about reading pesticide products labels and 2) determine the farmers' understanding of the information displayed on pesticide products labels. The study focused on farmers' use of pesticide labels to evaluate whether the information the labels carry is understood and interpreted correctly by farmers. The data were collected from 120 vegetable growers in Amphur Manorom, Chainat Province, by interview with questionnaire. Statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The study found that farmers, in the main, read the pesticide product labels to learn the product name, recommended method of use, the chemical ingredients and recommended safety precautions/protective clothing. On the farmers' understanding of pictograms on the label, it was found that they understood only three advisory pictograms, which were the recommendations to use protective gloves, a mask and boots. Farmers' inability to understand some of the other pictograms on product labels might cause them to use the products improperly, posing risks to human health and environmental safety. The researchers recommend that farmers should be given more knowledge about pesticide labeling and changes to the Federal law on pesticide product labeling should be considered for chemical risk reduction.

Keywords: Pesticides, Product labels, Vegetable Farmers, Chai Nat Province

บทนำ

สารกำจัดศัตรูพืชมีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร แต่การขาดความตระหนักในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาสุขภาพ ตามกฎหมายผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชต้องติดฉลากข้อมูลสำหรับการใช้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ข้อมูลสำคัญที่ต้องติดบนฉลาก ได้แก่ อันตรายและความเป็นพิษ ปริมาณการใช้ และวิธีปฏิบัติในการใช้อย่างปลอดภัย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม Lichtenberg และ Zimmerman (1999) กล่าวว่า ข้อมูลที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์จะมีผลต่อการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับว่า ข้อมูลนั้นมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของเกษตรกร ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรม เจตคติ และการปฏิบัติได้อย่างปลอดภัย Waichman et al. (2007) พบว่า ข้อมูลที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะส่งเสริมให้เกิดการป้องกันตนเองและการปฏิบัติการใช้้อย่างปลอดภัย และเสนอว่า การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติและการเข้าใจข้อมูลบนฉลากจะต้องได้รับการพิจารณาเพื่อนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงกฎหมายของรัฐบาลเกี่ยวกับการติดฉลากสารกำจัดศัตรูพืชในอนาคต

Koh และ Jeyaratnam (1996) กล่าวว่า การใช้สารกำจัดศัตรูพืชกันตามอำเภอใจถือเป็นหนึ่งในปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเศรษฐกิจมีพื้นฐานมาจากการผลิตพืชผลเพื่อการส่งออก Waichman et al. (2003) ให้ความเห็นว่า ถึงแม้ว่ารัฐบาลในแต่ละประเทศได้ออกกฎหมายควบคุมการใช้สารกำจัดศัตรูพืช แต่การบังคับใช้กฎหมายและการติดตามโดยเฉพาะชนบทห่างไกลอาจจะไม่ทั่วถึง จึงมีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างเสรีและกว้างขวาง นอกจากนี้ Ecobichon (2001) กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มักจะรับรู้ถึงความเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่เชื่อว่าการใช้สารกำจัดศัตรูพืชช่วยเพิ่มผลผลิตมากกว่าที่จะรับรู้ความเสี่ยงทางสุขภาพ ที่จะเกิดขึ้น จึงยังมีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชเป็นจำนวนมากและกว้างขวางในประเทศกำลังพัฒนา

จังหวัดชัยนาทมีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ 79 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นแหล่งผลิตข้าวและพืชผักเพื่อการค้าส่งขายภายในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง จากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอเมืองชัยนาทพบว่า เกษตรกรทุกรายใช้สารกำจัดศัตรูพืชเพื่อป้องกันการระบาดของแมลงศัตรูพืชและเพิ่มผลผลิต ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อเกษตรกรยังคงมีความจำเป็นต้องใช้สารกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรต้องปฏิบัติตามการใช้การใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงจากการได้รับอันตรายของสารกำจัดศัตรูพืชต่อสุขภาพของมนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อม การอ่านและการทำความเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ที่ติดบนฉลากผลิตภัณฑ์จะช่วยให้เกษตรกรใช้สารกำจัดศัตรูพืชถูกวิธีและปลอดภัย ปัญหาของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรอ่านฉลากสารกำจัดศัตรูพืชหรือไม่ อ่านข้อมูลอะไรบ้าง มีความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับฉลากที่ติดบนสารกำจัดศัตรูพืช อย่างไรบ้าง

มีความเข้าใจภาพที่มักแสดงบนฉลากเพียงใด รวมทั้งการแสดงข้อมูลบนฉลาก สารกำจัดศัตรูพืช มีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับเกษตรกรในการทำความเข้าใจ และสามารถแปลความหมาย ข้อมูลนั้นไปสู่การปฏิบัติอย่างปลอดภัยหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูก ผักในอำเภอโมรเมย์ จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของ เกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโมรเมย์ จังหวัดชัยนาท

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักเพื่อการค้าในอำเภอโมรเมย์ จังหวัดชัยนาท ในตำบลที่มีเกษตรกรปลูกผักเพื่อการค้ามากที่สุด 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลศิลาदानและ ตำบลท่าฉนวน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ใช้และชื่อผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร การคำนวณขนาดขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ซึ่งยอมให้เกิด ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 จากประชากรผู้ปลูกผักเพื่อการค้าในอำเภอ โมรเมย์ จังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งสิ้น 169 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความเข้าใจของเกษตรกรต่อข้อมูลที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัด ศัตรูพืชในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นข้อมูลภาพที่นิยมแสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์ จำนวน 14 ภาพ ได้แก่ ภาพให้เหตุผลผลิตภัณฑ์ของเหลวอย่างระมัดระวัง ภาพเตือนว่าเป็นพิษเฉียบพลัน ภาพแสดงวิธีใช้ เครื่องฉีดอัตโนมัติไฮดรอลิค ภาพเตือนให้ใช้ถุงมือป้องกัน ภาพเตือนให้ล้างมือหลังการใช้ ภาพเตือนให้สวมชุดป้องกัน ภาพเตือนให้สวมผ้ากันเปื้อนน้ำ ภาพเตือนให้ใช้หน้ากากป้องกันหน้า ภาพเตือนให้สวมรองเท้า ภาพเตือนให้ใช้เครื่องช่วยหายใจ ภาพเตือนให้สวมหมวก ภาพเตือนว่า เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงสัตว์ปีกและสิ่งแวดล้อม ภาพเตือนว่าเป็นอันตรายต่อปลาอย่าให้ ปนเปื้อนในน้ำ และภาพเตือนให้เก็บสารกำจัดศัตรูพืชในตู้ที่มีกุญแจห่างไกลจากเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการอ่านและความเข้าใจข้อมูลบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่ใช้สารกำจัดศัตรูพืช จำนวนปีที่ทำการเพาะปลูกประสบการณ์การฝึกอบรม การครอบครองที่ดิน สถานภาพการเป็นของครอบครัวหรือผู้รับจ้าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการอ่าน จะถามว่า อ่านฉลาก หรือไม่อ่านฉลาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความเข้าใจภาพ 14 ภาพ ที่นิยมแสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์ โดยจะกำหนดภาพมาให้แปลความหมายภาพนั้นว่าหมายถึงอะไร ให้คะแนนการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับการใช้ฉลาก มีลักษณะของคำตอบเป็นตัวเล็อกแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับของลิเกิร์ต (5-point Likert scale)

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ การให้ข้อมูลบนฉลากสำหรับการปรับปรุง อย่างไรก็ตาม

2. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเข้าพบผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อศึกษาจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักเพื่อการค้า ในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท รวมทั้งข้อมูลผู้ใช้สารกำจัดศัตรูพืชในการเพาะปลูก

2.2 ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับเกษตรกรในพื้นที่เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ทั้งในระดับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนเกษตรกร

2.3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร พฤติกรรมการอ่านฉลาก และความเข้าใจความหมายภาพที่แสดงบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืช จำนวน 14 ภาพ โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ มีดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมการอ่านฉลากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

3.2 ระดับความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภาพ 14 ภาพ ที่นิยมแสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ระดับความเข้าใจภาพ 14 ภาพ เป็นค่าร้อยละ และกำหนดระดับความเข้าใจเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ร้อยละเกษตรกรที่เข้าใจถูกต้อง	ระดับความเข้าใจ
0.00-19.99	ความเข้าใจระดับน้อยมาก
20.00-39.99	ความเข้าใจระดับน้อย
40.00-59.99	ความเข้าใจระดับปานกลาง
60.00-79.99	ความเข้าใจระดับดี
≥80	ความเข้าใจระดับดีมาก

3.3 ความคิดเห็นและความเชื่อ ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ฉลาก ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกผักอ้าเภอมนิโรมย์ จังหวัดชัยนาท จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 120 คน)

	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ ชาย	43	35.8
หญิง	77	64.2
รวม	120	100.0
อายุ <25 ปี	1	0.8
25-50 ปี	39	32.5
> 50 ปี	80	66.7
รวม	120	100.0
ระดับการศึกษา ไม่ได้เข้าศึกษาอย่างเป็นทางการ	2	1.7
ประถมศึกษา	89	74.2
มัธยมศึกษา	22	19.2
สูงกว่ามัธยมศึกษา	7	5.8
รวม	120	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ 1-10 ไร่	99	82.4
10-20 ไร่	11	9.2
20-30 ไร่	5	4.2
> 30 ไร่	5	4.2
รวม	120	100.0
ประสบการณ์การเพาะปลูก 1-10 ปี	58	48.3
10-20 ปี	16	13.3
20-30 ปี	21	17.5
> 30 ปี	25	20.8
รวม	120	100.0
ผู้จัดสารกำจัดศัตรูพืช คนในครอบครัว	111	92.5
จ้างคนงาน	9	7.5
รวม	120	100.0
ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสารกำจัดศัตรูพืช จากแหล่งใดบ้าง		
ฉลากผลิตภัณฑ์	111	92.5
ตัวแทนจำหน่าย/ร้านค้า	88	73.3
เพื่อนบ้าน/ญาติ	80	66.7
ผู้เชี่ยวชาญ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	44	36.3
การฝึกอบรม	46	38.3
รวม	120	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง 120 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 50 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ จำนวนปีที่ทำการเพาะปลูก 1-10 ปี มีประสบการณ์ใช้สารกำจัดศัตรูพืช 1-10 ปี คนในครอบครัวเป็นผู้ใช้สารกำจัดศัตรูพืช เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับสารกำจัดศัตรูพืช และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสารกำจัดศัตรูพืชโดยศึกษาจากฉลากผลิตภัณฑ์

2. พฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ผลการสำรวจพฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอมนोरมย์ จังหวัดชัยนาท จำนวน 120 คน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามพฤติกรรมการอ่านฉลาก (n = 120)

พฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช	จำนวน	%
การอ่านฉลาก		
อ่าน	118	98.3
ไม่อ่าน	2	1.7
ผู้ที่อ่านฉลากอ่านข้อมูลใด		
ชื่อผลิตภัณฑ์	114	95.0
ข้อความบอกวิธีการใช้	112	93.3
ชื่อสารเคมีสำคัญที่เป็นส่วนผสม	110	91.7
ภาพสัญลักษณ์อุปกรณ์ป้องกันตนเองเช่นถุงมือ รองเท้าบูท	96	80.0
สัญลักษณ์หัวกะโหลกกระดูกไขว้	66	55.0
ข้อความเตือนอันตราย	62	51.7
เลขทะเบียนการค้า	8	6.7
เหตุผลของผู้ที่ไม่อ่านฉลาก		
อ่านหนังสือไม่ออกจำที่คนอื่นบอก	1	0.8
ตัวอักษรขนาดเล็กเกินไป	1	0.8

จากตารางที่ 2 พบว่า เกษตรกรทั้งหมด 120 คน ส่วนใหญ่อ่านฉลากสารกำจัดศัตรูพืช ข้อมูลบนฉลากที่เกษตรกรอ่านมากที่สุด 3 อันดับ คือ ชื่อผลิตภัณฑ์ ข้อความบอกวิธีการใช้ และชื่อสารเคมีสำคัญที่เป็นส่วนผสม ตามลำดับ สำหรับข้อมูลที่เกษตรกรอ่านน้อยที่สุด คือ เลขทะเบียนการค้า ผู้ที่ไม่อ่านฉลาก มี 2 คนให้เหตุผลว่า อ่านหนังสือไม่ออก 1 คน และตัวอักษรขนาดเล็กเกินไป 1 คน

3. ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภาพที่แสดงบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 3 ระดับความเข้าใจภาพที่แสดงบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ (n = 120 คน)

ภาพ	ความหมาย	จำนวน		ร้อยละ		ระดับ ความเข้าใจ
		เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	
	เทพลิตภัณฑ์ของเหลว อย่างระมัดระวัง	2	118	1.7	98.3	น้อยมาก
	เป็นพิษเฉียบพลัน	7	113	5.8	94.2	น้อยมาก
	วิธีใช้เครื่องฉีดอัตโนมัติ ไฮดรอลิค	5	115	4.2	95.8	น้อยมาก
	ใช้ถุงมือป้องกัน	109	11	90.8	9.2	ดีมาก
	ล้างมือหลังการใช้	55	65	45.8	54.2	ปานกลาง
	สวมชุดป้องกัน	46	74	38.3	61.7	น้อย
	สวมผ้ากันเปียงน้ำ	24	96	20.0	80.0	น้อยมาก
	ใช้โล่บังหน้า	85	35	70.8	29.2	ดี
	ให้สวมรองเท้าบูท	87	33	72.5	27.5	ดี
	ใช้เครื่องช่วยหายใจ	8	112	6.7	93.3	น้อยมาก
	สวมหน้ากาก	6	114	5.0	95.0	น้อยมาก
	เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง สัตว์ปีก และสิ่งแวดล้อม	31	89	25.8	74.2	น้อย
	เป็นอันตรายต่อปลา/ อย่าปนเปื้อนในน้ำ	36	84	30.0	70.0	น้อย
	เก็บสารเคมีในตู้ที่มีกุญแจ ห่างไกลจากเด็ก	52	68	43.3	56.7	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า มีภาพบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืชเพียง 3 ภาพเท่านั้น ที่เกษตรกรมีความเข้าใจถูกต้องในระดับดีถึงดีมาก ได้แก่ ภาพใช้ถุงมือ ภาพใช้หน้ากากป้องกันหน้า และ

ภาพสวมรองเท้าบูท และมี 2 ภาพ เกษตรกรพอลเข้าใจบ้าง คือ ภาพล้างมือหลังการใช้ และภาพเก็บสารเคมีในตู้ที่มีกฎแฉห่างไกลจากเด็ก ส่วนภาพอื่น ๆ อีก 9 ภาพ เกษตรกรมีความเข้าใจภาพในระดับน้อยถึงน้อยมาก ได้แก่ ภาพเทคโนโลยีภัณฑ์ของเหลวอย่างระมัดระวัง ภาพเป็นพิษเฉียบพลัน ภาพวิธีใช้เครื่องฉีดอัตโนมัติไฮดรอลิค ภาพสวมชุดป้องกัน ภาพสวมผ้ากันเปื้อกน้ำ ภาพใช้เครื่องช่วยหายใจ ภาพสวมหน้ากาก ภาพเป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง สัตว์ปีก และสิ่งแวดล้อม และภาพเป็นอันตรายต่อปลาห้ามปนเปื้อนในน้ำ

4. ความคิดเห็นและความเชื่อของเกษตรกรต่อข้อมูลบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความเชื่อของเกษตรกร ต่อข้อมูลบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืช

ข้อความ	ความคิดเห็นของเกษตรกร		ระดับ
	ค่าเฉลี่ย	SD	
1. ฉลากช่วยป้องกันการใช้สารกำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้อง	4.23	1.912	สูง
2. ฉลากให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์	4.34	1.204	สูง
3. การติดฉลากจะรับประกันคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์	3.47	1.582	ปานกลาง
4. ข้อมูลบนฉลากยากต่อการเข้าใจ	3.87	1.363	สูง
5. ฉลากให้ข้อมูลมากเกินไป	3.58	1.024	สูง
6. ฉลากไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป	4.03	0.9271	สูง
7. ฉลากไม่ควรใช้ตัวอักษรเล็กเกินไป	4.53	0.8524	สูงมาก
8. ฉลากควรใช้ภาษาไทย	4.9	0.9733	สูงมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นและมีความเชื่อในระดับสูงมากว่า ฉลากไม่ควรใช้ตัวอักษรเล็กเกินไป และควรเขียนด้วยภาษาไทย และมีความเชื่อในระดับสูงว่า ฉลากช่วยป้องกันการใช้สารกำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้อง ฉลากให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ข้อมูลบนฉลากยากต่อการเข้าใจ ฉลากให้ข้อมูลมากเกินไป และฉลากไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป ในขณะที่เกษตรกรมีความเชื่อในระดับปานกลางว่า การติดฉลากจะรับประกันคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการสำรวจพฤติกรรมการอ่านฉลากและระดับความเข้าใจข้อความบนฉลากของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโมรเมย์ จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นผู้ใช้สารกำจัดศัตรูพืชในการเพาะปลูก สามารถอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ประการที่ 1 พฤติกรรมการอ่านฉลากของเกษตรกร

การศึกษาพฤติกรรมการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกผักในในจังหวัดชัยนาท พบว่า สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรเกือบทุกคนอ่านฉลาก ที่ไม่อ่านมีเพียง 2 คน เนื่องจากอ่านหนังสือไม่ออก และตัวอักษรขนาดเล็กเกินไป แสดงว่า เกษตรกรทุกคนให้ความสำคัญกับการอ่านฉลาก
2. ข้อความบนฉลากที่เกษตรกรอ่าน คือ ชื่อผลิตภัณฑ์ และวิธีการใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องการใช้ และทราบวิธีการผสม จึงเห็นได้ว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับชื่อสารกำจัดศัตรูพืชที่ต้องการใช้ และตระหนักถึงปริมาณที่ใช้ให้เหมาะสม
3. เกษตรกรมักจะไม่ให้ความสนใจอ่านภาพเตือนให้ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองและข้อความเตือนอันตราย โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความหมายของภาพ และไม่ชอบใช้อุปกรณ์ที่ทำให้รู้สึกอึดอัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Waichman, Eve และ Nina (2007) พบว่า เกษตรกรในประเทศบราซิล ไม่ตระหนักต่อการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองขณะใช้สารกำจัดศัตรูพืช เพราะหา อุปกรณ์เหล่านั้นมีราคาแพง ไม่สามารถซื้อมาใช้ได้ และไม่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ การติดฉลากภาพต่าง ๆ บนฉลากผลิตภัณฑ์มีความจำเป็น จึงควรปรับการติดภาพเหล่านั้นให้เห็นชัดเจนและควรมีข้อความอธิบายภาพให้เข้าใจเพื่อดึงดูดให้เกษตรกรอ่าน ควรฝึกอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลที่แสดงบนฉลาก และนำไปสู่การปฏิบัติการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย

ประการที่ 2 ความเข้าใจความหมายภาพที่แสดงบนฉลากสารกำจัดศัตรูพืช

ผลการศึกษาคำถามความเข้าใจความหมายของภาพที่นิยมแสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร สรุปได้ดังนี้

1. รูปภาพที่แสดงอยู่บนฉลาก พบว่า เกษตรกรเข้าใจไม่กี่ภาพ คือ ภาพเตือนให้ใช้อุปกรณ์ใช้หน้ากาก และให้สวมรองเท้าบูท ภาพอื่น ๆ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ ได้แก่ ภาพเตือนให้ผลิตภัณฑ์ของเหลวอย่างระมัดระวัง ภาพที่ระบุว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นพิษเฉียบพลัน ภาพแสดงวิธีใช้เครื่องฉีดอัตโนมัติ ภาพเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ได้แก่ ภาพเตือนให้ใช้เครื่องช่วยหายใจ ให้สวมหน้ากาก สวมผ้ากันเปื้อน และภาพเตือนว่า เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงและสิ่งแวดล้อม และภาพที่เตือนว่าเป็นอันตรายต่อปลาห้ามปนเปื้อนในน้ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศบราซิล Waichman, Eve และ Nina (2007) พบว่า ภาพที่เกษตรกร

ส่วนใหญ่เข้าใจถูกต้องมี 2 ภาพ คือ ภาพแสดงวิธีการฟันที่ถูกต้อง ภาพเตือนให้สวมรองเท้าบูท ส่วนภาพอื่น ๆ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ ได้แก่ ภาพเตือนให้เก็บผลิตภัณฑ์ห่างจากเด็ก ภาพที่เตือนให้สวมเครื่องช่วยหายใจ และภาพเตือนให้สวมโล่บังหน้า เมื่อพิจารณาภาพที่เกษตรกรไม่เข้าใจ อาจเป็นเพราะเกษตรกรไม่เคยเห็นอุปกรณ์ป้องกันเหล่านั้น เช่น ภาพให้ใช้เครื่องช่วยหายใจ บางภาพเคยเห็นแต่เข้าใจไม่ถูกต้อง เช่น ภาพหวั่งกะโหลกกระดูกไขว้มักเข้าใจว่าเป็นพิษ ทั้ง ๆ ที่ภาพนี้ หมายถึง เป็นพิษแบบเฉียบพลันการใช้ต้องป้องกันไม่ให้เข้าสู่ร่างกาย ทั้งทางปาก การหายใจ และทางผิวหนัง ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายของสารกำจัดศัตรูพืช จึงควรพิจารณาปรับปรุงข้อความและภาพบนฉลากของผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน และควรพัฒนา ความรู้ความเข้าใจข้อความและภาพที่ติดฉลาก เพื่อสร้างการรับรู้และวิธีปฏิบัติการใช้สารกำจัด ศัตรูพืชอย่างถูกต้องให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง

2. ข้อมูลบนฉลากที่เกษตรกรอ่านน้อยมาก คือ เลขทะเบียนการค้า จึงอาจทำให้ เกษตรกรมีความเสี่ยงที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนยังเป็นอันตรายมากทั้งต่อเกษตรกรและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสื่อสารแนะนำให้เกษตรกรได้ตระหนักในการอ่านทำความเข้าใจ ข้อมูลเลขทะเบียนการค้าบนฉลาก

ประการที่ 3 ความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับฉลากสารกำจัดศัตรูพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลที่แสดงบนฉลากควรใช้ภาษาไทยและไม่ควรใช้ตัวอักษรเล็กเกินไป ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จึงไม่สามารถอ่าน ภาษาต่างประเทศ และเกษตรกรมีอายุมากกว่า 50 ปี ไม่สามารถมองเห็นข้อความที่ใช้ ตัวขนาดเล็ก ๆ ได้ จึงควรมีการปรับปรุงการแสดงผลบนฉลากโดยการใช้ภาษาไทยและพิมพ์ด้วย ตัวอักษรขนาดใหญ่พอสมควร

2. ฉลากให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตัวอักษรขนาดใหญ่พอสมควร
3. ฉลากยากต่อการเข้าใจ
4. ฉลากให้ข้อมูลมากเกินไป
5. ฉลากไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป

แสดงว่า เกษตรกรเห็นประโยชน์ของข้อมูลที่แสดงบนฉลาก ดังนั้น จึงควรปรับปรุงการแสดงผล ข้อมูลบนฉลากโดยแสดงข้อมูลที่สำคัญ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ควรใช้ภาษาไทยที่มีขนาดพอเหมาะ ะกับเกษตรกรที่มีอายุค่อนข้างมาก จะช่วยลดความเสี่ยงของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากการได้รับพิษ ของสารกำจัดศัตรูพืช

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายให้มีการปรับปรุงการติดฉลากบนผลิตภัณฑ์ โดยแสดงข้อมูลที่สำคัญให้ชัดเจนสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากพอที่จะส่งเสริมให้เกิดการป้องกันตนเองและการปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัย

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และบริษัทจำหน่ายผลิตภัณฑ์สารกำจัดศัตรูพืช ควรวางแผนกำกับและติดตามพฤติกรรมการใช้สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร และให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความเสี่ยงจากอันตรายของสารกำจัดศัตรูพืช

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของเกษตรกรในการใช้สารกำจัดศัตรูพืช

2. พัฒนาการติดฉลากสารกำจัดศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัย

3. การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจข้อมูลที่แสดงบนฉลากของเกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

- Ecobichon, D.J. (2001). Pesticides use in developing countries. *Toxicology*, 160, 27–33.
- Koh, D. & Jeyaratnam, J. (1996). Pesticides hazards in developing countries. *Science of the Total Environment*, 188, 78–85.
- Lichtenberg, E. & Zimmerman, R. (1999). Information and farmers' attitudes about pesticides, water quality, and environmental effects. *Agricultural Ecosystem Environment*, 73, 227–236.
- Waichman, A.V., Rombke, J., Ribeiro, M.O. & Nina, N.C. (2003). Use and fate of pesticides in the Amazon State, Brazil: risk to human health and the environment. *Science Pollution Research International*, 9, 423–428.
- Waichman, A.V., Eve, E. & Nina, N.C. (2007). Do farmers understand the information displayed on pesticide product label? A key question to reduce pesticides exposure and risk of poisoning in Brazilian Amazon. *Crop Protection*, 26(4), 576–583.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Reviewers)
ที่ลงเผยแพร่ในวารสารจันทร์เกษมสาร ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

รายชื่อ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญจนา	สินทร์ตันศิริกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร	บุญมาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์	สมพงษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล	รำไพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์	ลี้มสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนชัย	ยมจินดา
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียานุช	อภิบุญโยภาศ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปณัฐกาน	จันทร์บุญเรือง
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรา	พุ่มพชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์	เดชะคุปต์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน	อินสะอาด
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา	เลาหนันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์	จันตะนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์	เจนวิถีสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพร	สามารถ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระชัย	ชูผงา
ดร.ธเนศ	ต่วนชะเอม
ดร.วิเชียร	เกตุสิงห์

หลักเกณฑ์การลงตีพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษมสาร

เวลาเผยแพร่	เผยแพร่เป็นประจำทุกปี ๆ ละ 2 ฉบับ โดยกำหนดออกตรงตามเวลา อย่างต่อเนื่อง คือ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
เจ้าของวารสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
ติดต่อกองบรรณาธิการ	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม โทร 0-2942-5800, 0-2942-6800 (ต่อ 9001-9007) แฟกซ์: 0-2512-1845 อีเมล: research.rdi@chandra.ac.th

มาตรฐานวารสาร

ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวารสารวิชาการกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยกองบรรณาธิการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ที่ อว. และ สกสว. กำหนด ทั้งจากภายในและภายนอก ในสัดส่วนที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมากกว่าผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ระบบการพิจารณาประเมินบทความใช้ระบบที่ผู้เขียนและผู้อ่านไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double blind) โดยผู้อ่าน (Reviewer) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการ และ/หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในระดับปริญญาเอก มีความเชี่ยวชาญในสาขาและมีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องหรือสอดคล้องกับบทความที่นำเสนออย่างน้อย 2 คน

เรื่องที่ลงวารสาร

1. เป็นบทความวิจัย (Research Articles) หรือบทความวิชาการ (Articles) ในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาหรือส่งเพื่อตีพิมพ์ที่อื่นซ้ำในเรื่องเดียวกัน
3. เนื้อหา ส่วนประกอบใด ๆ ของบทความ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละทำงานกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือรับพิศชอบ
4. ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษมสารต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ประเมินบทความตามกระบวนการ และได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความอย่างน้อย 2 คน
5. ผู้เขียนต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด รวมทั้งต้องยินยอมให้บรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความได้ก่อนเผยแพร่
6. ผู้เขียนต้องกรอกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journals Online-ThaiJO) โดยเข้าไปที่ www.tci-thaijo.org

แบบส่งบทความลงตีพิมพ์วารสารจันทร์เกษมสาร
(การกรอกโปรดใช้วิธีพิมพ์หรือเขียนให้อ่านง่าย)

เรียน บรรณาธิการวารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

ข้าพเจ้า ชื่อ – สกุล (นาย/นาง/นางสาว/อื่น ๆ) .....

วุฒิการศึกษา.....ชื่อปริญญา.....

หรือกำลังศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
ตำแหน่งทางวิชาการ/สถานะภาพ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 อาจารย์ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน
 นักศึกษา ระดับ..... อื่น ๆ .....

สถานที่ทำงาน/สถานที่ศึกษา.....

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน..... โทรศัพท์มือถือ..... E-mail.....

ขอเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษมสาร

บทความวิชาการ บทความวิจัย

เพื่อวัตถุประสงค์

เผยแพร่ผลงานวิจัย/วิชาการ
 เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในระดับ ปริญญาโท ปริญญาเอก
 เป็นส่วนหนึ่งของการจบการศึกษา ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่น ๆ ระบุ.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) .....

(ภาษาอังกฤษ) .....

เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว
 เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงาน ตามชื่อที่ระบุในบทความ

ข้าพเจ้ารับทราบเงื่อนไขการตีพิมพ์ผลงานในวารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม และขอรับรองว่า
ผลงานนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในแหล่งอื่นใดมาก่อน และจะไม่ส่งผลงานนี้เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ ในระหว่างการศึกษาพิจารณา
หากข้าพเจ้าขอยกเลิกการตีพิมพ์บทความไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ข้าพเจ้ายินดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการ
พิจารณาบทความ

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ส่งบทความไปยัง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

โทรศัพท์ 0-2942-5800, 0-2942-6800 (ต่อ 9001-9007) แฟกซ์ : 0-2512-1845

อีเมล : research.rdi@chandra.ac.th

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

1. บทความทุกบทที่ส่งมาให้พิจารณา ต้นฉบับพิมพ์ในกระดาษเอ 4 ความยาวระหว่าง 14–16 หน้า โดยใช้ชนิดและขนาดของตัวอักษรตามที่กำหนด

2. บทความทุกบทต้องมีชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนทุกคน บทคัดย่อ คำสำคัญ ที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ชื่อภาษาอังกฤษเฉพาะคำขึ้นต้นให้พิมพ์เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ โดยแยกบทคัดย่อ ออกจากเนื้อหา ใช้ตัวอักษรแบบ TH Niramit AS

3. หัวข้อในบทความประกอบด้วย

3.1 บทคัดย่อ (ภาษาไทย) ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ใช้ตัวหนา ขนาด 18 ชื่อผู้เขียน ใช้ตัวหนา ขนาด 15 สังกัดที่ทำงาน ใช้ตัวปกติ ขนาด 12 ให้ระบุไว้ในบรรทัดต่อจาก ชื่อ-สกุล บทคัดย่อ ใช้ตัวหนาขนาด 16 เนื้อความใช้ตัวปกติ ขนาด 16

ชื่อเรื่องภาษาไทย (ชิดขวา)

ชื่อผู้เขียนภาษาไทย¹ (ชิดขวา)¹

¹สังกัดที่ทำงานภาษาไทย (ชิดขวา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาฝรั่งเศสเพื่ออุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการโรงแรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะข้ามวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2 บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ) ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ใช้ตัวหนา ขนาด 18 ชื่อผู้เขียน ใช้ตัวหนา ขนาด 15 สังกัดที่ทำงาน ใช้ตัวปกติ ขนาด 12 ให้ระบุไว้ในบรรทัดต่อจาก ชื่อ-สกุล บทคัดย่อ ใช้ตัวหนาขนาด 16 เนื้อความใช้ตัวปกติ ขนาด 16

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (ชิดขวา)

ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ¹ (ชิดขวา)¹

¹สังกัดที่ทำงานภาษาอังกฤษ (ชิดขวา)

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop French for Tourism and Hotel Industries Lessons for Developing Cross-cultural Competency Among Undergraduates

3.3 คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Keywords) อยู่ต่อกจากบทคัดย่อ 3-5 คำ ใช้ตัวปกติขนาด 14 ส่วนหัวข้อคำว่าคำสำคัญใช้ตัวหนา ขนาด 14

3.4 เนื้อหาบทความ แบ่งเป็น 1 คอลัมน์ หัวข้อใช้ตัวหนา ขนาด 16 เนื้อความ ใช้ตัวปกติ ขนาด 16

3.5 เนื้อหาบทความวิจัยประกอบด้วยหลักสำคัญคือ บทนำที่กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย) กรอบงานวิจัย (ถ้ามี) สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) วิธีดำเนินการวิจัย (เครื่องมือการวิจัยการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล) ผลการวิจัย (ให้นำเสนอข้อมูลหรือตารางผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์) อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย (ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป) เอกสารอ้างอิง

3.6 เนื้อหาบทความวิชาการ ประกอบด้วยหลักสำคัญคือ บทนำ เนื้อหา บทสรุป เอกสารอ้างอิง

4. รูปแบบตาราง ชื่อตาราง ใช้ตัวหนา ขนาด 16 หัวข้อตาราง ใช้ตัวหนา ขนาด 14 เนื้อหาในตาราง ใช้ตัวปกติ ขนาด 14 ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจแต่ละด้านของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่สถานสงเคราะห์ ผู้สูงอายุหญิง (n=29)

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่พักอาศัย	x.xx	.xx	มากที่สุด
ด้านอาหาร	x.xx	.xx	มาก

5. ใช้การอ้างอิงตามแนว เอพีเอ (APA–American Psychological Association edition 6) ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6. ห้ามใช้เลขข้ออัตโนมัติ

7. ต้องทำการตั้งค่ากระดาษ ดังนี้

7.1 ตั้งค่าหน้ากระดาษ

- บน-ล่าง 3 ซม.
- ซ้าย-ขวา 2.54 ซม.
- เย็บกระดาษ 0.91 ซม.
- ตำแหน่งเย็บกระดาษ ซ้าย

7.2 ตั้งค่าการย่อหน้า (Paragraph)

การจัดแนว   กระจายแบบไทย

ระดับเค้าร่าง   เนื้อความ

การเยื้อง   ซ้าย-ขวา   0 ซม.   พิเศษ   ไม่มี

ระยะห่าง   ก่อน-หลัง   0 w.   ระยะห่างบรรทัด   หนึ่งเท่า

7.3 ตั้งค่า tabs

1. ....0.6 นิ้ว/1.52 ซม.

1.1 .....0.85 นิ้ว/2.16 ซม.

1.1.1 .....1.1 นิ้ว/2.79 ซม.

1) .....1.35 นิ้ว/3.34 ซม.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง อ้างอิงโดยการเรียงลำดับตามตัวอักษร

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *การวิเคราะห์พหุระดับ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*.
New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่), หน้า

อังคินันท์ อินทรกำแหง และคณะ. (2549). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและดัชนีวัด ภาวะ
วิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.
วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 12(1), 561-569.

Gardner, M., & Steinberg, L. (2005). Peer influence of risk-taking, risk preference, and risky
decision-making in adolescence and adulthood: An experimental study. *Developmental
Psychology*, 41, 625-635.

2.1 รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ดังนี้

2.1.1 (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549, น. 200-205)

(McCartney & Phillips, 2006, pp. 498-499)

(Murphy, 1999, p. 85)

กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549)

2.1.2 ผู้แต่ง (ปีพิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก

ลดาพร บุญฤทธิ (2539, น. 49) ได้ศึกษาถึง.....

Kanokon Boonsarngsuk (2002, p. 14) studied.....

กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์โดยลงปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บ

ลดาพร บุญฤทธิ (2539)

2.1.3 ผู้เขียนตั้งแต่ 1-7 คน ต้องใส่ชื่อทั้งหมดทุกคน

2.1.4 ถ้ามากกว่า 7 คน ให้ใส่ชื่อคนแรก + และคณะ

2.1.5 ต้นฉบับของหนังสือที่ผู้เขียนนำมาอ้างอิง ให้ระบุชื่อผู้เขียนตามหน้าเล่ม

ยึดตามต้นฉบับ

3. วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และภาคนิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์. (ระดับของปริญญาโท/ปริญญาตรี). ชื่อสถาบัน, สถานที่.

นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นพหุระดับปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้และปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อเครือข่ายการแลกเปลี่ยนทางสังคมในที่ทำงานและตัวแปรผลทางด้านจิตพิสัยของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study* (Doctoral dissertation). University of Memphis, Memphis, TN.

4. แหล่งข้อมูลออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (วัน เดือน ปีของเอกสาร). *ชื่อเรื่อง* [รูปแบบเอกสาร]. สืบค้นจาก ...

เช่น [รายงานการสำรวจ]

[บทวิเคราะห์]

[ข่าว]

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560). *รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้*

อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560 [รายงานการสำรวจ]. สืบค้นจาก

<http://www.etda.or.th/documents-for-download.html>

Pew Hispanic Center. (2004). *Changing channels and crisscrossing culture: A survey of Latinos*

on the news media [Data file and code book]. Retrieved from

<http://pewhispanic.org/datasets/>

วารสารจันทร์เกษมสาร ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิด และผลงานที่เกี่ยวกับการศึกษาและการวิจัย ในแนวทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัย
2. ส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย ผลิตผลงานทางวิชาการ เผยแพร่ต่อสาธารณชน ในรูปแบบบทความวิชาการและวิจัย
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแนวคิด หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิชาการ ระหว่าง นักวิชาการในมหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอก

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

ดร.ณัชชา พัฒนะนุกิจ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางณพัชญ์ปภา สว่างนุวัตรกุล

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.พรรณี บัวเล็ก	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทร์เกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0-2942-6800 ต่อ 9001-9007 แฟกซ์ 0-2512-1845
E-mail: research.rdi@chandra.ac.th

กองจัดการ

ดร.วิศิษย์	ปิ่นทองวิชัยกุล
ดร.วีระพงศ์	รุกขพันธ์
นางสาวทิพย์อนงค์	จินตวิจิต
นางสาวศิริพร	สุวัฒน์สุข
นายพิชิต	ธีอิน
นายเอกพล	กันทอง

เลขากองจัดการ

นางสาววงทอง	มากเอียด
นายวิศรุต	พิพิธกุล

ศิลปกรรม-ภาพปก

นายฐปนนท์	อ่อนศรี
นางสาวนรรชนภา	ทาสวรรณ

พิมพ์ที่:

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
เลขที่ 39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0-2942-5800, 0-2942-6800 (ต่อ 9001-9007)
แฟกซ์ 0-2512-1845 อีเมล: research.rdi@chandra.ac.th

Institute of
Research
and **Development**
Chandrakasem Rajabhat University

ISSN (Online) : 2651-1975
ISSN (Print) : 0858-0006

**สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**

39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0-2942-5800, 0-2942-6800 (ต่อ 9001-9007)
แฟกซ์ : 0-2512-1845 อีเมล : research.rdi@chandra.ac.th